

ÅSNES KOMMUNE

ÅRSMELDING

REGNSKAP

2018

Innholdsfortegnelse

1	Rådmannens innledning	5
2	Plan og styringssystemet i Åsnes kommune	7
2.1	Organisering	8
2.1.1	Politisk struktur	8
2.1.2	Administrativ struktur	9
3	Folketallsutvikling	10
4	Etikk og internkontroll	13
5	Redegjørelse for likestilling 2018	16
6	Interkommunale samarbeid	21
6.1	Solør barnevernstjeneste, Åsnes	21
6.2	Landbrukskontor Våler og Åsnes	22
6.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste	23
6.4	Frisklivssentralen	23
6.5	SLT-arbeid	23
7	Universell utforming	24
8	Årsregnskap 2018	25
8.1	Økonomisk oversikt – drift 2018	26
8.2	Økonomisk oversikt – investering 2018	27
8.3	Økonomisk oversikt - balanse 2018	28
8.4	Regnskapsskjema 1 A	30
8.5	Regnskapsskjema 1 B	31
8.6	Regnskapsskjema 2 A	33
8.7	Regnskapsskjema 2 B	34
8.8	Redegjørelse for vesentlige budsjettavvik	35
9	Økonomi – kommentarer til regnskapstallene for 2018	37
9.1	Regnskapsmessig resultat – balanse for 2018	38
9.2	Kommentar til resultat og rapportering 2018	40
9.3	Beholdning i fonds	41
9.4	Pensjonskostnader	41
9.5	Sunn kommuneøkonomi	41
9.6	Gjeld og låneopptak	42
9.7	Likviditet	43
9.8	Finans pr. 31.12.2018	45

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

9.9	Investeringer	47
9.10	Regnskapstall 2015 - 2018.....	48
10	Noter til årsregnskapet.....	50
10.1	Note 1 - Oversikt over endring arbeidskapital	50
10.2	Note 2 – Pensjon 2018	51
10.3	Note 3 – Kommunenes garantiansvar	53
10.4	Note 4 – Interkommunalt samarbeid	54
10.5	Note 5 - Aksjer og andeler i varig eie	55
10.6	Note 6 – Bruk og avsetning av fond	56
10.7	Note 7 – Kapitalkonto.....	57
10.8	Note 8 – gebyrfinansierte selvkosttjenester	58
10.9	Note 9 – Ytelser til ledende personer	71
10.10	Note 10 – Godtgjørelse til revisjon.....	72
10.11	Note 11 – Gjeldsforpliktelser.....	73
10.12	Note 12 – Anleggsmidler og varige driftsmidler.....	74
10.13	Note 13 – Vesentlige investeringsprosjekter	75
10.14	Note 14 – Endret regnskapsprinsipp	75
10.15 -	Note 15 – Regnskapsmessig merforbruk / mindreforbruk i drift.....	76
10.16	Note 16 – Strykninger i driftsregnskapet og korrigeringer i investeringsregnskapet	76
11	Revisjonsberetning	77
12	Visjon Åsnes - Inkluderende og miljøbevisst	80
13	Styringsinformasjon / parameter	81
14	Årsrapport administrasjon	82
14.1	Politikk	83
14.1.1	KOSTRA tall politisk styring og kontroll	83
14.1.2	Oversikt politisk aktivitet.....	84
14.2	Administrasjonen	84
14.2.1	KOSTRA tall administrasjon	84
15	Årsrapport kultur og oppvekst	85
15.1	Kultur	86
15.1.1	KOSTRA tall kultur.....	86
15.2	Grunnskole	87
15.2.1	KOSTRA tall grunnskole	87
15.3	Grunnskolene i Åsnes	88

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

15.3.1	Flisa skole / SFO	88
15.3.2	Sønsterud skole / SFO.....	88
15.3.3	Jara skole / SFO.....	88
15.3.4	Åsnes ungdomsskole	89
15.4	Kommunale barnehager	89
15.4.1	KOSTRA tall barnehagene.....	90
15.5	Åsnes opplæringscenter	90
15.5.1	KOSTRA tall ÅOS	91
16	Årsrapport helse, omsorg og velferd.....	92
16.1	NAV – sosiale tjenester og flyktninger	97
16.1.1	KOSTRA tall NAV	97
16.2	Helse, omsorg og velferd.....	98
16.2.1	KOSTRA tall helse, omsorg og velferd	98
16.3	Helse og familie	99
16.3.1	KOSTRA tall helse og familie.....	99
16.4	Åsnes omsorgstjeneste.....	100
16.4.1	KOSTRA tall hjemmetjenesten	100
16.4.2	KOSTRA tall sykehjemmet	101
16.5	Virksomhet tilpassede tjenester (ViTT)	101
16.5.1	KOSTRA tall ViTT	102
17	Årsrapport tekniske tjenester	103
17.1	Tekniske tjenester	104
17.1.1	KOSTRA tall tekniske tjenester	104
18	Generelle inntekter og utgifter	105
19	Drift iht. KOSTRA funksjon.....	106

1 Rådmannens innledning

Årsmeldingen er rådmannens melding til kommunestyret om det som har skjedd i foregående år. Den skal behandles sammen med årsregnskapet.

Årsmeldingen er et viktig politisk verktøy. Ikke minst i forhold til oppstarten med kommende års budsjett og økonomiplan. Informasjonen i årsmeldingen er i første rekke myntet på å nå politisk nivå. Så langt det lar seg gjøre skal årsmeldingen synliggjøre hva som har skjedd i 2018 og besvare om de mål, retninger og føringer som ble gitt og vedtaket i budsjettet for 2018 er gjennomført.

Netto driftsresultat for 2018 er på kr – 8 206 707,86, eller -1,2 %. Netto driftsresultat er lik brutto driftsresultat, inklusiv avskrivninger minus summen av netto renteutgifter og netto gjeldsavdrag. En ledetråd i forhold til økonomistyring i kommunal sektor utarbeidet av Teknisk beregningsutvalg (TBU) er at et netto driftsresultat over tid bør ligge på ca. 1,75 %.

Regnskapsmessig kommer Åsnes kommune ut i null for 2018. At man kommer ut i null til tross for et negativt netto driftsresultat handler om bruk av disposisjonsfond og tidligere års mindreforbruk. Det avsettes totalt kr 7 956 101 til generelt disposisjonsfond. Totalt har Åsnes kommune et disposisjonsfond på drøye 30 millioner. En helt nødvendig buffer, som det bør være et mål skal økes ytterligere de nærmeste årene. Helt optimalt sett burde den vært rundt 60 millioner.

Det er allikevel grunn til å være bekymret at man ikke har et driftsresultat i balanse. Det er flere årsaker til dette. Budsjettene er stramme og tåler ikke at veldig mye uforutsett skjer. Det er også en kontinuerlig jobb med å kvalitetssikre budsjettene man har. Kommunen har mange bygg og mye infrastruktur. Dette koster og dette gir store utslag når strømprisene øker og vær og føreforhold påvirker driften langt utover det man har budsjettet med. Det må kontinuerlig jobbes med å finne rett balanse mellom inntekter og utgifter. Det betyr nok at vi må se på hva vi gjør, hvordan vi er organisert og det totale omfanget av spesielt bygg og infrastruktur.

Folketallet sank også i 2018. Det gir seg også utslag på økonomien. Mindre rammetilskudd. Like viktig er å følge opp og tilpasse i forhold til endret demografi. Den gir større grunn til bekymring om vi ikke skal løse ting på andre måter i framtiden enn det nedgangen i folketall gir.

Nærværet har økt i Åsnes kommune i 2018. Dette er meget gledelig, viktig og en positiv utvikling. Dette påvirker både tjenestene, arbeidsmiljøet og økonomien på en positiv måte. Nærværet var i 2018 på 91,7 %. Den er 0,9 % høyere enn både 2016 og 2017.

Antall stillinger har gått ned i 2018, men antall årsverk har økt. Det betyr at færre går i lave stillingsprosjenter. Dette er veldig positivt og i tråd med den personalpolitikk man ønsker å føre.

I kommunens toppledelse er det 50 % kvinner og 50 % menn.

Det ble i 2018 gjennomført en medarbeiderundersøkelse – 10-faktor. Den har veldig fokus på de motiverende faktorene folk har i sin arbeidssituasjon og viktigheten av mestringsorientert ledelse. Resultatene er fra undersøkelsen er positive. Åsnes kommune scorer på landsgjennomsnittet og over på de 10 faktorene som har fokus. De jobbes kontinuerlig for å bevare eller forbedre den undersøkelsen viser.

De store byggeprosjektene kommune har er i rute både fram driftsmessig og økonomisk. Det ble landet en avtale med politiet inn i beredskapssenteret.

Åsnes kommune leverer gode tjenester til sine innbyggere. Hovedårsaken til det er at kommunens ansatte besitter god både faglig og samhandlende kompetanse. Motiverte, stolte og dedikerte ansatte og ledere er nøkkelen for å lykkes med alt kommer gjør og har ansvaret for.

Flisa, 31.12.18/31.03.2019

Stein Halvorsen

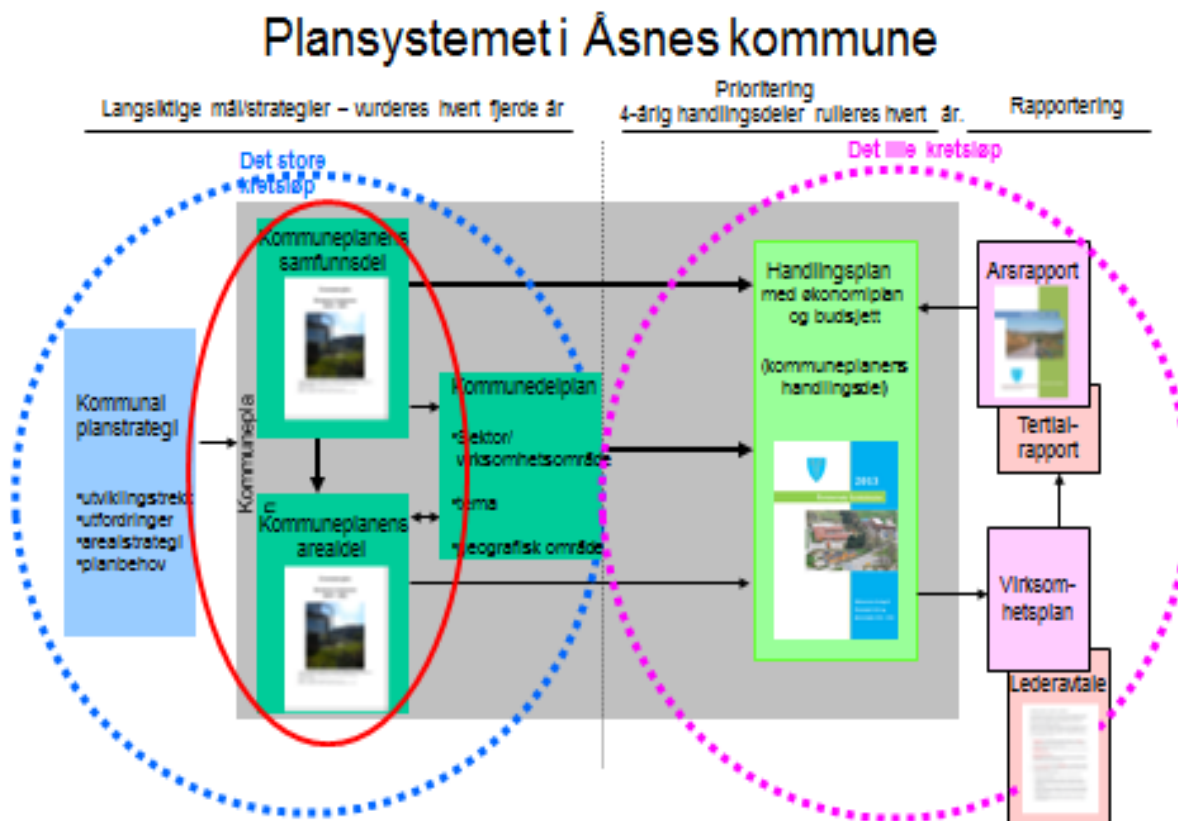
rådmann

Vinterbilde fra Rådhuset mot Åsnes sykehjem

2 Plan og styringssystemet i Åsnes kommune

Plan- og styringssystemet som er vedtatt i Åsnes kommune er som figuren viser:

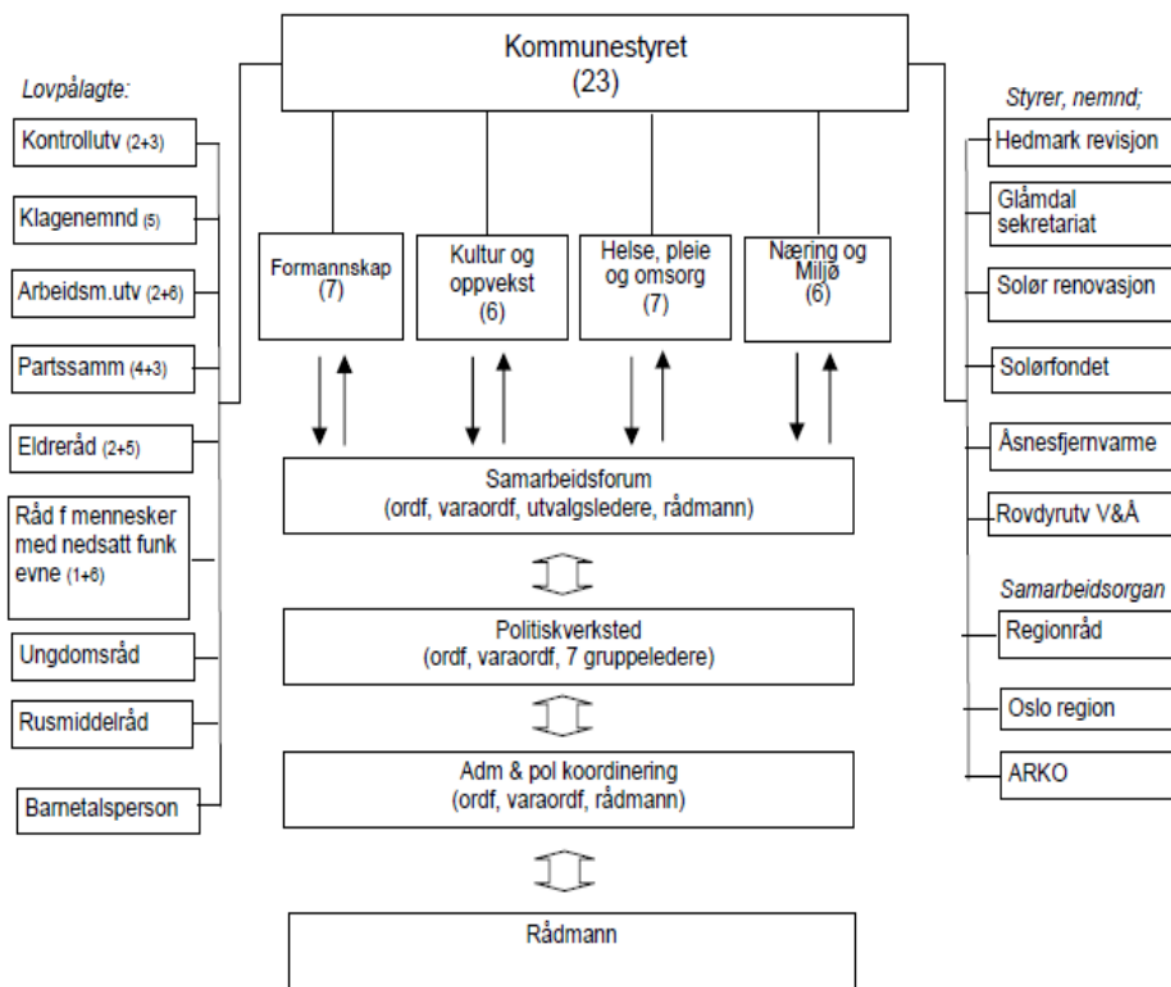
Systemet og styringsdokumentene i det, er redskaper for å sikre at utviklingen av kommunen er samstemt med den løpende samfunnsutviklingen lokalt, regionalt og nasjonalt – i et langsiktig og helhetlig perspektiv. Plan- og styringssystemet er inndelt i flere nivåer – med kunnskapsgrunnlag, strategisk plannivå, handlingsplannivå og rapportering. Styringsdokumentene i systemet er koblet sammen og danner en helhet.

Fokus og hensikten med årsmeldingen er om utviklingen går i retning av måloppnåelse ut fra gitte politiske styringssignaler i planstrategien, føringer i kommuneplanenes samfunnsdel, delmål og målindikatorer i kommunedelplanene og økonomiske forutsetninger i økonomiplanen. Det skal også vurderes om det er tilstrekkelig kvalitet på kommunenes tjenester ut fra gjeldende forutsetninger. Ved avvik fra planlagt utvikling og vedtatte mål, må det vurderes om innstasen skal endres eller om målene skal justeres, og da gjennom justering eller rulling av kommunenes planer. Årsmeldingen er en *evaluering* av de oppsatte planer og målsettinger for året som har gått, og er således et sentralt informasjonsgrunnlag for det avsluttede arbeidet og for det kommende års planleggingsarbeid. I tillegg inneholder årsmeldingen de formelle økonomiske tallene for det avsluttende året, og kommentarer og konklusjoner rundet dette.

2.1 Organisering

2.1.1 Politisk struktur

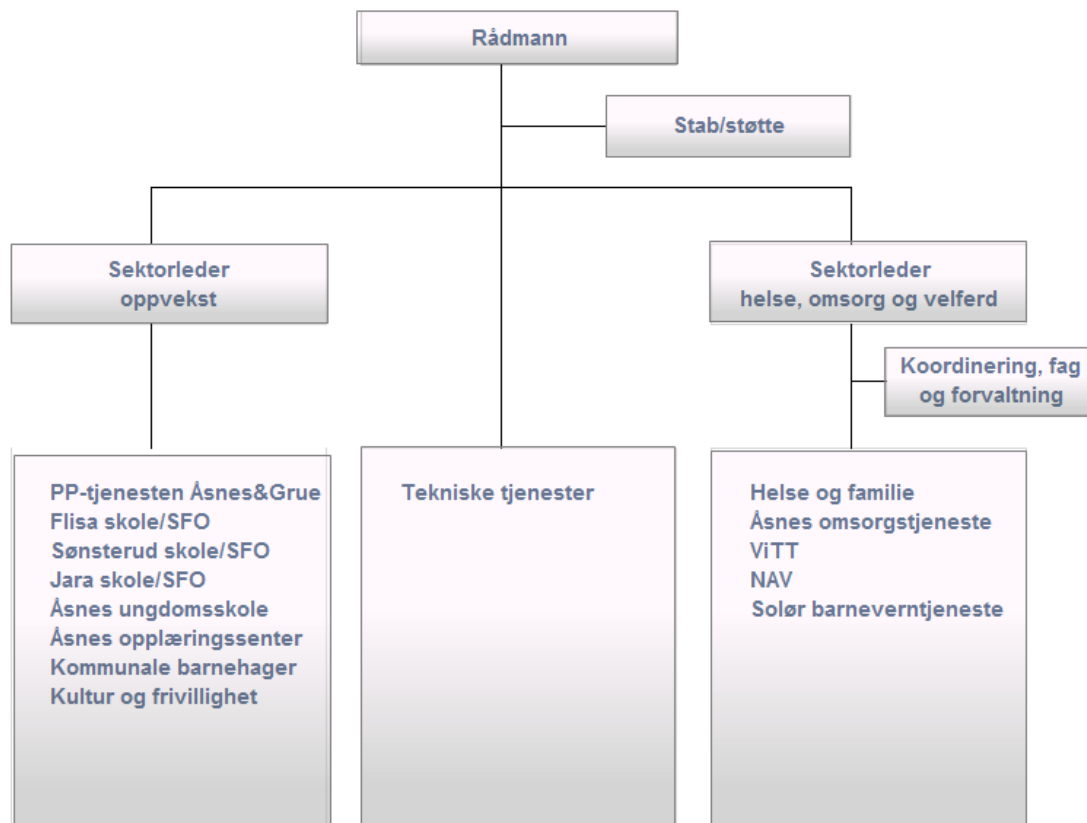
I inneværende kommunestyret perioden er det følgende politisk struktur:

2.1.2 Administrativ struktur

Åsnes kommune er administrativt organisert i en kombinasjon av 2- nivåmodell. Det er rådmannen (inkl. kommunalsjefene) og enhetslederne som har det formelle beslutningsnivået.

Organisasjonskartet viser hvordan den administrative organiseringen har vært i 2018.

Rådmannen er øverste leder for kommunens administrasjon. Rådmannen har ansvar for at tjenestene som ytes til befolkningen er i tråd med den vedtatte kvaliteten, og innenfor de økonomiske rammene. Det er rådmannens ansvar at sakene til folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Rådmannen skal effektivt utføre politiske vedtak, samt legge til rette for at politikerne kan utøve sitt virke på best mulig måte. Enhetslederne i Åsnes kommune er, sammen med rådmannen, ansvarlige for kommunens totale resultat. Moderne kommunedrift stiller store krav til koordinering, styring, kompetanse og kapasitet, også på det administrative området, herunder lederoppgavene.

Det er mange lovpålagte oppgaver og standarder, krav til dokumentasjon, rapportering mv.

- i forhold til brukerne
- i forhold til de ansatte
- i forhold til internkontroll

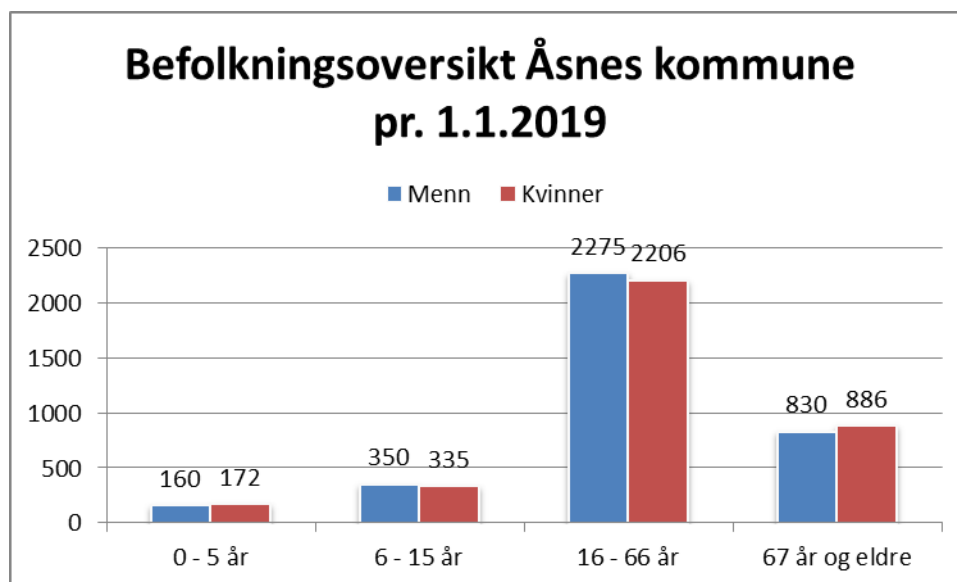
Dyktige og resultatorienterte ledere, og god kapasitet i administrasjonen for å ivareta saksbehandlings og utredningsoppgavene, internkontrollkravene, plan- og utviklingsarbeidet og lederstøtten, er avgjørende for styringsevnen i kommunen. Det er en nær sammenheng mellom de forskjellige systemer og delsystemer som brukes for styring, kvalitetsutvikling og internkontroll i kommunen.

3 Folketallsutvikling

Innbyggertallet i Åsnes kommune den 1.1.2018 var 7 279, mens tallet den 31.12 samme år var 7 214. Dette er en nedgang på 65 personer eller 0,9 %. Det er en uttalt målsetning om befolkningsvekst i Hedmark fram mot år 2020 til 220 000 innbygger. Tallet for fylket pr. 1.1.2019 var 197 406 innbygger. Dette er en økning det siste året på 0,2 % (196 966 pr. 1.1.18).

Åsnes kommune har definert en målsetting om 8 000 innbygger frem mot år 2020, men dette er dessverre en målsetting som viser seg ikke å være realistisk. Det er gjort tiltak for å nå målsettingen – Landsby-Flisa har og har hatt en sentral rolle for å skape vekst og engasjement i alle deler av kommunen. Dette startet i 2016. Det er vanskelig å måle resultater fra arbeidet rundt Landsbyen, men det er viktig her å tenke langsiktig. Alle landets kommune mottar tilskudd pr. innbygger gjennom rammeoverføringene. Tilskuddet utgjør en meget betydelig del av kommunens inntekter, og det er viktig å jobbe kontinuerlig med økning av innbyggertallet. Befolkningsnedgangen Åsnes kommune hadde i 2018 betyr ca. 4 mill. i reduserte overføringer. Det er innbyggertallet per 1.juli som legges til grunn for utbetalingene det kommende året.

Indeks for beregnet utgiftsbehov for vår kommune i 2018 var 1,1198. Dette betyr at Åsnes kommune er beregnet til å være 11,98 % dyrere å drive enn gjennomsnittet i Norge. For år 2019 er tallet satt til 1,0947 – altså 9,47 % over gjennomsnittskommunen. Utgiftsbehovet er beregnet ut fra 24 ulike kriterium, og fremkommer i Grønt hefte (Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop.1 S). Kriteriet med høyest vekting er innbyggere 6-15 år. Tabellen nedenfor viser alderssammensetning i Åsnes kommune:

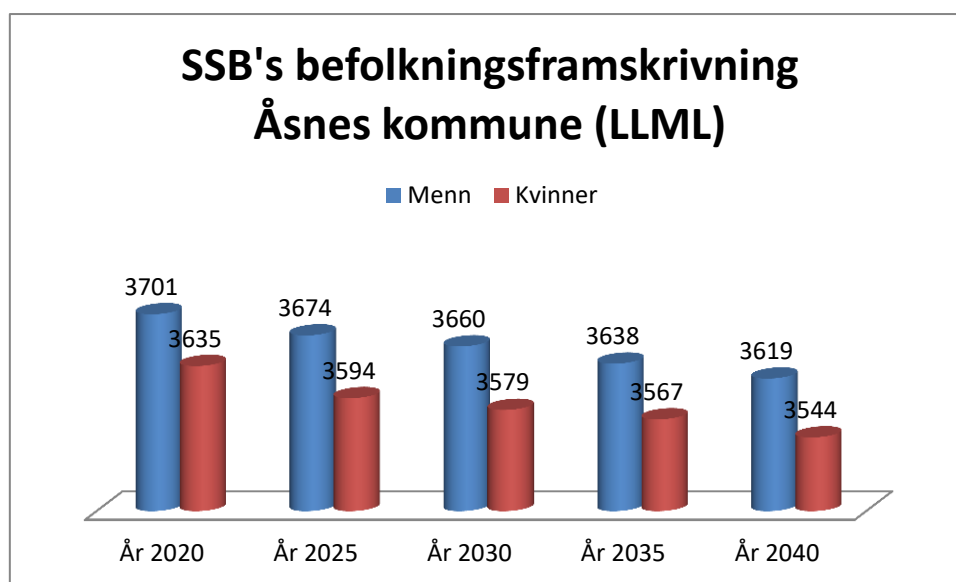

Folketallet i Norge økte med 32 593 personer i 2018. Dette er en befolkningsvekst på 0,6 %. Innbyggertallet i Norge per 1.1.2019 er 5 328 212 personer. I 2018 steg antall innvandrere 2,5 %, og det er ved årsskiftet 765 108 innvandrere i Norge. Dette er den laveste prosentvise tilveksten på 20 år. 14,4 % av befolkningen i Norge er innvandrere. Lavere befolkningsvekst, sterk aldring i distriktene samt flere og eldre innvandrere. Det er noen av trendene som vil prege befolkningsutviklingen i Norge framover, ifølge befolkningsframskrivingene 2018.

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjør framskrivninger av befolkningen basert på ulike kriterier. Siste framskrivning er fra juni 2016. I våre prognoser har vi valgt å benytte lav nasjonal vekst (LLML) i de videre framskrivningene. Disse tallene gir et lavere innbyggertall enn det nedfelte ambisjonsnivået.

Befolkningsframskrivninger er beregninger av hvordan befolkningen utvikler seg gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og inn- og utvandring.

Tabellen viser SSB sin framskrivning av befolkningsutviklingen i Åsnes kommune (LLML):

SSB sin framskrivning har ikke samsvart med virkeligheten fra 2016 til 2019, da de har forventet en liten befolkningsvekst frem til 2020. Nedgangen i innbyggertallet har allerede startet, og det forventes fra SSB en ytterligere nedgang utover i perioden. De siste års utvikling viser at målsettingen som er satt ikke er realistisk, og at det bør defineres et nytt befolkningstall for kommunen som det skal jobbes mot.

Alderssammensetningen er fremskrevet på følgende måte av SSB

Alder	2019 (faktiske tall)	2020	2025	2030	2035	2040
0-5 år	332	302	299	295	287	285
6-15 år	685	688	635	605	597	587
16-19 år	345	323	290	277	253	255
20-66 år	4 136	4 235	4 200	4 151	4 079	3 935
67-79 år	1 222	1 246	1 274	1 241	1 277	1 343
Over 80 år	494	542	570	670	712	758
Sum	7 214	7 336	7 268	7 239	7 205	7 163

SSB forventer et fortsatt lavt fødselstall eller tilflytting jfr. utviklingen av barn i alderen 0-5 år. Antall yrkesaktive i kommunen forventes også å bli redusert gjennom perioden, og dette er bekymringsfullt med tanke på næringsutvikling og skatteinntekter. I tillegg forventes en stor økning av innbyggere over 80 år. Det er viktig at dette er med på å legge grunnlag for det tjenestetilbudet Åsnes kommune skal planlegge i det store kretsløpet.

- Fødselstall: Det ble i 2018 født 55 120 barn i Norge. Av disse var det 1 740 flere gutter enn jenter. Dette gir et samlet fruktbarhetstall på kvinner på 1,56. Dette er en nedgang (1,62) fra 2017. Fruktbarheten har gått gradvis ned siden 2009 da samlet fruktbarhetstall var på 1,98. I Åsnes ble det født 49 barn – 25 gutter og 24 jenter.
- Døde: På landsbasis døde det 40 840 personer i 2018. Forventet levealder på landsbasis for kvinner er nå 84,5 år, mens den for menn er 81 år. I Åsnes er den forventede levealderen for kvinner 83 år, og for menn 78,9 år. I Åsnes døde 122 personer i 2018 – 72 menn og 50 kvinner.
- Tilflytting: 355 personer flyttet til Åsnes i 2018, mens 347 personer flyttet fra kommunen.
- Bosettingsmønster: Bosettingsmønsteret er viktige opplysninger å benytte i arealplanleggingen i kommunen. Ved utgangen av 2018 var det følgende bosetting ut fra skolekretser (grunnkretser):

Skolekrets	År 1970	År 1980	År 1990	År 2000	År 2010	År 2018
Flisa	2 009	2 198	2 276	2 293	2 403	2 439
Sønsterud	2 333	2 266	2 067	1 917	1 855	1 729
Jara	2 353	2 166	1 913	1 811	1 659	1 536
Østsidan	1 083	1 112	1 053	930	834	892
Kilen	1 490	1 245	1 091	959	841	611
Uoppgitt			142	151	15	7
Sum	9 268	8 987	8 542	8 061	7 607	7 214

Oversikten viser, som kjent, at det de siste nesten 50 årene har vært en stor nedgang av antall innbygger, totalt 2 054, og at bosettingsmønsteret har endret seg vesentlig. Flisa grunnkrets har hatt en vekst i hele perioden (430 personer), mens det i de andre kretsene har blitt færre og færre innbyggere. Statistikken må benyttes aktivt i forhold til arealplanleggingen i kommunen. Da den gir signaler på hvordan man også fremover kan forvente endringer i bosettingsmønsteret.

4 Etikk og internkontroll

Rådmannen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Klargjøring av hva som er betryggende kontroll avhenger av hvilke utfordringer kommunen har og hvilken risiko man er villig til å akseptere. Det er i stor grad et kommunalt valg å avgjøre hva det vil si å ha betryggende kontroll, men det bør være et bevisst valg.

Etikkhåndbok

Det er utarbeidet en etikkhåndbok for å utvikle kvalitet på tjenestene, sikre at brukernes behov blir godt ivarettatt og styrke tjenestenes- og kommunens omdømme. Etikkhåndboken ble utarbeidet i 2013 med utgangspunkt i helse- og omsorgssektoren, men prinsippene er gjeldende for alle enhetene i Åsnes kommune. Etikk skal være tema på personal- og avdelingsmøter. Høy etisk standard på arbeidsplassen er stimulerende for arbeidsmiljøet, gir mening til arbeidet, stimulerer motivasjon og øker evnen til mestring.

Database for rutiner og avvikshåndtering

Rådmannen har oppnevnt en gruppe som arbeider med **systematisk innhenting og rapportering av data for rutiner, avvikshåndtering mm**. I 2016 ble Compilo innført som helhetlig styringssystem for Åsnes kommune. Alle rutiner, prosedyrer og maler er lastet inn i systemet. All informasjon samles på et sted, og det unngås dobbelt arkivering og det oppnås en lik og helhetlig behandling og oversikt.

Verdigrunnlag

I 2013 bestemte rådmannen og han lederteam (lederforum) i Åsnes kommune seg for å utarbeide et nytt verdigrunnlag. Dette er felles verdier som gjelder for alle ansatte - uansett enhet, avdeling og posisjon. Utarbeidelsen av det nye verdigrunnlaget ble ferdig i 2014 - ESS-et (Engasjement, Samarbeid og Servicefokus). Verdigrunnlaget følges opp i enhetene og avdelingen.

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

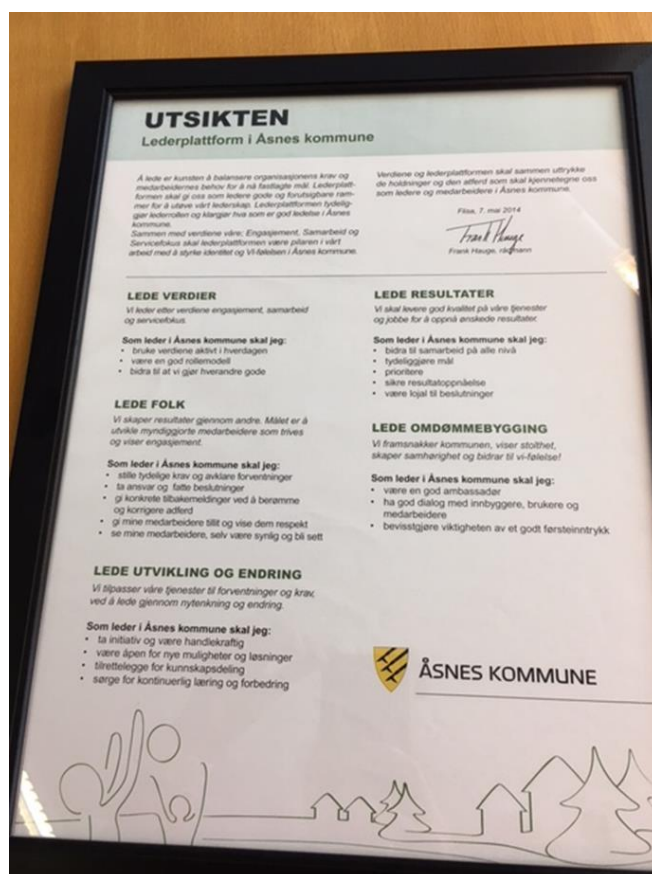
Lederplattform

Lederplattformen ble utarbeidet i 2014. Det var et sterkt ønske om å tydeliggjøre lederrollen og anerkjenne den viktige oppgaven ledere har.

Lederplattformen definerer hva godt lederskap i Åsnes kommune er, og hva vi ønsker at våre ledere skal ha fokus på. Det vil si *felles* forventninger til ledere i Åsnes kommune.

Dette arbeidet er viktig fordi:

- vi ønsker å tydeliggjøre lederrollen hos oss
- vi skal gi våre ledere felles rammer for hva godt lederskap kjennetegnes av i Åsnes kommune
- en felles lederplattform vil gjøre at vi trekker i samme retning - og at vi når målene våre
- lederne får et styringsverktøy

Åsnes kommunes lederplattform.

Dokument sikkerhet

For å øke dokumentsikkerheten er det tatt i bruk SafeQ på så å si alle printere/kopimaskiner.. Dette øker dokumentsikkerheten ved utskrift, og risikoen for at det blir liggende uavhentede utskrifter har dermed blitt vesentlig mindre.

Arbeidet med felles løsning for helhetlig virksomhetsstyring startet i 2014, og ble delvis implementert i 2016. Åsnes kommune hadde rapporteringssystemer allerede, men disse var basert på flere og dels manuelle løsninger. Dette gav få eller ingen muligheter til å akkumulere resultatene eller sammenstille de ulike rapportene til en helhet for kommunen.

Fullelektronisk møtebok for folkevalgte utvalg.

I 2015 ble det tatt i bruk fullelektronisk møtebok for politisk aktivitet. Dette var en videreføring av arbeidet med fullelektronisk arkiv som har pågått siden 2013. Målsettingen var å redusere risikoen for tap av data/dokumenter som er arkivverdige, samt å effektivisere arbeidet for saksbehandlere. Innføringen har ført til redusert omfang av utsending av saksdokumenter, og reduserte kostander på bl.a. porto.

Innkjøp

Åsnes kommune er med i RIIG, som i tillegg til å inngå rammeavtaler, tilfører deltaker kommunene kompetanse gjennom bistand og deltakelse i innkjøpsprosessene. I tillegg informeres og påminnes administrasjonen via e-post og intranettet om betydningen av å gjennomføre innkjøpsprosessene iht. gjeldende regelverk. Gode rutiner ved innkjøp reduserer risikoen for misligheter.

Regionalt innkjøp i Kongsvingerregionen

5 Redegjørelse for likestilling 2018

Det vises til likestillingsplan vedtatt 20.06.2005. Det er vedtatt 5 tiltak det skal jobbes med:

1. Bedre kjønnsfordeling/blanda miljøer

Åsnes kommune hadde pr. 31.12.18 693 fast ansatte (hoder), hvorav 571 kvinner og 122 menn. Dette er en nedgang på 27 hoder siden 2017.

Gjennomsnittlig deltid for kvinner har hatt en gledelig økning fra 70,89 % i 2017 til 78 % i 2018, mens gjennomsnittlig deltid for menn har gått litt ned fra 69,38 % i 2017 til 67 % i 2018.

Som det fremgår av nedenstående oversikt har Åsnes kommune stabil kjønnsfordeling. Kommunal sektor er i utgangspunktet veldig kvinneorientert, spesielt innen barnehager og helse, omsorg og velferd. Tabellen viser at andelen kvinner i 2018 er 82 % og 18 % menn. Det ble i likestillingsplanen vedtatt tiltak for å bedre kjønnsfordelingen, uten at de har hatt nevneverdig innvirkning.

Tiltak
• Ved utlysning av stilling/tilsetting • Opplæringsplanen • Delta på utdanningsmesser • Oppsøke ungdommen der de er • Bruke ung-jobb

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Hele kommunen	2016		2017		2018	
Fast ansatte	K	M	K	M	K	M
Antall	589	127	596	124	571	122
Årsverk	413,14	88,23	422,55	86,01	444,80	81,37
% -andel	82	18	83	17	82	18
Gj.snitt deltid %	70,14	69,47	70,89	69,38	78	67
Barnehage						
% -andel	95,35	4,65	94,59	4,46	95	5
Gj.snitt deltid %	68,1	60	67,22	55	83	62,5
Helse, omsorg og velferd						
% -andel	92,02	7,98	92,26	7,74	90	10
Gj.snitt deltid %	64,68	60,8	65,10	65	74	66
Tekniske tj.						
% -andel	43,24	56,76	42,47	57,53	43	57
Gj.snitt deltid %	70,59	69,95	76,80	65,95	81	63
Rådmannens ledergruppe						
% -andel	57	43	65	35	50	50
Gj.snitt deltid %	100	100	100	100	100	100

2. Bedre bemanningssituasjonen (færre deltidsstillinger)

Tiltak
• Stillingsinnhold, ansvarsområde og rutiner beskrives, arbeidsmåter og prioriteringer fastslås. • Det ansettes bare unntaksvis i stillings-størrelse under 40 % • Bemanningsplaner oppdateres • Vikarpool med mulighet for deltidsansatte å øke til inntil 100 %

Antallet ansatte som har mindre enn 40 % stilling er pr. 31.12.18 75 kvinner og 31 menn (74 kvinner og 33 menn i 2014). Hovedårsaken til dette er helgestillingene i pleie og omsorg, og stillinger i brannvesenet. Når en deltidsansatt får større stillingsstørrelse blir det igjen små helge stillinger for å få dekket helgene med antallet hoder.

Antallet ansatte som har 75 % stilling eller høyere var 453 i 2016, 466 i 2017 og 485 i 2018. Dvs. en rimelig høy økning av antallet ansatte som har fått økt sine stillinger.

Ansatte fordelt på stillingsprosent og kjønn						
	Kvinner			Menn		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
1 – 24,99 %	43	39	42	24	23	26
25 – 49,99 %	31	37	36	7	6	6
50 – 74,99 %	103	99	89	12	12	17
75 – 99,99 %	187	190	185	11	14	13
100 %	199	205	223	52	51	52

3. Lik lønn for arbeid av lik verdi

Tiltak
• Gi arbeidstakeren mulighet for kompetanseheving/utdanning som kommunen har brukt for • Bruk av lønnspolitisk plan/opplæringsplan • Avsette tid/midler

Gjennomsnittslønn, ledere (rådmannens ledergruppe – sektorledere, økonomi- og personalsjef)

	2017			2018		
Gj.sn.lønn	M	K	Differanse	M	K	Differanse
Kap. 3.4.1	831 000	735 000	96 000	846 250	780 000	66 250
Kap. 3.4.2	644 000	641 000	3 000	690 000	680 000	10 000

Kompetanseheving: I 2018 ble det vedtatt opplæringstiltak for kr. 1 943 316. 64 av 87 opplæringstiltak er igangsatt/fullført. Årsakene til at ikke alle er igangsatt/fullført kan være at det pga. få deltakere ikke ble noe studie, den ansatte har sluttet i Åsnes kommune, at den ansatte ikke kom inn på studiet eller trakk seg fra tiltaket. Det er innvilget øremerkede midler innen helse, omsorg og velferd (kompetanseløftet), skoler (kunnskapsløftet), samt at det finnes noen midler innenfor den enkelte avdeling/enhet. Felles opplæringsplan for hele kommunen ble vedtatt av AMU.

Likelønn: Når det gjelder likelønn hevder vi at ansatte kvinner og menn i Åsnes kommune i hovedsak behandles likt i forhold til lik lønn for arbeid av lik verdi. En ser imidlertid at det er noen grupper som blant annet pga. rekrutteringsproblematikk ikke har lik lønn – eks. ingeniører kontra helsesøster.

4. Flere kvinner i toppledelsen

Tiltak
• Økte karrieremuligheter • La enkeltpersoner med "lederegenskaper" få utvikle seg • Avsette tid/ressurser til opplæring • Fokuserer på mulighetene innad i organisasjonen • Delegere, gi tillit/ansvar • Mer bruk av overlapping, stedfortreder o.a.

I Åsnes kommune har det vært forholdsvis lik fordeling mellom kvinner og menn i den øverste toppledelsen (rådmann, sektorledere, personal- og økonomisjef) med 3 kvinner og 2 menn. Blant enhetslederne har fordelingen vært 7 kvinner og 5 menn.

5. Bedre informasjon og kommunikasjon

Tiltak
• Jevnlige medarbeidersamtaler • Informasjon "fra alle til alle" på IT-redskapet, når dette er mest hensiktsmessig • Bidra til bevisst holdning til god kommunikasjon

Alle ansatte skal i løpet av året ha hatt medarbeidersamtale. Jfr. styringskort og stabens tiltaksplan har internett/intranettsidene jevnlig blitt forbedret. Videre er kommunikasjon en av levereglene i Åsnes kommune.

6. Nærvær

Fravær for sykt barn fordeler seg med 0,2 % på kvinner og 0,2 % på menn. Dette er en nedgang fra 2017 for kvinner, men likt for menn.

Åsnes kommune er IA-bedrift. Fokuset har i hovedsak vært å tilrettelegge slik at ansatte med nedsatt funksjonsevne kan klare å beholde jobben helt eller delvis. Dette har gått på bekostning av å ta inn nye arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne. Det er imidlertid stilt IA-plasser til rådighet. Sykefraværet har de siste 2 årene ligget på hhv 9,2 % (2017) og 8,3 (2018). Fordelingen på sykefraværet er 10,2 % /8,9 % på kvinner og 5 % /5,6 % på menn.

Det er en gledelig økning av nærværet i 2018. At dette har økt med 0,9 % gir lavere kostander på ca. 1 mill.

7. Annen etnisk bakgrunn

Når det gjelder ansatte med annen etnisk bakgrunn har Åsnes kommune de senere årene økt antallet ansatte med ikke-norsk etnisk bakgrunn. Vi har bl.a. ansatte fra Sverige, Thailand, Nederland, Tyskland, Eritrea, Somalia, Gambia, Filipinene, Bosnia, Kroatia, Polen og Iran.

I forbindelse med Arbeidsmiljøundersøkelsen i 2015 ble det stilt følgende spørsmål:

Er din arbeidsplass inkluderende når det gjelder kjønn, etnisk tilhørighet, religion osv.

De ansatte gir i gjennomsnitt svar på 5 (6 er best). Dette er en økning fra 4,6 ved undersøkelsen i 2010. Gjennomsnitt for landet er 5,1. Det ble foretatt ny Arbeidsmiljøundersøkelse i 2018, men dette er en helt annen type undersøkelse og en får ikke frem de tall som kan sammenlignes.

Barne- og likestillingsminister i regjeringen Solberg – Kjell Ingolf Ropstad fra KrF.

6 Interkommunale samarbeid

Det er inngått samarbeid mellom Våler, Grue og Åsnes om barnevernstjenesten i Solør – Solør barnevernstjeneste. De tre kommunene samarbeider også om SLT-arbeidet. I tillegg samarbeider vi med Grue kommune om PP-tjenesten, og Våler og Åsnes har felles Frisklivssentral. Alle de samarbeidene som er nevnt her er Åsnes vertskommune for. Felles landbrukskontor for Åsnes og Våler er lokalisert i Våler, med sistnevnte som vertskommune. Det er inngått avtaler om kostnadsfordeling mellom de ulike samarbeidspartnerne.

6.1 Solør barnevernstjeneste, Åsnes

Tabellen viser enhetens regnskapstall for Åsnes kommune:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-1 103	-1 475	-1 342
Driftsutgifter	26 353	25 960	27 151
Netto	25 250	24 485	25 809

6.1.1. KOSTRA tall barnevern

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn barnevern i % av totale lønnsutgifter ¹	7,2	2,4	2,8	8,0
Netto driftsutgifter barnevern pr. innbygger	3 385	2 339	2 274	3 541
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år, barnevern	20 644	11 166	12 045	21 130
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244), %	26,4	28,2	28,4	23,5
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251), %	3,2	11,4	14,4	4,1
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252), %	70,4	60,4	57,2	72,4

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Pga. samarbeidet er ikke brutto utgifter sammenlignbart med andre. Dette fordi utgiftene totalt fordeles kun på barn tilhørende Åsnes kommune. Utgifter til tjeneste har stabilisert seg, og i tillegg gått noe ned i 2018. Omsorgsovertakelse benyttes som det viktigste tiltaket i arbeidet. Dette kan ha mange ulike årsaker, men det er viktig at det samarbeides på tvers av tjenesteområder for å fange opp barna så tidlig som mulig – tidlig innsats. Tjenesten jobber med og prioriterer tidligere innsats mot familien for å unngå plassering i fosterhjem og institusjon.

De totale regnskapstallene for hele samarbeidet fremkommer i note 4.

¹ Tallet er ikke sammenlignbart med KOSTRA gruppen eller Hedmark pga. interkommunal tjeneste.

6.2 Landbrukskontor Våler og Åsnes

Tabellen viser avdelingens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsutgifter	4 735	4 381	4 130
Netto	4 735	4 381	4 130

Det ble lavere kostnader også i 2018 enn forutsatt. Dette skyldes vakanse i stillinger gjennom året.

6.2.1 KOSTRA tall landbruk

Det finnes ikke KOSTRA nøkkeltall på tjenesten som viser økonomiske størrelser. Tjenesten er fra 2014 organisert med Våler slik at egne tall for Åsnes ikke fremkommer hos SSB. Det er derfor valgt andre nøkkeltall som forteller om størrelser på dekar og antall.

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	Åsnes 2017	Åsnes 2016	Åsnes 2015	Åsnes 2014
Antall landbrukseiendommer	1 238	1 254	1 272	1 300	1 315
Antall jordbruksbedrifter	252	255	263	270	277
Produktivt skogareal i dekar	766 542	735 366	736 1334	770 304	770 244
Jordbruksareal i drift i dekar	98 556	98 738	98 541	98 249	95 576

Nedgangen i antall landbrukseiendommer og jordbruksbedrifter har fortsatt også i 2018. Det har vært en økning det siste året i produktivt skogareal i dekar, mens jordbruksareal i drift har hatt en liten økning.

6.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-2 688	-2 881	-2 690
Driftsutgifter	5 526	4 915	4 764
Netto	2 838	2 034	2 074

6.3.1 KOSTRA tall PPT

Det finnes ikke egne KOSTRA tall for tjenesten. Disse inngår som en del av tallene i grunnskoleopplæringen. Det er derfor valgt ut andre måleparameter for å vise enhetens utvikling.

KOSTRA tall / statistikk 2018	2015	2016	2017	2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning i %	7,5	7,5	8,1	7,7	8,6	7,9
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn i %	4,7	6,6	6,4	6,0	5,8	5,0
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn i %	9,1	9,3	11,4	8,6	10,2	8,6
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn i %	8,9	6,8	6,8	8,8	10,5	9,2

Samarbeidet er et trepartssamarbeid mellom Fylkeskommunen, Grue og Åsnes. Se for øvrig note 4.

Effektivt og målrettet arbeid over flere år har gitt resultater i forhold til andel av elevene i grunnskolen i Åsnes som mottar spesialundervisning. Fra å være en kommune med tall langt over gjennomsnittet (2012) både i forhold til KOSTRA gruppe 11, Hedmark og landet har vi nå klart å komme ned på tilsvarende nivå for hele grunnskolegruppen. Årsaken er tidlig innsats og oppfølging. Tallene for 2018 viser en nedgang fra forrige år, noe som kan skyldes bemanningen på enheten. I 2018 er det ungdomstrinnet (8.-10.trinn) som har den største gruppen av elever som mottar spesialundervisning, og det har vært en økning i denne gruppen det siste året.

6.4 Frisklivssentralen

Det er godt samarbeid mellom Våler og Åsnes om organisering av Frisklivssentralen. Det er Åsnes som står som vertskap. Målet er at Frisklivssentralen skal være et kompetansesenter innen helse adferdsområdene; kosthold, fysisk aktivitet og tobakk. I tillegg bidrar Frisklivssentralen til å løse folkehelse utfordringer jfr. folkehelseprofilen for Våler og Åsnes. Det er organisert aktiviteter i begge kommunen som foregår på dagtid. De totale utgiftene fordeles mellom de to kommunene jfr. note 4.

6.5 SLT-arbeid

Hver kommune har satt sammen egne koordineringsgrupper på området. Disse har jevnlig møter gjennom året. SLT-koordinator, som er ansatt i Åsnes kommune, deltar i alle tre kommunene. Sentrale oppgaver har vært; organisering av nattravner på ulike arrangement i kommunene, ung data undersøkelsen, foreldremøter på ungdomstrinnet i samarbeid med politikontakt og forestillingen #hengdeg.

Det er også felles politiråd for Solør. Her deltar ordfører og rådmann fra alle tre kommunene, lensmannen og SLT koordinator. Det gjennomføres faste møter i politirådet.

7 Universell utforming

Universell utforming, eller bruk av livsløpsstandard, vil si å planlegge omgivelser, produkter, institusjoner og tjenester slik at de kan benyttes av så mange mennesker som mulig. Hensikten er å oppnå like muligheter til samfunnsdeltakelse, og motvirke diskrimineringen på grunnlag av nedsatt funksjonsevne.

Universell utforming skiller seg fra tilgjengelighet ved at den ikke krever spesielløsninger for enkeltgrupper, som for eksempel egen inngang for rullestoler. En universelt utformet løsning er en hoved løsning som skal være bra for alle.

Det er utarbeidet prinsipper og lovverk for universell utforming som kommunen følger. I Norge er dette regulert gjennom lovverket i Plan- og bygningsloven, Forskrift om tekniske krav til byggverk, Lov om offentlige anskaffelser, Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Ved alle nye bygg, og større ombygninger, blir dette ivaretatt gjennom saksbehandlingen. I forhold til eksisterende bygg og anlegg foretas det kontinuerlig vurderinger og justeringer for tilpasninger.

UNIVERSELL UTFORMING

Hva er Universell Utforming? Definisjon:

- **Universell utforming** er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.
- **Universell utforming** respekterer mangfoldighet blant mennesker og står for inkludering av alle i alle livets faser og gjøremål.

8 **Årsregnskap 2018**

Årsregnskapet består av de økonomiske oversiktene for drift, investering og balansen, samt regnskapsskjema 1 A og B for driftsregnskapet, og regnskapsskjema 2 A og B for investeringsregnskapet. Det er også laget et eget punkt som omhandler de vesentligste avvikene mellom budsjett og regnskap. I kapittel 9 er det kommentarer til regnskapstallene for 2018.

Noter til årsregnskapet følger i kapittel 10.

Skjoldmøya

8.1 Økonomisk oversikt – drift 2018

	Note henv.	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.bud. 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		27 731 669,10	24 840 000,00	24 820 000,00	26 216 448,99
Andre salgs- og leieinntekter		46 690 875,50	44 422 000,00	44 402 000,00	44 783 488,87
Overføringer med krav til motytelse		134 410 383,40	115 264 000,00	123 453 000,00	148 487 055,41
Rammetilskudd		279 342 343,00	283 890 000,00	282 466 000,00	275 958 037,83
Andre statlige overføringer		14 274 152,00	14 724 000,00	14 589 000,00	14 723 857,00
Andre overføringer		1 150 285,92	877 000,00	477 000,00	723 190,90
Skatt på inntekt og formue		162 251 430,78	153 260 000,00	153 260 000,00	157 341 134,17
Eiendomsskatt		10 654 408,51	10 600 000,00	10 600 000,00	10 424 567,12
Andre direkte og indirekte skatter		50 894,00	53 000,00	53 000,00	50 894,00
Sum driftsinntekter		676 556 442,21	647 930 000,00	654 120 000,00	678 708 674,29
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	9	380 576 562,78	371 185 000,00	361 892 000,00	366 549 673,64
Sosiale utgifter	2,9	85 024 950,67	96 223 000,00	95 400 000,00	81 011 255,57
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		83 082 482,06	65 374 000,00	65 700 000,00	75 918 675,69
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		73 899 598,47	66 798 000,00	66 773 000,00	66 034 056,06
Overføringer		38 956 639,12	28 542 000,00	31 236 000,00	36 462 771,29
Avskrivninger	7,12	22 428 711,00	19 718 000,00	19 718 000,00	21 328 338,94
Fordelte utgifter		-3 618 947,91	-7 328 000,00	-7 658 000,00	-4 376 354,55
Sum driftsutgifter		680 349 996,19	640 512 000,00	633 061 000,00	642 928 416,64
Brutto driftsresultat		-3 793 553,98	7 418 000,00	21 059 000,00	35 780 257,65
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		1 402 243,86	1 416 000,00	1 416 000,00	1 262 409,84
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	7	112 786,74	70 000,00	70 000,00	103 694,47
Sum eksterne finansinntekter		1 515 030,60	1 486 000,00	1 486 000,00	1 366 104,31
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	7	9 995 580,18	10 565 000,00	10 565 000,00	10 407 705,56
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	7	18 313 898,00	18 270 000,00	18 270 000,00	17 149 743,58
Utlån	7	47 417,30	100 000,00	100 000,00	86 517,04
Sum eksterne finansutgifter		28 356 895,48	28 935 000,00	28 935 000,00	27 643 966,18
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-26 841 864,88	-27 449 000,00	-27 449 000,00	-26 277 861,87
Motpost avskrivninger	7,12	22 428 711,00	19 798 000,00	19 798 000,00	21 328 338,94
Netto driftsresultat		-8 206 707,86	-233 000,00	13 408 000,00	30 830 734,72
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		8 143 670,44	8 144 000,00	0,00	19 655 008,96
Bruk av disposisjonsfond		9 264 266,00	9 200 000,00	1 700 000,00	0,00
Bruk av bundne fond	6	2 284 426,93	2 292 000,00	2 292 000,00	2 365 263,46
Sum bruk av avsetninger		19 692 363,37	19 636 000,00	3 992 000,00	22 020 272,42
Overført til investeringsregnskapet		0,00	0,00	0,00	0,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		0,00	0,00	0,00	3 377 080,11
Avsatt til disposisjonsfond	6,16	7 956 100,56	18 750 000,00	16 747 000,00	31 555 009,00
Avsatt til bundne fond	6	3 529 554,95	653 000,00	653 000,00	9 775 247,59
Sum avsetninger		11 485 655,51	19 403 000,00	17 400 000,00	44 707 336,70
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk		0,00	0,00	0,00	8 143 670,44

8.2 Økonomisk oversikt – investering 2018

	Note henv.	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsj. 2018	Regnskap 2017
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	7,12	1 847 672,00	1 075 000,00	2 200 000,00	129 975,00
Andre salgsinntekter		0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer med krav til motytelse		325 000,00	0,00	15 000 000,00	168 312,00
Kompensasjon for merverdiavgift		10 436 235,79	-46 000,00	16 500 000,00	4 748 778,04
Statlige overføringer		230 000,00	230 000,00	0,00	0,00
Andre overføringer		0,00	0,00	0,00	0,00
Renteinntekter og utbytte		0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter		12 838 907,79	1 259 000,00	33 700 000,00	5 047 065,04
Utgifter					
Lønnsutgifter	2,9	1 292 719,75	0,00	0,00	1 074 101,45
Sosiale utgifter	2,9	403 637,19	0,00	0,00	322 727,79
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		61 598 098,79	47 924 000,00	99 497 000,00	24 022 051,80
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer		13 836 235,79	15 178 000,00	34 247 000,00	9 947 778,04
Renteutgifter og omkostninger		0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter		0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter		77 130 691,52	63 102 000,00	133 744 000,00	35 366 659,08
Finansstransaksjoner					
Avdrag på lån	7	2 395 413,00	0,00	0,00	2 289 736,00
Utlån	7	9 275 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	5 410 500,00
Kjøp av aksjer og andeler	5,7	2 653 203,00	2 212 000,00	2 200 000,00	2 089 192,00
Dekning av tidligere års udekket		0,00	1 790 905,00	0,00	4 170 660,00
Avsatt til ubundne investeringsfond		4 244 156,27	4 244 000,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne investeringsfond	6	1 014 513,03	0,00	0,00	2 018 671,64
Sum finansieringstransaksjoner		19 582 285,30	18 246 905,00	12 200 000,00	15 978 759,64
Finansieringsbehov		83 874 069,03	80 089 905,00	112 244 000,00	46 298 353,68
Dekket slik:					
Bruk av lån	7	71 588 028,09	64 055 000,00	102 244 000,00	40 199 041,04
Salg av aksjer og andeler	5	10 888,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	7	3 840 503,03	10 000 000,00	10 000 000,00	4 308 407,64
Overført fra driftsregnskapet		0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert		0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	6	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne driftsfond	6	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	6,16	4 377 039,46	4 375 905,00	0,00	0,00
Bruk av bundne investeringsfond	6	1 658 021,81	1 659 000,00	0,00	0,00
Sum finansiering		81 474 480,39	80 089 905,00	112 244 000,00	44 507 448,68
Udekket/udisponert		-2 399 588,64	0,00	0,00	-1 790 905,00

8.3 Økonomisk oversikt - balanse 2018

	Note henv.	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER			
Anleggsmidler		1 515 192 076	1 394 750 183
Herav:			
Faste eiendommer og anlegg	12	565 114 220	514 474 210
Utstyr, maskiner og transportmidler	12	18 334 672	17 900 413
Utlån	7	47 311 241	42 016 135
Konserninterne langsiktige fordringer		0	0
Aksjer og andeler	5	25 688 885	23 035 682
Pensjonsmidler	2	858 743 058	797 323 743
Omløpsmidler		155 817 745	154 296 421
Herav:			
Kortsiktige fordringer		68 572 893	72 158 847
Konserninterne kortsiktige fordringer		0	0
Premieavvik	2	48 310 118	45 493 351
Aksjer og andeler		0	0
Sertifikater		0	0
Obligasjoner		0	0
Derivater		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd		38 934 734	36 644 223
SUM EIENDELER		1 671 009 822	1 549 046 604
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		99 347 260	55 576 975
Herav:			
Disposisjonsfond	6	30 246 844	31 555 009
Bundne driftsfond	6	17 452 112	16 206 984
Ubundne investeringsfond	6	2 453 251	2 586 134
Bundne investeringsfond	6	13 208 821	13 852 330
Regnskapsmessig mindreforbruk		0	8 143 670
Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Udisponert i inv.regnskap		0	0
Udekket i inv.regnskap		-4 190 494	-1 790 905
Kapitalkonto	7	44 698 972	-10 454 001
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK drift		-4 522 247	-4 522 247
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK inves		0	0
Langsiktig gjeld		1 472 374 764	1 413 673 892
Herav:			
Pensjonsforpliktelser	2	977 564 280	963 019 886
Ihendehaverobligasjonslån		0	0
Sertifikatlån		0	0
Andre lån	11	436 387 964	399 701 882
Konsernintern langsiktig gjeld	11	58 422 520	50 952 124
Kortsiktig gjeld		99 287 798	79 795 737
Herav:			
Kassekredittlån		0	0
Annen kortsiktig gjeld		94 115 680	74 310 143
Derivater		0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld		0	0
Premieavvik	2	5 172 118	5 485 594
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 671 009 822	1 549 046 604
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		1 881 680	8 469 708
Herav:			
Ubrukte lånemidler		1 881 680	8 469 708
Ubrukte konserninterne lånemidler		0	0
Andre memoriakonti		0	0
Motkonto til memoriakontiene		-1 881 680	-8 469 708

Rådmann

Økonomisjef

Vinnerbildet i fotokonkurransen «Mitt Åsnes», fotograf Frida Lilleberg fra Arneberg

8.4 Regnskapsskjema 1 A

	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	162 251 431	153 260 000	153 260 000	157 341 134
Ordinært rammetilskudd	278 842 343	283 890 000	282 466 000	275 958 038
Skatt på eiendom	10 654 409	10 600 000	10 600 000	10 424 567
Andre direkte eller indirekte skatter	122 844	96 000	96 000	79 746
Andre generelle statstilskudd	2 462 273	3 199 000	3 199 000	5 069 578
Sum frie disponible inntekter	454 333 299	451 045 000	449 621 000	448 873 063
Renteinntekter og utbytte	416 848	400 000	400 000	357 488
Renteinntekter EK lån	672 773	770 000	770 000	717 055
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	9 988 264	10 565 000	10 565 000	10 352 969
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	18 313 898	18 270 000	18 270 000	17 149 744
Netto finansinnt./utg.	-27 212 542	-27 665 000	-27 665 000	-26 428 170
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	3 377 080
Til ubundne avsetninger	7 956 101	18 750 000	16 747 000	31 555 009
Til bundne avsetninger	50 894	53 000	53 000	50 894
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	8 143 670	8 144 000	0	19 655 009
Bruk av ubundne avsetninger	1 700 000	1 700 000	1 700 000	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
Netto avsetninger	1 836 675	-8 959 000	-15 100 000	-15 327 974
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	428 957 433	414 421 000	406 856 000	407 116 919
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	428 957 433	414 421 000	406 856 000	398 973 249
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	8 143 670

8.5 Regnskapsskjema 1 B

Ansvar	Avd./virksomhet	Regnskap 2018	Regulert budsjett -18	Opprinnelig budsjett-18	Regnskap 2017
101-119	Politiske organer	7 215 693	7 316 000	7 310 000	7 586 047
121-123	Rådmannskontoret	4 892 413	4 739 000	4 660 000	4 584 314
127	Vikarpool	0	0	0	1 017
128	Lønn/personal avd.	3 763 154	3 899 000	3 830 000	3 577 745
131-138	Felleskostnader	5 116 384	5 113 000	5 079 000	4 684 256
140-148	IKT og arkiv	5 086 736	5 538 000	5 509 000	4 894 570
151-152	Økonomiavd.	3 937 964	4 690 000	4 611 000	3 306 746
170-178	Kultur m.m	6 719 726	5 994 000	5 599 000	6 172 246
200-201	Skole adm./fellesutg	8 359 314	5 495 000	5 444 000	8 650 557
205	Åsnes PP-tjeneste	2 034 320	2 838 000	2 797 000	2 074 347
211/221	Flisa skole / SFO	20 093 280	20 334 000	20 059 000	18 435 706
212/222	Sønsterud skole / SFO	10 395 240	10 227 000	10 084 000	9 378 467
214/224	Jara skole / SFO	6 818 890	7 106 000	7 017 000	7 437 284
216	Åsnes ungdomsskole	21 742 766	22 776 000	23 055 000	20 261 813
219-220	Åsnes opplæringss.	699 526	3 368 000	3 278 000	1 827 020
230	Åsnes kulturskole	2 453 370	2 637 000	2 372 000	1 987 011
250	Barnehage adm.	487 374	850 000	836 000	497 843
251-256	Kommunale baarnehager	18 158 760	18 544 000	18 321 000	17 621 729
280	Ikke komm.bhg.	17 184 918	16 950 000	16 950 000	16 839 131
323-331	Barnevern	24 485 516	25 375 000	25 250 000	25 809 259
300/366	Helseadm/KFF	4 631 838	4 172 000	2 225 000	4 033 259
306-316/ 363	Helse og familie	42 621 058	35 785 000	34 256 000	35 099 358
320-322	NAV	15 938 917	17 554 000	17 363 000	16 162 050
340-369	Åsnes omsorgstj.	117 986 836	112 398 000	113 662 000	113 120 849
370-377	VITT	46 013 106	41 434 000	34 550 000	35 628 724
470	Landbruksavd.	4 380 736	4 735 000	4 735 000	4 129 893
471	Kommuneskogen	0	0	0	1 203
600-665	Tekniske tjenester	38 856 340	28 708 000	28 136 000	34 221 687
911	Kirkelig fellesr/andre	6 457 000	6 600 000	6 600 000	6 243 087
800-999	Diverse (eks skjema 1A)	-17 573 742	-10 754 000	- 6 732 000	-15 293 967
SUM		428 957 433	414 421 000	406 856 000	398 973 249

Åsnes kommune har siste årene valgt å ikke budsjettere forventet lønnsoppgjør ut på de ulike avdelinger/virksomheter i det opprinnelige budsjettet. Det ble avsatt 5,5 mill. i budsjett 2018 til lønnsoppgjøret. Avdelingene/enhetene fikk tilført sine områder iht. faktisk lønnsoppgjør. Dette utgjør 3,981 mill. på regulert budsjett.

Det er store avvik på pensjonsposteringene. Her var det på vedtakstidspunktet forventet et positivt premieavvik i 2018 på 19 mill., mens det faktiske premieavviket for 2018 ble 10,9 mill.- også dette positivt. I tillegg er det også avvik mellom budsjett og regnskap på amortisering av tidligere års premieavvik på 0,9 mill. Disse tallene skaper store differanser på ansvar 800 - 999.

Når det gjelder avd./enhetene er det ikke justert for forventet mer- eller mindreforbruk etter rapporteringer gjennom året. Dersom dette hadde blitt gjort ville regulert budsjett og regnskapstallene ha samsvart i større grad.

Regnskapsskjema viser netto tall, og er iht. samme detaljnivå som kommunestyret har gjort sitt budsjettvedtak på i desember 2017. Det er gjort mange organisatoriske endringer gjennom året på helse, omsorg og velferd, og dette kan være med på å skape avvik.

Skjema viser en økning i ressurser brukt på tjenesteområdene (ansvar 100-699) fra 2017 til 2018 på til sammen 32,050 mill.

Kjølabergstoppen

8.6 Regnskapsskjema 2 A

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	77 130 691,52	63 102 000,00	133 744 000,00	35 366 659,08
Utlån og forskutteringer	9 275 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	5 410 500,00
Kjøp av aksjer og andeler	2 653 203,00	2 212 000,00	2 200 000,00	2 089 192,00
Avdrag på lån	2 395 413,00	0,00	0,00	2 289 736,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	1 790 905,00	0,00	4 170 660,00
Avsetninger	5 258 669,30	4 244 000,00	0,00	2 018 671,64
Årets finansieringsbehov	96 712 976,82	81 348 905,00	145 944 000,00	51 345 418,72
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler investeringer, utlån og forskutteringer	71 588 028,09	64 055 000,00	102 244 000,00	40 199 041,04
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1 858 560,00	1 075 000,00	2 200 000,00	129 975,00
Tilskudd til investeringer	230 000,00	230 000,00	0,00	156 000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	10 436 235,79	-46 000,00	16 500 000,00	4 748 778,04
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	4 165 503,03	10 000 000,00	25 000 000,00	4 308 407,64
Andre inntekter	0,00	0,00	0,00	12 312,00
Sum ekstern finansiering	88 278 326,91	75 314 000,00	145 944 000,00	49 554 513,72
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	6 035 061,27	6 034 905,00	0,00	0,00
Sum finansiering	94 313 388,18	81 348 905,00	145 944 000,00	49 554 513,72
Udekket/udisponert	-2 399 588,64	0,00	0,00	-1 790 905,00

8.7 Regnskapsskjema 2 B

Prosjekt nr.	Tekst	Regnskap 2018	Buds(end) 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
1025	OVERFØRING KOMMUNESTYREMØTER - TV	0,00	0,00	0,00	192 282,91
1060	IKT, DIVERSE PROSJEKTER	1 724 891,44	1 500 000,00	1 500 000,00	1 342 158,73
1090	GEOVEKST, NYKARTLEGGING (2014)	0,00	130 000,00	150 000,00	85 517,00
1255	OPPFØLGING STEDSANALYSE, LANDSBYEN	415 154,35	500 000,00	500 000,00	155 907,98
2040	SØNSTERUD BH. REHAB	0,00	0,00	0,00	84 763,00
2065	IKT, BARNEHAGER OG SKOLER	1 195 563,88	1 450 000,00	1 450 000,00	1 708 684,53
2105	SØNSTERUD SKOLE, NYE VINDUER	721 019,40	725 000,00	0,00	143 263,00
2175	FLISA SKOLE, LÅSESYSTEM	288 537,34	315 000,00	350 000,00	0,00
2550	INNEROM FOR BARNEVOGNER, BHG.	0,00	0,00	0,00	83 929,26
3078	ADM.BYGG PLO - PARKERING OG UTEOMRÅDE	0,00	0,00	0,00	287 511,01
3163	ÅSNES SYKEHJEM KJØKKEN; OPPVASK- OG DAMPMASKIN	226 989,00	200 000,00	200 000,00	0,00
3182	PÅBYGG ÅSNES LEGESENTER	588 569,81	680 000,00	0,00	0,00
3430	Caddy HB-78132, sykehjem	0,00	0,00	0,00	138 427,00
3435	ÅSNES SYKEHJEM; TAKHEISER,SENGER,BEKKENSPYLERE	188 125,00	200 000,00	200 000,00	0,00
3660	OMSORGSBOLIGER KJØLEN NEDRE	2 390 992,86	2 500 000,00	35 000 000,00	532 704,34
3665	SØNSTERUD BOFELLESSKAP, HEIS	1 219 489,74	950 000,00	0,00	0,00
3900	KJØP AV LEGEPRAKSIS	0,00	0,00	0,00	300 000,00
6006	SØNSTERUD BOFELLESSKAP, MODERNISERING	0,00	0,00	0,00	228 528,56
6018	DIGITALT TV-ANLEGG, SYKEHJEMMET	0,00	0,00	0,00	157 810,00
6019	DIGITALISERING, FORPROSJEKT	0,00	0,00	200 000,00	0,00
6021	TUFTE TRENINGSPARK	494 187,50	544 000,00	200 000,00	0,00
6035	MYRMOEN FRIOMRÅDE (2012)	720 240,43	357 000,00	850 000,00	696 292,50
6116	GATELYS	0,00	500 000,00	1 000 000,00	773 705,25
6121	SKALBUKILEN VANNVERK - OVERTAKELSE	135 660,90	100 000,00	3 800 000,00	232 227,45
6124	TRAFIKKSIKKERHETSTILTAK SKOLEVEGER	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00
6132	REHAB PUMPESTASJONER	0,00	0,00	0,00	247 936,00
6135	DIVERSE VA-PROSJEKTER	0,00	0,00	1 500 000,00	106 100,00
6146	REHABILITERING VANNLEDNING KVISLER	259 546,00	250 000,00	0,00	0,00
6167	LUFTREDANL. FLISA RA	5 022 291,74	4 830 000,00	5 200 000,00	325 044,36
6171	KOMMUNALE VEIER - OPPGRADERING	0,00	-1 580 000,00	1 500 000,00	216 743,38
6172	KJØLEN NEDRE INFRASTRUKTUR	1 536 026,01	1 300 000,00	1 500 000,00	0,00
6177	GJENKJØP VAREBILER VA	0,00	0,00	0,00	328 593,00
6188	SANERING ETERNL VANN SUNDMOEN II	0,00	0,00	0,00	662 143,20
6199	G/S-VEI FYLKESVEI 455	1 245 779,75	1 250 000,00	0,00	213 514,00
6201	SUNDENGA, STRØMFORSYNING SONEMÅLER	125 729,10	120 000,00	0,00	0,00
6202	VEDLIKEHOLDSPLAN BYGG INKL.ENØK	0,00	0,00	1 500 000,00	0,00
6205	VANNFORSYNING SPARBYSMOEN	335 339,10	335 000,00	1 000 000,00	428 660,00
6225	FLOMSIKRING/BIOTOPTILTAK KILENGA/NYÅA	50 339,75	50 000,00	750 000,00	259 038,00
6258	VENTILASJON ÅSNES UNGDOMSSKOLE	0,00	0,00	0,00	8 788 687,06
6267	KJØP BOLIGER/TOMTER	0,00	2 500 000,00	3 000 000,00	0,00
6294	SØNSTERUD GÅRD, BRANNSIKRING	2 832 698,88	2 220 000,00	1 900 000,00	267 300,82
6308	DIGITALISERING ARKIV - EIENDOM OG BYGGESAK	864 614,00	865 000,00	0,00	0,00
6333	G/S-VEI KR.HAUGSV.-OLA HAMMERSTADSVI	0,00	0,00	300 000,00	0,00
6334	G/S-VEI SØGÅRDSVEGEN-SKYBAKK	0,00	0,00	7 144 000,00	491 588,00
6335	MOBILMASTER / SENDESTASJONER	1 895 995,60	1 200 000,00	1 500 000,00	621 784,00
6336	DUGNADSFIBER BJERKESMOEN OG HAMMEREN	115 260,00	200 000,00	0,00	0,00
6345	SOLØRVEGEN 1098 - OPPUSSING LEILIGHETER	0,00	0,00	0,00	323 297,50
6368	FJERNVARMERØR RÅDHUSET-LEGESENTERET	0,00	0,00	0,00	150 151,50
6405	RÅDHUSET, ENØK TILTAK	185 388,34	150 000,00	300 000,00	15 250,00
6425	OPPGRADERING KOMMUNALE VEGGER FLOBERGSJORDET	180 849,00	175 000,00	0,00	715 974,75
6435	OPPGRADERING KALFOSSVEGEN	0,00	0,00	0,00	936 812,25
6436	KARLSTADVEGEN - OPPGRADERING	1 141 772,19	0,00	0,00	0,00
6437	NORDRE GJESÅSEVEG - OPPGRADERING	233 603,19	234 000,00	0,00	0,00
6438	KVESETHMOEN - OPPGRADERING	376 750,50	377 000,00	0,00	0,00
6440	TRAFIKKREGULERING SØNSTERUD SKOLE	0,00	0,00	0,00	711 465,53
6540	NYTT BEREDSKAPSSENTER, FORPROSJEKT+ HOVEDPROSJEKT	35 379 544,82	29 000 000,00	50 000 000,00	3 481 832,81
6545	BEREDSKAPSSENTER, POLITI	6 518 188,84	0,00	0,00	0,00
6551	ATV SKOGBRANNRESSURS	0,00	0,00	0,00	229 000,00
6630	ÅSNESH.OPPG.GARDER-DUSJER	0,00	0,00	450 000,00	0,00
6645	UNGDOMSBOLIGER, OPPGRADERING	601 954,63	550 000,00	0,00	358 214,33
6650	ÅSNES SYKEHJEM, MEDISINROM	0,00	0,00	0,00	535 206,78
6655	FLISA SKOLE/SFO, SKOLEKJØKKEN	0,00	0,00	0,00	681 023,92
6660	FLISABO, OMBYGGING	0,00	0,00	0,00	173 823,57
6665	SOLØRVEGEN 112, OMBYGGING FLYKTNINGEBOLIG	0,00	0,00	0,00	266 742,00
6666	KALDTLAGER TEKNISKE TJENESTER	3 704 155,34	3 775 000,00	3 500 000,00	1 488 019,80
6667	OPPGRAD/OMB VENTILASJONSANL KJØKKEN ÅSNES SYKEHJEM	488 921,75	550 000,00	0,00	0,00
6670	ÅSNESHALLEN, VENTILASJON	45 799,34	50 000,00	250 000,00	0,00
6675	ÅSNESHALLEN, LED-BELYSNING	280 722,00	350 000,00	350 000,00	0,00
9010	ÅSNES KIRKELIGE FELLESRÅD, ÅSNES KIRKE	3 000 000,00	3 000 000,00	6 000 000,00	4 000 000,00
9025	FELLESRÅDET INVESTERING	400 000,00	400 000,00	400 000,00	1 199 000,00
	SUM INVESTERINGER I ANLEGGSMIDLER TIL SKJEMA 2 A	77 130 691,52	63 102 000,00	133 744 000,00	35 366 659,08

8.8 Redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Iht. KRS nr. 6 Noter til årsberetning pkt. 3.2.3 skal det redegjøres for vesentlige avvik mellom regulert budsjett og regnskapsført beløp på de ulike linjene i regnskapsskjemaene 1A, 1B, 2A og 2B.

Redegjørelsen skal forklare årsakene til de oppståtte avvik, samt tiltak som er iverksatt for å hindre budsjettavvik.

- **Regnskapsskjema 1 A.**

Skatt på inntekt og formue (egne skatteinntekter) og inntektsutjevning henger sammen, og er et resultat av den *totale* skatteinngangen i landet. Åsnes kommune har mottatt ca. 4,9 mill. mer enn budsjettet på disse inntektene i 2018. Inntektsutjevningen er et resultat av konkrete skattetall, og endringer utover det budsjetterte kommer etterskuddsvis til kommunene. Prognosene på skatteinngang vurderes kontinuerlig, og vi benytter KS sine modeller for arbeidet. Overføring av rammetilskudd viser et avvik mellom budsjett og regnskap på ca. 0,5 mill. i skjema 1A, men dette beløpet er flyttet til skjema 1B da kommunen mottok ekstra midler i forbindelse med skogbrannene sommeren 2018. Totalt medfører dette en økt inntekt på skatt og rammetilskudd på 4,4 mill.

Renteutgifter på lån er ca. 0,6 mill. lavere enn budsjettet. Årsaken er generelt lave renter enn det som er lagt i forutsetningene i budsjettet. Avdrag på lån er iht. budsjettet. Låneopptaket ble gjennomført i slutten av desember 2018.

I budsjett 2018 ble det lagt opp til store ubundne avsetninger (disposisjonsfond). Dette har dessverre ikke latt seg gjennomføre i sin helhet pga. store overskridelser på enkelte enheter (jfr. skjema 1B), og avsetningene har vært gjenstand for strykninger i årets regnskap. Dette medfører et avvik mellom budsjett og regnskap på 10,8 mill.

- **Regnskapsskjema 1 B**

Budsjetterte pensjonskostnader på avdelingene og virksomhetene var 11,367 mil. over de faktiske kostnadene i 2018. Dette påvirker alle enhetene i skjema 1 B, og naturligvis mest på de store. Det er mottatt 1,157 mill. mer i refusjon sykepenges enn budsjettet. Refusjon sykepenges justeres ikke dersom virksomhetene ikke benytter de ekstra midlene til å dekke vikarutgifter. Det budsjetteres ikke for mva. kompensasjon. Dette er 11,8 mill. både på inntekts- og utgiftssiden, og gjelder alle avdelinger og enheter.

Stabs- og støtteavdelingene (ansvar 121 - 160) har et mindreforbruk i forhold til budsjett på ca. 1,2 mill. Årsaken er lavere kostnader til telefoni, internett og datalicenser på IKT. Samarbeidet vedr arbeidsgiverkontrollen kom i gang midt i året, men var budsjettet med helårs virkning. I tillegg er det mottatt refusjon fra staten vedr sykepenges som ikke er budsjettet.

Enhetene innenfor kultur og oppvekst (ansvar 170 - 280 og 323) har et mindreforbruk i forhold til budsjett på ca. 2 mill. Det er store variasjoner innenfor området. Kulturområdet har et merforbruk knyttet opp mot kino og fritidsklubb / Skjoldmøyaspelet på ca. 0,7 mill. Grunnskolene, inkludert SFO og Åsnes opplæringscenter, har et mindreforbruk i forhold til budsjettet på ca. 4 mill.

Mindreforbruket skyldes høyere refusjonsinntekter vedr videreutdanning, tilskudd og refusjon fra andre kommune på ÅUS, samt refusjoner for solgte tjenester til Grue og Våler på Åsnes opplæringscenter. De kommunale barnehagene har et mindreforbruk på ca. 0,4 mill., mens overføringen til de private barnehagene var ca. 0,2 mill. høyere enn budsjettet.

Enhetene innenfor helse, omsorg og velferd (ansvar 300 - 322 og 328 - 377) har et totalt merforbruk på ca. 15 mill. Dette er knyttet mot Helse og familie hvor det ble varslet en feilbudsjettering vedr lønn (4,5 mill.), i tillegg er det et merforbruk vedr legetjenesten (ca. 2 mill.). Åsnes omsorgstjeneste har høyere lønnsutgifter og noe reduserte inntekter vedr egenbetaling enn i forhold til det budsjetterte, og har dermed et merforbruk (ca. 5,6 mill.). Det presiseres at det i dette også ligger reduserte refusjoner vedr ressurskrevende tjenester som ikke er budsjettjustert.

Tekniske tjenester har et totalt et merforbruk på ca. 10,1 mill. Det store avviket er bl.a. drift og vedlikehold av eiendom (5,7 mill.) og kommunale veier (2,3 mill.).

Under posten diverse (ansvar 800 - 999) i skjema 1 B er det et avvik på ca. 6,8 mill. i merinntekter. Dette gjelder pensjonskostnader (5,3 mill.). Avsetning til årets lønnsoppgjør var 5,5 mill., og det ble foretatt fordeling av kr 3,981'. Premieavvik settes opp etter beregninger fra KLP og SPK, og vi følger de anbefalinger som de legger frem i budsjettarbeidet.

• Regnskapsskjema 2 A

Avvik mellom regulert budsjett og regnskap i skjema er knyttet mot Startlån jfr. linjene avdrag på lån / mottatte avdrag på lån og refusjoner. Refusjoner var budsjettert i forhold til forventet fremdrift på omsorgsboliger. Byggingen av disse har blitt forsinket, og tilskudd fra Husbanken forskyves tilsvarende. Åsnes kommune har mottatt tilsagn om tilskudd på 59 mill. på dette prosjektet. Det er et avvik på investeringer i anleggsmidler på ca. 14 mill. Dette gjelder de store prosjektene vedr beredskapssenter og beredskapssenter politi. Det er ikke tilstrekkelig salgsinntekter og tilskudd til dekning av kjøp av aksjer og andeler. Det er ikke tillatt å benytte lånemidler, og indirekte dermed også kompensasjon av mva., til dekning av disse utgiftene. På bakgrunn av rapportering på investeringsregnskapet 2. tertial ble det gjennomført låneopptak med 55 mill. Fremdriften gikk noe raskere enn forventet i forhold til beredskapssenteret – både eget og utleiedelen til politiet, slik at låneopptaket ikke dekker utgiftene i sin helhet. På bakgrunn av dette er investeringsregnskapet avsluttet med et udekket beløp. Det er foretatt fristilling / omklassifisering av fond (Kst vedtak 121/17) som fremkommer i skjema.

• Regnskapsskjema 2 B

Totalt avvik mellom budsjett og regnskap i skjema 2 B er ca. 14 mill. høyere forbruk enn budsjettert. Justering ble foretatt i forhold til rapportering 2. tertial, og kst sak 98/18. Det har dessverre blitt litt uklart vedr disse to budsjettendringenene, slik at noen prosjekter har bitt feil budsjettert. Det tas lærdom av dette, og vil kun bli foretatt endringer i investeringsbudsjettet basert på egen sak i kommunestyret i fremtiden. Det er to prosjekter som utpeker seg med store avvik. Dette er Beredskapssenter og Beredskapssenter politi – som begge er ca. 6,5 mill. over budsjettert beløp. I

tillegg er det ulike avvik i mindre målestokk på flere prosjekter som da utgjør helheten. Utfordringen for prosjektansvarlige er å beregne fremdrift på prosjektene på høsten, for å kunne finne forventet årsforbruk. Justeringer krever politisk behandling, og legges frem både i formannskap og kommunestyre.

9 Økonomi – kommentarer til regnskapstallene for 2018

I dette punktet vil vi belyse kommunens overordnede økonomiske resultat, dvs. inntekter og kostnader, og i tillegg balansen som viser kommunens eiendeler og gjeld. Det vil videre komme KOSTRA tall på virksomhetsnivå og kommentarer i forhold til disse. Sammenligningstallene som benyttes er tilsvarende de som er benyttet i budsjett/økonomiplan for 2018 - 2021. KOSTRA står for kommune-stat-rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse.

Nøkkeltall for 2018 er hentet fra KOSTRA (SSB):

Nøkkeltall 2018	ÅSNES 2016	ÅSNES 2017	ÅSNES 2018	KOSTRA gr.11- 2018	Hedmark 2018
Finansielle nøkkeltall:					
Frie inntekter i kr pr. innbygger	58 453	59 527	61 213	56 820	55 664
Netto lånegjeld i kr. pr. innbygger	52 724	54 976	61 827	80 926	70 392
Prioritering:					
Nto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år, barnehager	131 454	128 842	137 518	153 391	157 961
Nto driftsutgifter pr. innbygger 6-15 år, grunnskole	104 907	110 937	122 168	121 494	118 480
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester pr innbygger	35 208	36 865	40 680	32 238	-
Nto driftsutgifter pr. innbygger, sosialsektoren	3 317	3 440	3 461	3 483	3 825
Nto driftsutgifter pr. innbygger 0-22 år, barnevernstjenesten	15 820	16 223	15 585	8 521	9 091
Nto driftsutgifter pr. innbygger, administrasjon	3 265	3 166	3 202	4 580	4 723
Nto driftsutgifter pr. innbygger, politisk styring og kontrollvirksomhet	951	1 048	1 022	603	565

Tjenesteproduksjonen i Åsnes kommune driftes med mere ressurser enn de sammenlignbare vedr. grunnskole, omsorgstjenester, barnevern og politisk styring og kontroll. Når det gjelder barnehage, sosialsektoren og administrasjon benyttes det derimot mindre ressurser per innbygger enn KOSTRA gr. 11 og Hedmark.

Det kan være ulike årsaker og beviste prioriteringer som gir utslag, og vår befolkningssammensetning gjøre seg også gjeldene.

9.1 Regnskapsmessig resultat – balanse for 2018

Driftsinntektene for 2018 var kr 676 556 442,21 og driftsutgiftene kr 680 349 996,19. Dette gir et brutto driftsresultat på -3 793 553,98. Brutto driftsresultat er driftsinntekter minus driftsutgifter før utbytte/renter/avdrag og avsetning/bruk av fonds. Det har vært en nedgang av driftsinntektene det siste året (ca. 2,2 mill.). Driftsutgiftene har økt med 37 mill. Brutto driftsresultat er ca. 40 mill. svakere i 2018 enn for 2017, og dette er naturligvis ikke et hyggelig resultat. Resultatet viser at det fortsatt driftes for mye i Åsnes kommune, og at det må foretas endringer som snur dette med umiddelbar virkning. Netto driftsresultat er negativt med ca. 8,2 mill.

Avvik i denne oversikten er ikke det samme som merforbruk på virksomheten. Avviket på hovedpostnivå viser differanser i administrasjonens detaljbudsjett og det faktiske regnskapet. Det politiske budsjettvedtaket er gjort på netto totalrammer til virksomhetene.

Resultat på hovedpost nivå (i hele 1000):

Hovedpost	Budsjett	Regnskap	Avvik	Kommentar
1000-1099 ²	457 945	457 531	-414	Lønn og sosialutgifter
1100-1499	170 177	204 009	33 832	Driftsutgifter inkl. overføringer
1500-1599	68 056	62 271	-5 785	Finanskostnader
1600-1799	191 854	212 452	-20 598	Salgs-, leie- og refusjons inntekter
1800-1899	463 404	467 724	-4 320	Overføringer
1900-1999	40 920	43 636	-2 716	Finansinntekter

Kommentarer til oversikten:

Lønn og sosialutgifter: De totale lønnsutgiftene inkl. sosialutgifter har økt med 18,8 mill. det siste året. Fast lønn har et merforbruk på 3,9 mill. Utgifter til vikarer og ekstra hjelp er redusert med 1,433 mill. det siste året, men de er 6,9 mill. høyere enn revidert budsjettet. Utgifter til vikarer må sees i sammenheng med refusjon av sykepenges, som vil bli omtalt under salgs-, leie og refusjonsinntekter. Bruk av overtid (totalt 2,522 mill.) har økt med 0,1 mill. fra 2017 til 2018, og er ca. 1,2 mill. over budsjettet beløp. Utgifter til annen lønn (i hovedsak fosterhjem) har hatt en nedgang på 2,5 mill., og dette er 4,8 mill. lavere enn budsjett. Utgifter til pensjon (eks. arbeidsgiveravgift) utgjør ca. 43,5 mill., og dette innbefatter også årets premieavvik og amortisering av tidligere års avvik. Driftsutgiftene til pensjon på avdelinger/enheter har økt med 4 mill. det siste året, men er 5,5 mill. lavere enn budsjett. Dette er med på å påvirke resultatet på hver avdeling/enhet. Arbeidsgiveravgiften har økt med 2,635 mill. fra 2017 til 2018. Utgiften er 0,737 mill. lavere enn budsjettet.

Driftsutgifter inkl. overføringer: Dette er alle driftsutgifter som kommunen har, og omfatter mange poster. Det er derfor valgt å kommentere på hovedpostnivå. Utgifter til varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen (artene 1100-1299) viser et avvik mellom budsjett og regnskap på ca. 16,3 mill., og en økning på ca. 6,4 mill. det siste året. De største avvikene gjelder elektrisk energi, olje og parafin og ved og biobrensel (3,119 mill.), avgifter og lisenser (2,126 mill.), vedlikehold bygg, anlegg og veier (4,063 mill.), og planlegging og konsulentbistand (4,432 mill.). Den siste posten (kto 1270) benyttes også til interne kjøp av tjenester på VAR området, og de samarbeider vi er vertskap for. Slik

² Inkluderer ikke skyss og kostgodtgjørelse etter statens regulativ eller andre oppgavepliktige ytelser. Disse føres under hovedpost 1100-1499.

at dette ikke er ensbetydende med kjøp av eksterne tjenester. Interne kjøp utgjør ca. 2 mill. av det totale beløpet på konto 1270.

Utgifter til kjøp av tjenester som erstatter tjeneste produksjonen (artene 1300-1399) viser et avvik mellom revidert budsjett og regnskap på 7,1 mill., Utgiftene innenfor dette området har hatt en økning på ca. 7,9 mill. fra 2017 til 2018. Merforbruket på postene skyldes betaling for institusjonsopphold (barnevern), interkommunale avtaler (skole, legetjenester, barnevern), tilskudd til felles interkommunale tiltak (barnevern) og overføringer til andre / private driftsavtaler (private barnehager, legetjenester).

Overføringer (artene 1400-1499) viser et avvik mellom budsjett og regnskap på 10,415 mill.. Forbruket er 2,494 mill. høyere enn 2017. Avviket skyldes merverdiavgift (11,8 mill.). Det er et bevist valg ikke å budsjettere mva. hverken som utgift eller inntekt, da disse går mot hverandre i balanse. Andre poster med avvik er diverse tilskudd/overføring til private (barnevern). Det er også poster med positivt avvik innenfor gruppen, og dette gjelder bl.a. utskrivningsklare pasienter (ikke hatt utgifter på dette i 2018) og tidligere omtalt avsatte midler til lønnsoppgjør.

Finanskostnader: Finanskostnadene er ca. 5,8 mill. lavere enn budsjettet. Det er tre poster som skiller seg vesentlig ut på området. Dette er mindre avsetning til disposisjonsfond (ca. 11 mill.), høyere avsetning til bundne fond (ca. 2,3 mill.) og avskrivninger (ca. 2,7 mill.). Det er også ca. 0,6 mill. lavere utgifter til renter enn budsjettet.

Salgs-, leie- og refusjonsinntekter: Postene viser samlet 20,6 mill. høyere inntekter enn budsjettet. De største avvikene gjelder mva. kompensasjon (jfr. kommentar ovenfor), refusjoner fra andre kommuner (ca. 5,3 mill.), andre inntekter (ca. 3,6 mill.) vedr legetjenesten og øremerkede tilskudd fra staten i forhold til pågående eller nye prosjekter og vedtatte normer innenfor oppvekst (ca. 4,5 mill.).

Refusjon sykepenger var 19,615 mill. Dette er en reduksjon fra forrige år på 2,493 mill. og 1,157 mill. høyere enn revidert budsjett.

Overføringer: Det er mottatt ca. 4,3 mill. mer enn budsjettet i overføringer. Mottatt rammetilskudd er iht. budsjett, men 0,5 mill. er postert på brann. Dette var ekstra skjønnsmidler som er mottatt i forbindelse med sommerens skogbranner. Det er mottatt 4,1 mill. lavere overføringer vedr inntektsutjevning, mens skatt på inntekt og formue var ca. 9 mill. høyere enn budsjettet. Disse inntektspostene må sees på samlet. Åsnes kommune er en «skattesvak» kommune, og mottar inntektsutjevning for å kompensere deler av differansen i forhold til gjennomsnittskommunen i Norge. Det er mottatt 0,175 mill. i gaver i 2018.

Finansinntekter: Differansen mellom budsjett og regnskap skyldes motkonto avskrivninger.

9.2 Kommentar til resultat og rapportering 2018

Det var lagt opp til store avsetninger til disposisjonsfond i budsjett 2018. Dette medførte at vi tidlig kunne konkludere med, på tross av rapportert merforbruk på enkelte områder, en avleggelse av regnskapet minimum i balanse, men da med strykninger av deler av de nevnte avsetningene. Det er få enheter som har store differanser mellom rapportert og faktisk forbruk. Dette vitner om at man har god styring på de fleste områdene. Det er to områder som skiller seg ut i 2018, og dette er Åsnes omsorgstjeneste og tekniske tjenester. Her er det store avvik mellom rapportering og avleggelse av årets regnskap. På tross av dette har det lyktes og avsette midler og øke disposisjonsfondet også i 2018, men dog ikke iht. vedtak. Normen for sunn kommuneøkonomi (1,75 % netto driftsresultat) er vi også langt unna for dette regnskapsåret, med både negativt brutto og netto driftsresultat. Ut fra sunn kommuneøkonomi skulle Åsnes kommune hatt et netto driftsresultat på ca. 12 mill.

De siste årene har det vært mye fokus rundt ressurskrevende tjenester, og refusjonskravet som sendes inn til Helsedirektoratet. Etter siste års erfaring ble forventet inntekt justert ned. Ved utarbeidelse av kravet for 2018 er det sendt inn krav på refusjon 35,5 mill. på dette området – dette er tilsvarende mottatt beløp for 2017. Det er kun faktiske lønnsutgifter som benyttes i direkte relasjon med brukerne som er refusjonsberettiget. Innslagspunktet for 2018 er kr 1 270 000, og kommunen får refundert 80 % av de direkte lønnsutgiftene utover dette.

Hovedårsakene til resultatet i 2018 er;

- ✓ Merforbruk Åsnes omsorgstjeneste (5,6 mill.)
- ✓ Merforbruk legetjenester (2 mill.)
- ✓ Merforbruk tekniske tjenester (10,1 mill.)
- ✓ Merinntekt statlige overføringer vedr rammetilskudd, skatt og inntektsutjevning (4,9 mill.)
- ✓ For mye avsatt til pensjonsutgifter på avdelinger/enheter (5,5 mill.)

Økte skatteinntekter og inntektsutjevning skyldes de totalt inntektene i landet på dette området, og Åsnes nyter godt av dette i form av overføringer og egne skatteinntekter. Se for øvrig kommentar på forrige side under overføringer.

Det avsettes månedlig, i forbindelse med lønnskjøring, en prosent andel som skal dekke kommunenes årlige pensjonsutgifter. Satsen får vi oppgitt av KLP og SPK i forbindelse med budsjettarbeidet. I 2018 ble det avsatt ca. 5,5 mill. mer enn faktiske regninger fra livselskapene var pålydende. Dette er vanskelig å forutse gjennom året. Differansen fremkommer som en del av nettoutgiften på de ulike avdelinger/enheter, og er dermed en viktig faktor i deres årsresultat.

Rapportering:

Enheter rapporterer månedlig til rådmannen, og det legges frem tertial rapporter til politisk behandling. Det er som nevnt tidligere godt samsvar mellom siste tertial rapport og det faktisk avlagte regnskapet på de fleste områdene. Et avvik mellom rapportert og faktisk forbruk er naturlig, men det er viktig at det ikke er avvik på millioner. Det kan være vanskelig å forutse både sykepengerefusjoner og resultater av samarbeider gjennom året. Det er enkelte enheter med store avvik, som ikke er i samsvar med rapportering, og dette medfører at resultatet totalt sett ikke er som forventet eller rapportert. NB! Det er ikke hensyntatt tap av inntekter vedr ressurskrevende tjenester

i rapporteringen, da dette var kjent for alle gjennom behandling av regnskap 2017. Dette påvirker i stor grad tallene til ViTT, og merforbruket der var ca. 4,6 mill. i forhold til regulert budsjett. Som oversikten viser er det også underrapportering i forhold til mindreforbruk – det er like viktig og rapportere dette som merforbruk.

Det gjøres endringer vedr rapporteringen for kommende år, og det er avtalte treffpunkter med sektorlederne månedlig gjennom 2019. Dette for og ytterligere bedre kvaliteten på rapporteringen.

9.3 Beholdning i fonds

Fondsbeholdningen og dens utvikling de siste tre årene vises i tabellen under:

Fondsmidler	Saldo pr.31.12.2018	Saldo pr.31.12.2017	Saldo pr.31.12.16
Disposisjonsfond	30 246 844	31 555 009	0
Bundne driftsfond	17 452 112	16 206 984	8 797 000
Ubundne investeringsfond	2 453 251	2 586 135	2 586 135
Bundne investeringsfond	13 208 821	13 852 330	11 833 658

9.4 Pensjonskostnader

Pensjonskostnader utgjør betydelige summer i kommunens regnskap, og påvirker likviditeten i meget stor grad. Innbetalt premie inkl. administrasjon og tilskudd i 2018 var 46 727 mill.kr til KLP og 6 154 mill.kr til SPK. Dette er en økning fra 2017 på ca. 4,4 mill.kr. I tillegg kommer utgiftene til amortisering av tidligere års premieavvik. Åsnes kommune sin pensjonsforpliktelse («gjeld») pr. 31.12.18 er 978 mill.kr. Dette er en økning på 15 mill. det siste året. Pensjonsmidlene beløper seg til 859 mill. Økningen på pensjonsmidlene i 2018 var 62 mill.

Årets samlede premieavvik for KLP og SPK var 10,9 mill. som er inntektsført i regnskapet. Dette beløpet skal utgiftsføres over de neste syv årene med lineært beløp. Til sammen har Åsnes kommune akkumulert premieavvik (inkl. arbeidsgiveravgift) pr. 31.12.2018 på 43,1 mill. Dette beløpet skal i sin helhet være amortisert i regnskapet i løp av de neste 10 årene. Regelen har endret seg de siste årene i forhold til amortiseringen – fra 15, 10 og nå 7 år. Nye premieavvik kommer i tillegg.

9.5 Sunn kommuneøkonomi

Normen for sunn kommuneøkonomi tilser bl.a. at netto driftsresultat bør være på 1,75 % for kommunene (endret fra 3 %). Dette nivået har ikke vært reelt for Åsnes så lenge vi var innmeldt i ROBEK, men er nå en målsetting for kommunen på lik linje med andre kommuner. Netto driftsresultat er brutto driftsresultat (driftsinntekter – driftsutgifter) +/- finansinntekter og utgifter.

Tabellen viser de siste års utvikling:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-0,6	5,3	5,6	-0,09	0,5	2,2	1,4
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-1,2	4,5	4,9	-1,1	-1,0	0,3	-0,14

9.6 Gjeld og låneopptak

Åsnes kommune har en langsiktig gjeld på 1,472 milliarder. Beløpet er inkludert pensjonsforpliktelsene (Jfr. pkt.4.4). Dette er en økning på 58,7 mill.kr. det siste året. Lånegjelden til investeringer har økt med 36,7 mill. i 2018, og den konsern interne langsiktige gjelden (Startlån) har økt med 7,5 mill. Lånegjeld (eks pensjonsforpliktelser) utgjør 495 mill.

Kommunenes totale lånegjeld pr. 31.12.18 er kr 494 810 484. Startlån (konsernintern langsiktig gjeld) utgjør kr 58 422 520 av beløpet. Driftsregnskapet er belastet med 9,988 mill. i renter og 18,314 mill. i avdrag som er betalt på eksterne lån. I tillegg kommer betalte avdrag på Startlån 2,395 mill. som er belastet investeringsregnskapet.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Netto finans og avdrag i % av bto.driftsinnt.	4,0	3,9	3,9	4,5	4,3	4,4
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	64,5	58,9	58,7	61,4	64,0	57,9
Netto lånegjeld pr innbygger (kr)	61 827	54 976	52 724	51 880	55 309	49 237

Gjeld pr. innbygger har hatt følgende utvikling de siste ti årene:

År	Gjeld pr. innbygger
2009	34 852
2010	36 643
2011	40 720
2012	46 677
2013	49 237
2014	55 309
2015	51 880
2016	52 724
2017	54 976
2018	61 827

Netto lånegjeld pr. innbygger for KOSTRA gruppe 11 i 2018 er kr 80 926,- og for Hedmark kr 70 392,-. Åsnes kommune har fortsatt lav lånegjeld pr. innbygger, men dette tallet vil som kjent øke pga. store investeringsprosjekter i økonomiplan perioden.

Driftsøkonomisk utvikling i forhold til renter (alle), avdrag og finansieringsbehov til investeringer for de siste årene er vist i oversikten under (tall i 1000):

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Renteutg./låneomk.	13 026	14 885	15 556	14 475	12 971	14 278	11 323	10 408	9 996
Renteinnt./utbytte	-1 803	-4 145	-3 223	-2 291	-2 265	-1 466	-2 551	-1 262	-1 402
Avdrag på lån	13 454	14 253	13 886	16 065	17 198	15 715	17 168	17 150	18 314
Netto driftsres.	-781	9 126	-833	1 342	-6 373	-6 712	32 148	30 831	-8 207
Finansieringsbehov – investering	35 519	50 157	93 911	45 290	27 970	20 895	24 706	35 367	77 131

Det ble foretatt låneopptak til investeringer på 55 mill. i 2018. Ubrukte lånemidler pr. 31.12.17 var 8,5 mill., og tallet pr. 31.12.18 er 1,9 mill. Hele beløpet vedr ubrukte lånemidler 31.12.18 gjelder Startlån.

9.7 Likviditet

Likviditet betyr betalingsevne, og er et økonomisk uttrykk for evnen til å kjøpe varer og tjenester. Når det kun refereres til likviditetsgrad, mens den mest vanlige definisjonen som er grad 1. Nedenfor følger definisjon av de to mest brukte:

- *Likviditetsgrad 1* – forteller om forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Er et uttrykk for om man kan dekke sine betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller. Formelen for likviditetsgrad 1 er: $\text{Omløpsmidler} / \text{kortsiktig gjeld}$. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2. Omløpsmidler inkluderer varelager, fordringer, investeringer og kontantbeholdning.
- *Likviditetsgrad 2* – forteller om forholdet mellom de mest likvide midlene og kortsiktig gjeld. De mest likvide omløpsmidlene er bankinnskudd, kontanter o.l. Formelen for likviditetsgrad 2 er: $\text{Kassabeholdning} + \text{bankinnskudd} / \text{kortsiktig gjeld}$. Likviditetsgrad 2 bør være høyere enn 33 %.

Åsnes kommune sin likviditet pr. 31.12.2018:

- Likviditetsgrad 1 - kr 148 635 859/kr 99 287 797 = 1,50
- Likviditetsgrad 2 - kr 38 934 734/kr 99 287 797 = 39,2 %

Oversikten viser utviklingen av likviditetsgrad 1 og 2 for de syv siste år:

Likviditetsgrad	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Likviditetsgrad 1	1,50	1,93	1,53	1,24	1,19	1,46	1,05
Likviditetsgrad 2	39,2 %	45,9 %	0,9 %	-22,0 %	-65,4 %	20,8 %	-15,1 %

Kommunenenes generelle likviditetssituasjon er fortsatt anstrengt i perioder, men det har vært en positiv utvikling de siste to årene. Likviditetsgrad 1 gikk noe tilbake i 2018, og bør økes for å sikre at løpende utgifter kan dekkes ved forfall uten bruk av kassakreditt. Oversikten viser at det er store variasjoner i likviditetsgrad 2 de siste årene. Den var god ved årsskifte pga. tidligere omtalt låneopptak i desember. Det har også i 2018 vært brukt av kassakreditt for å kunne betjene de løpende driftsutgiftene. Det er benyttet lavere beløp av kassakreditten, det er ikke bedt om utvidet kassakreditt og det har vært lengere perioder med positiv likviditet på kontoen. Figuren viser konsernkonto gjennom 2018.

Ved utgangen av året var saldo på konsernkonto 18,3 mill. I tillegg kommer tilgjengelig kassakreditt med 60 mill.

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Grafen viser likviditet pr. **den 1. i mnd.** En gjennomsnittlig lønnsutbetaling eksklusiv skattetrekk og arbeidsgiveravgift utgjør 30–31 mill. Det er store variasjoner på likviditeten innenfor den enkelte måned. Dette skyldes bl.a. statlige overføringer (rammetilskudd og inntektsutjevning) som mottas i 10 årlige terminer (mottas ikke i august og desember), overføring av egne skatteinntekter, som påvirkes av forfall på skattetrekk, arbeidsgiveravgift, forskuddsskatt og restskatt, forfall kommunale eiendomsavgifter. For å vise dette er det satt opp en tabell med saldo på konsernkonto den 15. i mnd. (før lønnsutbetaling finner sted). Da har kommunen mottatt overføringer fra Staten, og skatteinntgangen fra forrige måned er fordelt:

Dato 2018	Saldo (i hele 1000)
15.01	47 047
15.02	43 112
15.03	32 103
15.04	56 613
15.05	55 496
15.06	66 246
15.07	93 692
15.08	60 785
15.09	47 089
15.10	27 962
15.11	15 483
15.12	8 241

Kommunestyret har et særskilt ansvar for å sikre at kommunen har tilstrekkelig likviditet. Tallene viser fortsatt bruk av kassekreditt, og det må jobbes for å sikre at kommunenes tjenester og handlingsrom bedres ytterligere i fremtiden.

9.8 Finans pr. 31.12.2018

Finansreglementet for Åsnes kommune ble vedtatt i kommunestyret sak 093/10 den 27.9.2010. Revidering er foretatt i 2017, og var oppe i kst sak 122/17. Jfr. punkt 6.5.i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet legges med dette frem kommunenes finansrapport for 2018.

Det er foretatt låneopptak til investeringer i 2018 med 55 mill., og innlån til videre utlån (Startlån) er foretatt med 10 mill., som er iht. bevilget ramme til dette formålet. Formidlingslånene er selvfinansierende over tid ved at renter og avdrag dekkes av låntakerne.

Åsnes kommunes finansreglement gir rammer for hvordan låneporteføljen skal forvaltes. Rådmannen skal forvalte porteføljen med de begrensinger reglementet legger på størrelser på enkelt lån, gjennomsnittlig rentebindingstid på porteføljen og instrumenter som kan benyttes. Kommunenes låneportefølje er sammensatt av 44,9 % lån med fastrente og 55,1 % med flytende rente. Iht. finansreglementet skal låneporteføljen ha minimum en fastrenteandel på 1/3, minimum en andel med flytende rente på 1/3, mens restandelen av låneporteføljen vurderes fortløpende av rådmannen ut i fra markedssituasjonen. Kommunens låneportefølje pr. 31.12.18 oppfyller bestemmelsen i Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet. Lav rente de siste årene har gjort det mest gunstig å ha flytende rente. Låneopptak til investeringer gjennomført i 2018 er gjennomført med 20 mill. i fastrente, og 35 mill. med flytende rente for å ivareta reglementet. Det er også vurdert i denne forbindelsen store låneopptak som skal gjennomføres de kommende årene.

Gjennomsnittlig rente på porteføljen ligger på 2,99 %. Dette er betydelig over både Norges Banks styringsrente (foliorente) som har vært uendret på 0,5 % siden april 2016 frem til 20.09.2018. Da ble den hevet til 0,75 %. Nominell 3 mnd. NIBOR-rente (markedsrente) var i gjennomsnitt 1,05 % i 2018.

Årsakene til avvik vil være at kommunen enten har bundet renten gunstig/ugunstig, sammensetningen av låneporteføljen er gunstig/ugunstig i forhold til marginer på lånene eller at det er forskjeller i renteperioder.

Renteutviklingen har vært som følger de siste årene:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Gjennomsnitt alle renter	2,44 %	2,98 %	3,31 %	3,56 %	3,57 %	3,78 %	3,83 %
Gjennomsnitt fast rente	3,26 %	4,31 %	4,41 %	4,61 %	4,27 %	4,67 %	4,70 %
Gj.snitt flytende rente	1,61 %	1,66 %	2,20 %	2,50 %	2,79 %	2,88 %	2,96 %

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Oversikten viser Åsnes kommunes lånportefølje pr. 31.12.2018. Den inneholder både start-/formidlings lån og ordinære lån til investeringer:

LÅNEGIVER	Opprinnelig lånebeløp	Regnskap 2018	Instrument	Rente	Lånets utløpsår
HUSBANKEN 11492698/1/1 STARTLÅN	3 000 000	1 200 000	Fast	5,10 %	2028
HUSBANKEN 11495350 8 STARTLÅN	3 000 000	1 260 000	Fast	5,10 %	2029
HUSBANKEN 11495350/4/1 STARTLÅN	3 000 000	1 333 845	Fast	5,10 %	2030
HUSBANKEN 11498082/3/1 STARTLÅN	3 000 000	1 410 000	Fast	5,10 %	2030
HUSBANKEN 11500837 7 STARTLÅN	3 000 000	1 500 000	Fast	5,10 %	2031
HUSBANKEN 11503771/3/1 STARTLÅN	4 000 000	2 750 000	Fast	5,10 %	2032
HUSBANKEN 11506029 5-11345959 STARTLÅN	4 000 000	2 900 000	Fast	5,10 %	2033
HUSBANKEN 11509000 3-11346858 STARTLÅN	4 000 000	2 480 000	Flyt	1,58 %	2034
HUSBANKEN 11347958-11513020 5 STARTLÅN	4 000 000	2 935 320	Flyt	1,58 %	2035
HUSBANKEN 11349500-11516561 5	4 000 000	3 067 111	Flyt	1,58 %	2036
HUSBANKEN LÅN Nr.: 11520556 9	4 000 000	3 134 609	Flyt	1,58 %	2037
HUSBANKEN 11524554 0 STARTLÅN	6 000 000	4 908 553	Flyt	1,58 %	2038
HUSBANKEN LÅN NR.: 11529040/2/1 STARTLÅN	3 250 000	2 863 084	Flyt	1,58 %	2044
HUSBANKEN LÅN NR.: 11532089 7 STARTLÅN	5 160 000	4 680 043	Flyt	1,58 %	2045
HUSBANKEN LÅN NR.: 11532089 7 STARTLÅN	840 000	772 586	Flyt	1,58 %	2045
HUSBANKEN 1153 5086 0	6 000 000	5 598 671	Flyt	1,58 %	2046
HUSBANKEN 11537669 - STARTLÅN	6 000 000	5 761 633	Flyt	1,58 %	2047
HUSBANKEN 119591485 01	2 400 000	408 000	Fast	3,70 %	2021
HUSBANKEN 113508089 01	2 340 000	608 400	Fast	3,70 %	2023
HUSBANKEN 113508097 01	2 360 000	613 600	Fast	3,70 %	2023
HUSBANKEN 11539867 9 STARTLÅN 2018	10 000 000	9 867 065	Flyt	1,59 %	2048
KOMMUNALBANKEN AS 20040149	28 978 550	13 767 560	Flyt	1,80 %	2034
KOMMUNALBANKEN AS 20020657	9 445 000	4 672 780	Flyt	1,80 %	2033
KOMMUNALBANKEN AS 20040508	34 400 000	20 590 170	Flyt	1,80 %	2039
KOMMUNALBANKEN AS LÅNENR. 20130188	63 000 000	51 450 000	Flyt	1,72 %	2043
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE 83175031351	33 752 000	22 501 336	Fast	3,02 %	2038
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE 83175025351	57 398 010	36 898 726	Fast	3,50 %	2036
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE 8317.53.85021	25 000 000	21 500 000	Flyt	1,80 %	2040
KOMMUNALBANKEN AS LÅN NR.: 20090517	48 870 000	34 209 000	Fast	2,09 %	2039
KOMMUNALBANKEN NORGE LÅN NR. 20150424	95 843 107	83 862 720	Flyt	1,84 %	2039
KOMMUNALBANKEN LÅN NR 20160608	9 500 000	8 866 680	Flyt	1,80 %	2046
KOMMUNALBANKEN LÅN NR 20170722	33 000 000	31 730 760	Fast	2,40 %	2043
EKSPORTFINANS NORWAY LÅN NR.: 00542001-10514	42 900 000	28 208 232	Fast	4,61 %	2041
KOMMUNEKREDIT NR. 10106	35 000 000	21 500 000	Flyt	1,53 %	2040
KLP BANKEN AS LÅN NR 83175596731	20 000 000	20 000 000	Fast	2,99 %	2058
KLP BANKEN AS LÅN NR 83175596723	35 000 000	35 000 000	Flyt	1,84 %	2058
TOTALT		494 810 484			

9.9 Investeringer

Det er foretatt investeringer for til sammen kr77 130 692 i anleggsmidler i år 2018.

Egenkapitaltilskuddet til KLP var kr 2 212 126. Avdrag og utlån Startlån kr 12 070 413 er regnskapsført i investeringsregnskapet.

De største investeringene i 2018:

- ✓ Nytt beredskapssenter (35,4 mill.)
- ✓ Beredskapssenter, politi (6,5 mill.)
- ✓ Luftreduksjonsanlegg Flisa renseanlegg (5 mill.)
- ✓ Kaldt lager tekniske tjenester (3,7 mill.)
- ✓ Sønsterud gård brannsikring (2,8 mill.)
- ✓ Omsorgsboliger Kjølen nedre (2,4 mill.)

Finansieringskilder i investeringsregnskapet er som følger for Åsnes kommune i 2018 (alle tall er i % av brutto investeringsutgifter):

➤ Tilskudd, refusjoner og salgsinntekter	2,5 %
➤ Momskompensasjon	10,8 %
➤ Bruk av lånemidler (inkl. Startlån)	74,0 %
➤ Tilbakebetaling av Startlån/lån	4,0 %
➤ Bruk av fond	6,2 %
➤ Regnskapsmessig merforbruk	2,5 %

Investeringsregnskapet er avsluttet med et udekket beløp på kr 2 399 588,64 jfr. pkt. 8.2 Økonomisk oversikt investering side 27 og pkt. 8.6 Regnskapsskjema 2 A side 33. Årsaken til dette er manglende lånemidler. Låneopptak 2018 ble gjennomført etter prognoser for forbruk i investeringsregnskapet i november. Det har imidlertid vært større aktivitet enn forutsatt de siste to månedene, og dette resulterte i for lavt låneopptak. Vedtatt inndecking av udekket beløp for 2017 er heller ikke gjennomført – dette pga. strykingsregler. Akkumulert udekket i investeringsregnskapet er dermed kr 4 190 493,64. Kommunestyret må vedta inndecking av beløpet i 2019.

Fasade nytt beredskapssenter, Bjørnstad prosjektering

9.10 Regnskapstall 2015 - 2018

Det har dessverre vært et tilbakesteg det siste året med tanke på utviklingen, og vi ser at driftsutgiftene igjen er større enn driftsinntektene. En formidabel jobb er gjort i organisasjonen de siste årene, men det er vanskelig og vri tjenestene i takt med endringene som skjer. Det er viktig at tjenestetilbudet ikke overstiger nivået for driftsinntektene, og at det tas hensyn til de befolkningsmessige endringene som finner sted. God økonomistyring i kommunen kjennetegnes ved:

- Balanse i løpende drift – netto driftsresultat på minst 1,75 % av driftsinntektene.
- Ikke for høy lånegjeld - netto lånegjeld bør ikke overstige 75 % av driftsinntektene.
- Midler i disposisjonsfond – politisk vurdering størrelsen på fond. Regnes i % av driftsinntektene.

Driftsinntektene har som tidligere omtalt hatt en nedgang det siste året, mens finansinntektene er på samme nivå som året før. Avskrivningene har økt med 1,1 mill. Dette har sammenheng med investeringsporteføljen. Lønnsutgiftene (inkl. sosiale utgifter) har steget med 18 mill., og øvrige driftsutgiftene (kjøp av varer, tjenester og overføringer) med 19 mill. Dette er en økning på henholdsvis 4 % og 9,7 %. Den totale konsumprisindeksen for 2018 var 3,1 % (SSB).

Ved behandling av årsregnskap for 2017, sommeren 2018, kunne Åsnes kommune formelt meldes ut av ROBEK registeret. Kommune har, på bakgrunn av tidligere års merforbruk, vært innmeldt i ROBEK siden sommeren 2013. I realiteten har denne innmeldingen vært flere år, da det kun var en kort periode (2012) hvor vi var ute av registeret.

Oversikten viser regnskapstallene for de fire siste årene (tall i mill.):

Inntekter	2015	2016	2017	2018	Utgifter	2015	2016	2017	2018
Driftsinntekter	611,7	653,8	678,7	676,6	Lønn	432,2	434,2	447,6	465,6
Finans inntekter inkl. motpost avskrivninger	23,8	23,9	22,6	23,9	Øvrige driftsutgifter	180,0	182,8	195,3	214,7
Bruk avsetninger	8,0	2,1	22,0	19,7	Finans utgifter	30,0	28,6	27,6	28,4
Regnskapsresultat	0	-19,7	-8,1	0	Avsetninger	1,3	14,5	44,7	11,5
SUM	643,5	660,1	715,2	720,2	SUM	643,5	660,1	715,2	720,2

Regnskapsåret 2018 viser et netto driftsresultat på kr- 8 206 708. Dette tilsvarer – 1,2 % av brutto driftsinntekter. Dette er naturligvis ikke i samsvar med sunn kommune økonomi på 1,75 %, som er normen for at man kan møte svingninger i økonomien, ha handlefrihet til å benytte egne midler til finansiering i investeringsregnskapet eller foreta avsetninger til seinere bruk. Det er både avsatt og brukt av disposisjonsfond (netto bruk 1,3 mill.). Åsnes kommune har nå avsatt midler til disposisjonsfond på 30,2 mill. Det avsatte beløpet er lavere enn budsjettet, og avsetningene ble gjenstand for strykninger i regnskapsavslutningen.

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Prosentvis fordeling av regnskapet er som følger de fem siste årene:

	2014	2015	2016	2017	2018
Inntekter:					
Driftsinntekter	95,33	95,05	96,18	93,83	93,94
Finansinntekter inkl.motpost avskrivninger	3,09	3,70	3,52	3,13	3,32
Bruk av avsetninger	1,29	1,25	0,30	3,04	2,74
Regnskapsresultat	0,29	0	0	0	0
Utgifter:					
Lønn inkl. sosial utgifter	65,94	67,16	63,87	61,88	64,65
Øvrige driftsutgifter	28,90	27,97	26,90	27,00	29,82
Finansutgifter	4,53	4,66	4,20	3,82	3,94
Avsetninger	0,62	0,21	2,14	6,18	1,59
Regnskapsresultat	0	0	2,89	1,12	0

Oversikten viser at det er forholdsvis jevne fordelingstall fra år til år. I 2018 er det høyere andel av både lønns- og driftsutgifter enn året før. Dette på bekostning av avsetninger. Regnskapsresultatet posteres som en utgift når det er mindreforbruk og inntekt når det er merforbruk, dette for å balansere hele regnskapet.

Tabellen viser utviklingen i brutto driftsinntekter og driftsutgifter for de fem siste årene(tall i 1000):

	2014	2015	2016	2017	2018
Brutto driftsinntekter	636 308	611 653	653 820	678 709	676 556
Inntektsvekst i %	0,6	-4,0	6,9	3,8	-0,3
Brutto driftsutgifter	633 061	612 189	617 037	642 928	680 350
Utgiftsvekst i %	2,2	-3,4	0,8	4,2	5,8

Det har i 2018 vært en betydelig vekst på utgiftssiden fra 2017, mens inntektssiden har vært på samme nivå som i fjor. Dersom denne trenden fortsetter vil det igjen skape betydelig ubalanse, og føre til nye merforbruk. Det er viktig at driftsnivået justeres, slik at det er samsvar mellom veksten på inntekter og utgifter.

Fylkesmannen har gjennom hele kommunenes ROBEK periode påpekt at Åsnes kommune sitt problem har vært høyere drift enn inntektene har tilsagt, noe som må påsees at ikke skjer igjen.

10 Noter til årsregnskapet

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og viser alle økonomiske midler som er tilgjengelig i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter er tidsmessig plassert i det året som følger anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunenes virksomhet fremgår av drifts- eller investeringsregnskapet i året, enten de er betalt/mottatt eller ikke.

10.1 Note 1 - Oversikt over endring arbeidskapital

	Regnskap 2018	Regnskap 2017		
OMLØPSMIDLER				
Endring betalingsmidler	2 290 510,98	35 993 171,92		
Endring i hendebeholdning og sertifikater	0,00	0,00		
Endring kortsiktige fordringer	-3 585 954,01	2 771 933,26		
Endring premieavvik	2 816 767,00	-1 313 744,00		
Endring aksjer og andeler	0,00	0,00		
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	1 521 323,97	37 451 361,18		
KORTSIKTIG GJELD				
Endring kortsiktig gjeld (B)	-19 492 060,53	-3 421 240,86		
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	-17 970 736,56	34 030 120,32		
Anskaffelse og anvendelse av midler				
	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Regnskap 2017
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	676 556 442,21	647 930 000,00	654 120 000,00	678 708 674,29
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	12 838 907,79	1 259 000,00	33 700 000,00	5 047 065,04
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	76 954 449,72	75 541 000,00	113 730 000,00	45 873 552,99
Sum anskaffelse av midler	766 349 799,72	724 730 000,00	801 550 000,00	729 629 292,32
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	657 921 285,19	618 878 000,00	607 446 000,00	621 600 077,70
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	77 130 691,52	63 102 000,00	133 744 000,00	35 366 659,08
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	42 680 511,48	41 147 000,00	41 135 000,00	37 433 394,18
Sum anvendelse av midler	777 732 488,19	723 127 000,00	782 325 000,00	694 400 130,96
Anskaffelse - anvendelse av midler	-11 382 688,47	1 603 000,00	19 225 000,00	35 229 161,36
Endring i ubrukte lånemidler	-6 588 028,09	0,00	0,00	-1 199 041,04
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i arbeidskapital	-17 970 716,56	1 603 000,00	19 225 000,00	34 030 120,32
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	16 744 324,81	25 437 905,00	17 400 000,00	59 040 338,78
Bruk av avsetninger	25 727 424,64	25 670 905,00	3 992 000,00	22 020 272,42
Til avsetning senere år	2 399 588,64	0,00	0,00	1 790 905,00
Netto avsetninger	-11 382 688,47	-233 000,00	13 408 000,00	35 229 161,36
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	26 047 658,91	27 126 000,00	27 456 000,00	25 704 693,49
Interne utgifter mv	26 047 658,91	27 046 000,00	27 376 000,00	25 704 693,49
Netto interne overføringer	0,00	80 000,00	80 000,00	0,00

10.2 Note 2 – Pensjon 2018

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2018	2017
Innestående på premiefond 01.01.	77 059	102 252
Tilført premiefondet i løpet av året	10 987 392	6 539 829
Bruk av premiefondet i løpet av året	10 931 033	6 565 022
Innestående på premiefond 31.12.	133 418	77 059

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieawik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieawiket tilbakeføres igjen med 1/7 per år for premieawik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieawik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieawik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr 2).

Regnskapsføringen av premieawik og amortisering av premieawik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2018 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 3 130 242 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensj	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik		2018	2017
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	39 007 104	36 339 354
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	37 498 289	36 713 917
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-36 344 381	-33 735 461
A	Netto pensjonskostnad	40 161 012	39 317 810
E	Adminstrasjonskostnad	2 844 390	2 707 859
	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	43 005 402	42 025 669
B	Forfalt pensjonspremie (eks. adm.kostnader)	50 037 178	45 734 901
C	Årets premieavvik (B-A)	9 876 166	6 417 091

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2018	2017
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	52 881 568	48 442 760
C	Årets premieavvik	-9 876 166	-6 417 091
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	6 947 571	6 398 751
F	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	49 952 973	48 424 420
G	Pensjonstrekk ansatte	6 367 141	6 061 984
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	43 585 832	42 362 436

Akkumulert premieavvik		2018	2017
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	35 615 888	35 597 547
	Årets premieavvik	9 876 166	6 417 091
	Sum amortisert premieavvik dette året	-6 947 571	-6 398 751
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	38 544 483	35 615 887
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	4 593 510	4 391 864
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	43 137 993	40 007 751

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2018	2017
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	149 815 682	167 782 005
	Årets premieavvik	-9 876 166	-6 417 091
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-32 506 222	-11 549 232
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	107 433 294	149 815 682
	<i>Herav:</i>		
	Brutto pensjonsforpliktelse	966 176 352	947 139 425
	Pensjonsmidler	-858 743 058	-797 323 743
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	11 387 929	15 880 462

10.3 Note 3 – Kommunenes garantiansvar

Gitt overfor - navn	Adresse	Beløp pr 31.12.17	Beløp pr 31.12.18
Solør Renovasjon IKS (46 % av 14 222 270,-)	2271 Flisa	kr 6 162 855	kr 6 542 244
Sum garantiansvar		kr 6 162 855	kr 6 542 244
<i>Åsnes kommune har i løpet av året ikke måttet innfri noen garantier.</i>			

10.4 Note 4 – Interkommunalt samarbeid

			31.12.2018	
Virksomhet			Fordringer	Gjeld
Solør Renovasjon IKS(Fakturaserivice)			kr 115 500	kr 245 198
Hedmark revisjon IKS			kr 301 812	
Åsnes kommuneskoger KF			kr 16 665	
Solørfondet			kr 7 890	
Grue kommune, Solør Barnevernstj.			kr 1 785 263	
Våler kommune, Solør Barnevernstj.			kr 130 557	
Våler kommune, frisklivssentral			kr 320 134	
Våler kommune, landbrukskontor			kr 347 264	
Grue kommune, SLT-samarbeid			kr 172 772	
Våler kommune, SLT-samarbeid			kr 138 217	
Grue kommune, sosialmedisin i Solør				kr 446 299
Grue kommune, PPT			kr 579 000	-
SUM			kr 3 915 074	kr 691 497
Oppstilling av de samarbeidene som Åsnes er vertskommune:				
Interkommunalt tiltak	Solør barnvernstj.	Friskliv	SLT-arbeid	PPT
Overføring fra Åsnes	kr 24 485 244	kr 640 363	kr 264 917	kr 2 034 320
Overføring fra Grue	kr 13 323 263	kr -	kr 173 297	kr 1 158 000
Overføring fra Våler	kr 12 752 747	kr 419 640	kr 138 743	kr -
Resultat av overføringer	kr 50 561 255	kr 1 060 003	kr 576 957	kr 3 192 320
Samarbeidets egne inntekter	kr 14 400 782	kr 465 674	kr 340 481	kr 1 722 612
Samarbeidets driftsutgifter	kr 64 962 309	kr 1 581 143	kr 960 397	kr 4 914 932
Resultat av virksomheten	kr (272)	kr (55 466)	kr (42 959)	kr -
Disponering av resultatet:				
Bruk av bundne fond		kr 105 429	kr 42 959	
Avsetning til bundne fond		kr (50 363)		
Tilbakeført deltaker kommuner	kr -	kr -	kr -	kr -
Overført til neste driftsår		kr -	kr -	kr -
Udekket underskudd	kr (272)	kr (400)	kr 0	kr -

10.5 Note 5 - Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Antall aksjer	Org.nr	Balanseført verdi 31.12.17	Balanseført verdi 31.12.18
Biblioteksentralen SA		910 568 183	kr 2 400	kr 2 400
Atico AS	230	950 917 415	kr 230 000	kr 230 000
Klosser Innovasjon AS	15	982 009 219	kr 5 000	kr 5 000
Eidsiva Energi AS	97 996	983 424 082	kr 501 591	kr 932 168
Solør Næringshage AS	50	984 211 902	kr 50 000	kr 50 000
Kommunal Landspensjonskasse (KLP), egenkapitaltilskudd		938 708 606	kr 18 125 291	kr 20 337 417
Åsnes Fjernvarme AS	4 160	992 137 916	kr 4 033 900	kr 4 033 900
Hedmark Revisjon IKS		974 644 576	kr 80 000	kr 80 000
Visit Kongsvingerregionen AS	36	999 209 149	kr 7 500	kr 18 000
Sum			kr 23 035 682	kr 25 688 885

Det er i 2018 solgt 2 273 aksjer i Tekstilvask innlandet AS for kr 10 888, og kjøpt 21 aksjer i Visit Kongsvingerregionene AS for kr 10 500.

10.6 Note 6 – Bruk og avsetning av fond

	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i inv.regnskapet	Beholdning 31.12.2018
Fond samlet					
Disposisjonsfond	kr 31 555 009	kr 7 956 101	kr 9 264 266	kr -	kr 30 246 844
Bundne driftsfond	kr 16 206 984	kr 2 929 555	kr 1 884 427	kr -	kr 17 252 112
Ubundne investeringsfond	kr 2 586 134	kr 4 244 156		kr 4 377 039	kr 2 453 251
Bundne investeringsfond	kr 13 852 330	kr 1 014 513		kr 1 658 022	kr 13 208 821
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	kr 64 200 457	kr 16 144 325	kr 11 148 693	kr 6 035 061	kr 63 161 028

	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2018
Bundne fond				
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	kr 1 877 729	kr 449 409	kr -	kr 2 327 138
Helse, omsorg og velferd	kr 4 382 737	kr 717 228	kr 1 324 087	kr 3 775 878
Gavefond helse, omsorg og velferd	kr 1 503 873	kr 15 628	kr 323 837	kr 1 195 664
Oppvekst	kr 1 003 500	kr 260 168	kr 236 503	kr 1 027 165
Gavefond oppvekst	kr 44 839			kr 44 839
Næringsfond	kr 294 820	kr 50 894		kr 345 714
Øvrige bundne driftsfond	kr 7 099 486	kr 1 436 228		kr 8 535 714
Sum	kr 16 206 984	kr 2 929 555	kr 1 884 427	kr 17 252 112
Bundne investeringsfond				
Ekstraordinære avdrag Startlån	kr 12 194 308	kr 1 014 513	kr -	kr 13 208 821
Øvrige bundne investeringsfond	kr 1 658 022	kr -	kr 1 658 022	kr -
Sum	kr 13 852 330	kr 1 014 513	kr 1 658 022	kr 13 208 821

	Beholdning 01.01.2018	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2018
Disposisjonsfond				
Bruk og avsetning vedtatt av kommunestyret	kr 31 555 009	kr 7 956 101	kr 9 264 266	kr 30 246 844
Bruk og avsetning foretatt av underordnet organ, herav:	kr -	kr -	kr -	kr -
Administrasjon				
Oppvekst	kr -	kr -	kr -	kr -
Helse, omsorg og velferd	kr -	kr -	kr -	kr -
Samfunnsutvikling	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum disposisjonsfond	kr 31 555 009	kr 7 956 101	kr 9 264 266	kr 30 246 844

	Regnskap 2018	Justert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet				
Overføring vedtatt av kommunestyret	kr -	kr -	kr -	kr -
Overføring foretatt av underordnet organ, herav:	kr -	kr -	kr -	kr -
Administrasjon	kr -	kr -	kr -	kr -
Oppvekst	kr -	kr -	kr -	kr -
Helse, omsorg og velferd	kr -	kr -	kr -	kr -
Samfunnsutvikling	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum overført til investeringsregnskapet	kr -	kr -	kr -	kr -

10.7 Note 7 – Kapitalkonto

	DEBET	KREDIT
INNGÅENDE BALANSE (kto 25990000-25990010)		(10 454 001)
Salg av fast eiendom og anlegg	1 814 132	
Nedskrivning av fast eiendom og anlegg	59 806	
Aktivering av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler		73 730 692
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	-	
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner, transp.m.	22 428 711	
Oppskrivning av utstyr, maskiner, transp.m.		
Netto verdiavvik v/salg		1 646 227
Korrigerings anlegg solgt tidl år	-	-
Salg av aksjer og andeler	10 888	
Nedskrivning av aksjer og andeler	-	
Kjøp av aksjer og andeler		2 653 203
Oppskrivning av aksjer og andeler		10 888
Mottatte avdrag på utlån, Startlån	3 409 926	
Nedskrivning Startlån	37 764	
Mottatte avdrag på sosiallån	112 787	
Nedskrivning sosiallån		-
Differanse sosiallån	36 258	
Innløst lån Eidsiva Energi	430 577	
Utlån, Startlån		9 275 000
Utlån, sosiallån		47 417
Bruk av midler fra eksterne lån	71 588 028	
Avdrag på eksterne lån		18 313 898
Avdrag startlån		2 395 413
Korrigerings lån tidl år		134 191
Endring pensjonsforpliktelser	19 036 927	
Endring arbeidsgiveravgift av pensjonsforpliktelse		4 492 533
Endring pensjonsmidler		61 419 315
UTGÅENDE BALANSE (kto 25990000-25990010)	44 698 972	
SUM	163 664 776	163 664 776

10.8 Note 8 – gebyrfinansierte selvkosttjenester

Gebyrfinansierte selvkosttjenester Etterkalkyle 2018

Åsnes kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, KMD, feb. 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som eksemplet under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

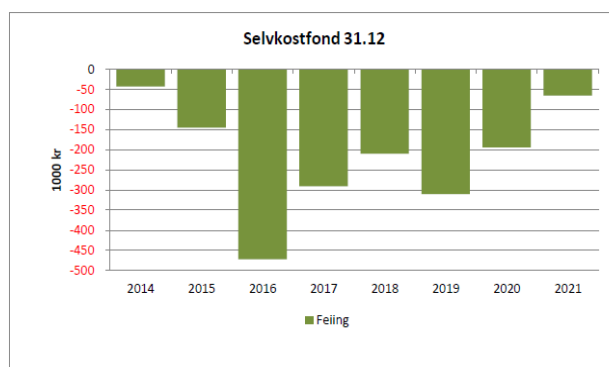
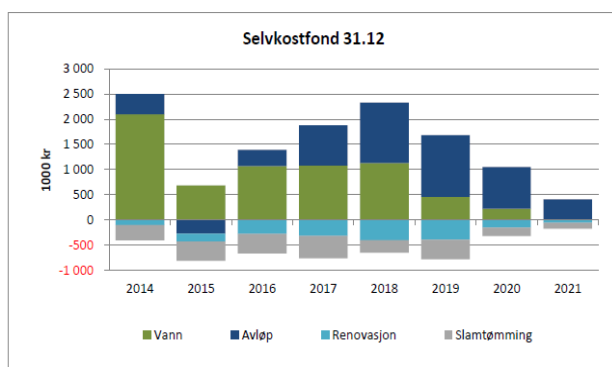
Forskjeller mellom kommunens regnskap og selvkostregnskapet	Regnskapsresultat	Selvkostkalkyle
Gebyrinntekter	8 800 000	8 800 000
Øvrige driftsinntekter	20 000	20 000
Driftsinntekter	8 820 000	8 820 000
Direkte driftsutgifter	5 700 000	5 700 000
Avskrivningskostnad	1 750 000	1 580 000
Kalkulatorisk rente	0	1 140 000
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	240 000
Driftskostnader	7 450 000	8 660 000
Resultat	1 370 000	160 000

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrekk av fremmedfinansiering. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng. I 2018 var denne lik 2,370 %.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2018 i sin helhet være disponert innen 2023.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylene gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Samlet etterkalkyle 2018

Etterkalkylene for 2018 er basert på regnskap datert 6. februar 2019.

Etterkalkyle selvkost 2018	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	5 210 345	6 071 701	9 120 885	3 693 493	24 096 424
Øvrige driftsinntekter	191 409	1 936	0	124 668	318 013
Driftsinntekter	5 401 754	6 073 637	9 120 885	3 818 161	24 414 437
Direkte driftsutgifter	3 410 547	4 522 272	8 981 107	3 173 006	20 086 932
Avskrivningskostnad	1 031 719	552 132	0	28 986	1 612 837
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	588 069	239 986	0	37 751	865 806
Indirekte netto driftsutgifter	346 276	374 693	219 979	363 608	1 304 556
Indirekte avskrivningskostnad	3 798	4 987	793	1 798	11 376
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37 %)	322	425	68	153	968
Driftskostnader	5 380 731	5 694 495	9 201 947	3 605 301	23 882 474
Resultat	21 023	379 142	-81 062	212 860	531 963
Kostnadsdekning i %	100,4 %	106,7 %	99,1 %	105,9 %	102,2 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd 01.01	1 083 203	794 526	-312 829	-448 227	1 116 673
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	21 023	379 142	-81 062	212 860	531 963
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (2,37 %)	25 921	23 323	-8 375	-8 101	32 768
Selvkostfond/fremførbart underskudd 31.12	1 130 147	1 196 991	-402 266	-243 468	1 681 404

Etterkalkyle selvkost 2018	Feiing	Private planer	Byggesak	Oppmåling	Totalt
Gebyrinntekter	1 949 862	345 017	690 791	516 600	3 502 270
Øvrige driftsinntekter	0	3 927	0	35 699	39 626
Driftsinntekter	1 949 862	348 944	690 791	552 299	3 541 896
Direkte driftsutgifter	1 527 966	319 260	1 678 351	653 994	4 179 571
Kalkulatorisk rente (2,37 %)	2 409	0	6 160	2 053	10 622
Indirekte netto driftsutgifter	327 538	99 653	128 884	100 797	656 872
Indirekte avskrivningskostnad	4 462	2 349	1 828	598	9 237
Indirekte kalkulatorisk rente (2,37 %)	383	284	227	138	1 032
Driftskostnader	1 862 758	421 547	1 815 451	757 581	4 857 337
+ Tilskudd/subsidiering	0	72 603	1 124 660	205 282	1 402 545
Resultat	87 104	0	0	0	87 104
Kostnadsdekning i %	104,7 %	82,8 %	38,1 %	72,9 %	72,9 %
Fremførbart underskudd 01.01	-291 138	0	0	0	-291 138
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	87 104	0	0	0	87 104
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (2,37 %)	-5 868	0	0	0	-5 868
Fremførbart underskudd 31.12	-209 901	0	0	0	-209 901

Etterkalkylen for 2018 er utarbeidet i samarbeid med EnviDan Momentum AS som har mer enn 15 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 280 norske kommuner.

Vann - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Vann

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Vann - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	4 944 828	5 210 345	5 100 000	5 699 152	5 854 523	6 174 313	6 309 979
Øvrige inntekter	84 761	191 409	0	0	0	0	0
Driftsinntekter	5 029 589	5 401 754	5 100 000	5 699 152	5 854 523	6 174 313	6 309 979
Driftsutgifter	3 144 203	3 410 547	3 742 584	3 870 288	4 002 551	4 139 541	4 281 432
Kapitalkostnader	1 469 500	1 619 788	1 678 614	1 698 790	1 672 134	1 640 735	1 614 193
Indirekte kostnader	426 383	350 396	363 759	377 997	392 130	407 110	421 347
Sum driftsutgifter	5 040 086	5 380 731	5 784 957	5 947 075	6 066 816	6 187 386	6 316 972
Kalkulatorisk rente selvkostfond	21 133	25 921	18 668	8 056	2 793	189	-45
Resultat	-10 497	21 023	-684 957	-247 923	-212 292	-13 073	-6 993
Selvskostfond 01.01	1 072 567	1 083 203	1 130 147	463 857	223 990	14 491	1 607
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-10 497	21 023	-684 957	-247 923	-212 292	-13 073	-6 993
Selvskostfond 31.12	1 083 203	1 130 147	463 857	223 990	14 491	1 607	-5 432

Gebyrinntekter Vann

Fra 2017 til 2018 økte gebyrinntektene med rundt 5,4 % fra 4,9 millioner kr til 5,2 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å øke med 1,4 millioner kr, fra 4,9 millioner kr i 2017 til 6,3 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 4,1 %.

Gebyrinntekter Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1642 ÅRSAVGIFTER, SELVKOST	4 869 228	4 790 093	5 000 000	5 649 152	5 804 523	6 124 313	6 259 979
1641 TILKNYTNINGAVGIFTER	75 600	420 252	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum gebyrinntekter	4 944 828	5 210 345	5 100 000	5 699 152	5 854 523	6 174 313	6 309 979
Årlig endring		5,4 %	-2,1 %	11,7 %	2,7 %	5,5 %	2,2 %

Øvrige inntekter Vann

Fra 2017 til 2018 økte øvrige inntekter med rundt 125,8 % fra 85 tusen kr til 191 tusen kr.

Øvrige inntekter Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	4 486	187 409	0	0	0	0	0
17** Refusjoner	80 275	4 000	0	0	0	0	0
Sum øvrige inntekter	84 761	191 409	0	0	0	0	0
Årlig endring		125,8 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Driftsutgifter Vann

Fra 2017 til 2018 økte driftsutgiftene med rundt 8,5 % fra 3,1 millioner kr til 3,4 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 1,1 millioner kr, fra 3,1 millioner kr i 2017 til 4,3 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 5,3 %.

Driftsutgifter Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	1 649 492	1 861 438	2 276 000	2 367 040	2 461 722	2 560 190	2 662 598
11** Varer og tjenester	675 211	667 181	685 000	702 125	719 678	737 670	756 112
12** Varer og tjenester	766 274	803 301	701 584	719 123	737 101	755 529	774 417
13*** Tjenester som erst. kommunal tjenesteprod.	51 304	75 687	80 000	82 000	84 050	86 151	88 305
14** Overføringsutgifter	1 921	2 940	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	3 144 203	3 410 547	3 742 584	3 870 288	4 002 551	4 139 541	4 281 432
Årlig endring		8,5 %	9,7 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %

Kapitalkostnader Vann

Fra 2017 til 2018 økte kapitalkostnadene med rundt 10,2 % fra 1,5 millioner kr til 1,6 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker kapitalkostnadene med 0,1 millioner kr, fra 1,5 millioner kr i 2017 til 1,6 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 1,6 %.

Kapitalkostnader Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avskrivningskostnad	992 930	1 031 719	1 087 217	1 087 217	1 087 217	1 082 417	1 082 417
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	0	0	0	37 500	37 500	37 500	37 500
Kalkulatorisk rente	476 570	588 069	582 509	556 742	530 975	505 265	479 612
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	0	0	8 888	17 331	16 442	15 553	14 664
Sum kapitalkostnader	1 469 500	1 619 788	1 678 614	1 698 790	1 672 134	1 640 735	1 614 193
Årlig endring		10,2 %	3,6 %	1,2 %	-1,6 %	-1,9 %	-1,6 %

Indirekte kostnader Vann

Fra 2017 til 2018 ble de indirekte kostnadene redusert med rundt 17,8 % fra 426 tusen kr til 350 tusen kr.

Indirekte kostnader Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	424 551	346 276	360 127	374 532	389 514	405 094	421 298
Indirekte avskrivningskostnad	1 606	3 798	3 395	3 307	2 528	1 981	38
Indirekte kalkulatorisk rente	227	322	236	157	88	34	10
Sum indirekte kostnader	426 383	350 396	363 759	377 997	392 130	407 110	421 347
Årlig endring		-17,8 %	3,8 %	3,9 %	3,7 %	3,8 %	3,5 %

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Selvkostfond Vann

Selvkostfondet forventes å være mindre enn eller lik kr 0 ved utgangen av 2023.

Selvkostfond Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	1 072 567	1 083 203	1 130 147	463 857	223 990	14 491	1 607
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	10 636	46 944	-666 289	-239 867	-209 499	-12 884	-7 038
Selvkostfond 31.12	1 083 203	1 130 147	463 857	223 990	14 491	1 607	-5 431

Gebyrsatser Vann

Tabellen under viser fastsatte gebyrsatser 2017 til 2019 og budsjetterte gebyrsatser 2020 til 2023, gitt forutsetningene i budsjett 2019.

Gebyrsatser Vann	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Normalgebyr inkl. mva.	kr 3 435	kr 2 858	kr 2 895	kr 4 020	kr 4 138	kr 4 382	kr 4 485
Årlig endring		-16,8 %	1,3 %	38,9 %	2,9 %	5,9 %	2,4 %

Avløp - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Avløp

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Avløp - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	5 891 420	6 071 701	6 150 000	5 936 518	6 055 413	6 380 254	6 710 431
Øvrige inntekter	-275	1 936	0	0	0	0	0
Driftsinntekter	5 891 145	6 073 637	6 150 000	5 936 518	6 055 413	6 380 254	6 710 431
Driftsutgifter	4 178 555	4 522 272	4 771 234	4 921 745	5 077 268	5 237 978	5 404 057
Kapitalkostnader	690 823	792 118	990 094	1 019 042	1 001 158	983 274	965 390
Indirekte kostnader	559 483	380 105	394 426	409 784	425 002	441 202	455 924
Sum driftsutgifter	5 428 862	5 694 495	6 155 755	6 350 571	6 503 428	6 662 454	6 825 371
Kalkulatorisk rente selvkostfond	10 938	23 323	28 301	23 996	14 350	6 037	1 474
Resultat	462 284	379 142	-5 755	-414 053	-448 015	-282 200	-114 940
Selvkostfond 01.01	321 304	794 526	1 196 991	1 219 537	829 480	395 815	119 652
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	462 284	379 142	-5 755	-414 053	-448 015	-282 200	-114 940
Selvkostfond 31.12	794 526	1 196 991	1 219 537	829 480	395 815	119 652	6 186

Gebyrinntekter Avløp

Fra 2017 til 2018 økte gebyrinntektene med rundt 3,1 % fra 5,9 millioner kr til 6,1 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å øke med 0,8 millioner kr, fra 5,9 millioner kr i 2017 til 6,7 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 2,2 %.

Gebyrinntekter Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1642 ARSAVGIFTER, SELVKOST	5 803 420	5 787 802	6 000 000	5 886 518	6 005 413	6 330 254	6 660 431
1641 TILKNYTNINGAVGIFTER	88 000	283 899	150 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum gebyrinntekter	5 891 420	6 071 701	6 150 000	5 936 518	6 055 413	6 380 254	6 710 431
Årlig endring		3,1 %	1,3 %	-3,5 %	2,0 %	5,4 %	5,2 %

Øvrige inntekter Avløp

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 803,8 % fra 0 tusen kr til 2 tusen kr.

Øvrige inntekter Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	0	1 936	0	0	0	0	0
17** Refusjoner	-275	0	0	0	0	0	0
Sum øvrige inntekter	-275	1 936	0	0	0	0	0
Årlig endring		-803,8 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Driftsutgifter Avløp

Fra 2017 til 2018 økte driftsutgiftene med rundt 8,2 % fra 4,2 millioner kr til 4,5 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 1,2 millioner kr, fra 4,2 millioner kr i 2017 til 5,4 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 4,4 %.

Driftsutgifter Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	1 723 957	1 758 592	2 082 000	2 165 280	2 251 891	2 341 967	2 435 646
11** Varer og tjenester	1 074 374	1 153 800	1 055 000	1 081 375	1 108 409	1 136 120	1 164 523
12** Varer og tjenester	694 125	856 204	934 234	957 590	981 530	1 006 068	1 031 220
13*** Tjenester som erst. kommunal tjenesteprod.	686 029	753 574	700 000	717 500	735 438	753 823	772 669
15** Finansutgifter	70	103	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	4 178 555	4 522 272	4 771 234	4 921 745	5 077 268	5 237 978	5 404 057
Årlig endring		8,2 %	5,5 %	3,2 %	3,2 %	3,2 %	3,2 %

Kapitalkostnader Avløp

Fra 2017 til 2018 økte kapitalkostnadene med rundt 14,7 % fra 0,69 millioner kr til 0,79 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker kapitalkostnadene med 0,27 millioner kr, fra 0,69 millioner kr i 2017 til 0,97 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 5,7 %.

Kapitalkostnader Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avskrivningskostnad	523 305	552 132	717 101	717 101	717 101	717 101	717 101
Avskrivningskostnad fremtidige investeringer	0	0	0	37 500	37 500	37 500	37 500
Kalkulatorisk rente	167 518	239 986	264 106	247 111	230 115	213 120	196 125
Kalkulatorisk rente fremtidige investeringer	0	0	8 888	17 331	16 442	15 553	14 664
Sum kapitalkostnader	690 823	792 118	990 094	1 019 042	1 001 158	983 274	965 390
Årlig endring		14,7 %	25,0 %	2,9 %	-1,8 %	-1,8 %	-1,8 %

Indirekte kostnader Avløp

Fra 2017 til 2018 ble de indirekte kostnadene redusert med rundt 32,1 % fra 559 tusen kr til 380 tusen kr.

Indirekte kostnader Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	557 650	374 693	389 681	405 268	421 479	438 338	455 872
Indirekte avskrivningskostnad	1 610	4 987	4 431	4 305	3 404	2 819	41
Indirekte kalkulatorisk rente	223	425	314	210	119	45	11
Sum indirekte kostnader	559 483	380 105	394 426	409 784	425 002	441 202	455 924
Årlig endring		-32,1 %	3,8 %	3,9 %	3,7 %	3,8 %	3,3 %

Selvkostfond Avløp

Selvkostfondet forventes å være mindre enn eller lik kr 0 ved utgangen av 2026.

Selvkostfond Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	321 304	794 526	1 196 991	1 219 537	829 480	395 815	119 652
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	473 222	402 465	22 546	-390 057	-433 665	-276 163	-113 466
Selvkostfond 31.12	794 526	1 196 991	1 219 537	829 480	395 815	119 652	6 186

Gebyrsatser Avløp

Tabellen under viser fastsatte gebyrsatser 2017 til 2019 og budsjetterte gebyrsatser 2020 til 2023, gitt forutsetningene i budsjett 2019.

Gebyrsatser Avløp	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Normalgebyr inkl. mva.	kr 6 518	kr 6 555	kr 6 774	kr 5 648	kr 5 717	kr 5 991	kr 6 266
Årlig endring		0,6 %	3,3 %	-16,6 %	1,2 %	4,8 %	4,6 %

Renovasjon - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Renovasjon

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Renovasjon - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	8 684 152	9 120 885	8 860 000	9 306 401	9 395 090	9 566 386	9 793 864
Øvrige inntekter	0	0	200 000	205 000	210 125	215 378	220 763
Driftsinntekter	8 684 152	9 120 885	9 060 000	9 511 401	9 605 215	9 781 764	10 014 627
Driftsutgifter	8 529 330	8 981 107	8 810 000	9 030 250	9 256 006	9 487 406	9 724 592
Indirekte kostnader	187 389	220 841	229 530	238 644	248 019	257 829	267 645
Sum driftsutgifter	8 716 719	9 201 947	9 039 530	9 268 894	9 504 025	9 745 236	9 992 237
Kalkulatorisk rente selvkostfond	-5 758	-8 375	-9 291	-6 395	-2 474	-900	-224
Resultat	-32 567	-81 062	20 470	242 508	101 190	36 529	22 390
Selvkostfond 01.01	-274 505	-312 829	-402 266	-391 087	-154 974	-56 258	-20 630
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-32 567	-81 062	20 470	242 508	101 190	36 529	22 390
Selvkostfond 31.12	-312 829	-402 266	-391 087	-154 974	-56 258	-20 630	1 536

Gebyrinntekter Renovasjon

Fra 2017 til 2018 økte gebyrinntektene med rundt 5,0 % fra 8,7 millioner kr til 9,1 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å øke med 1,1 millioner kr, fra 8,7 millioner kr i 2017 til 9,8 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 2,0 %.

Gebyrinntekter Renovasjon	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1642 ARSAVGIFTER, SELVKOST	8 684 152	9 120 885	8 860 000	9 306 401	9 395 090	9 566 386	9 793 864
Sum gebyrinntekter	8 684 152	9 120 885	8 860 000	9 306 401	9 395 090	9 566 386	9 793 864
Årlig endring		5,0 %	-2,9 %	5,0 %	1,0 %	1,8 %	2,4 %

Øvrige inntekter Renovasjon

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 0,0 % fra 0 tusen kr til 0 tusen kr.

Øvrige inntekter Renovasjon	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	0	0	200 000	205 000	210 125	215 378	220 763
Sum øvrige inntekter	0	0	200 000	205 000	210 125	215 378	220 763
Årlig endring		0,0 %	0,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Driftsutgifter Renovasjon

Fra 2017 til 2018 økte driftsutgiftene med rundt 5,3 % fra 8,5 millioner kr til 9,0 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 1,2 millioner kr, fra 8,5 millioner kr i 2017 til 9,7 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 2,2 %.

Driftsutgifter Renovasjon	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
13*** Tjenester som erst. kommunal tjenesteprod.	8 525 272	8 975 504	8 810 000	9 030 250	9 256 006	9 487 406	9 724 592
14** Overføringsutgifter	4 058	5 603	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	8 529 330	8 981 107	8 810 000	9 030 250	9 256 006	9 487 406	9 724 592
Årlig endring		5,3 %	-1,9 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Indirekte kostnader Renovasjon

Fra 2017 til 2018 økte de indirekte kostnadene med rundt 17,9 % fra 187 tusen kr til 221 tusen kr.

Indirekte kostnader Renovasjon	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	186 999	219 979	228 778	237 929	247 447	257 344	267 638
Indirekte avskrivningskostnad	314	793	702	680	553	478	5
Indirekte kalkulatorisk rente	76	68	50	34	19	7	1
Sum indirekte kostnader	187 389	220 841	229 530	238 644	248 019	257 829	267 645
Årlig endring		17,9 %	3,9 %	4,0 %	3,9 %	4,0 %	3,8 %

Selvkostfond Renovasjon

Fremførbart underskudd forventes å være større enn eller lik kr 0 ved utgangen av 2023.

Selvkostfond Renovasjon	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	-274 505	-312 829	-402 266	-391 087	-154 974	-56 258	-20 629
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-38 324	-89 437	11 179	236 113	98 716	35 629	22 166
Selvkostfond 31.12	-312 829	-402 266	-391 087	-154 974	-56 258	-20 629	1 537

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Gebysatser Renovasjon

Tabellen under viser fastsatte gebysatser 2017 til 2019 og budsjetterte gebysatser 2020 til 2023, gitt forutsetningene i budsjett 2019.

Gebysatser Renovasjon	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Normalgebyr inkl. mva.	kr 3 595	kr 2 748	kr 2 816	kr 3 568	kr 3 601	kr 3 668	kr 3 754
Årlig endring		-23,6 %	2,5 %	26,7 %	0,9 %	1,8 %	2,4 %

Slamtømming - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Slamtømming

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Slamtømming - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	3 419 755	3 693 493	3 650 000	4 117 573	4 056 020	4 164 133	4 258 387
Øvrige inntekter	338 104	124 669	339 000	347 475	356 162	365 066	374 193
Driftsinntekter	3 757 859	3 818 161	3 989 000	4 465 048	4 412 182	4 529 199	4 632 580
Driftsutgifter	3 399 674	3 173 006	3 503 398	3 606 283	3 712 352	3 821 709	3 934 462
Kapitalkostnader	35 095	66 737	241 030	236 861	232 690	228 520	224 350
Indirekte kostnader	375 732	365 558	379 869	394 915	410 257	426 346	442 406
Sum driftsutgifter	3 810 501	3 605 301	4 124 297	4 238 058	4 355 299	4 476 576	4 601 219
Kalkulatorisk rente selvkostfond	-8 192	-8 101	-7 373	-6 462	-3 251	-2 030	-1 083
Resultat	-52 642	212 860	-135 297	226 990	56 883	52 623	31 361
Selvkostfond 01.01	-387 394	-448 227	-243 468	-386 138	-165 610	-111 979	-61 385
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-52 642	212 860	-135 297	226 990	56 883	52 623	31 361
Selvkostfond 31.12	-448 227	-243 468	-386 138	-165 610	-111 979	-61 385	-31 107

Gebyrinntekter Slamtømming

Fra 2017 til 2018 økte gebyrinntektene med rundt 8,0 % fra 3,4 millioner kr til 3,7 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å øke med 0,8 millioner kr, fra 3,4 millioner kr i 2017 til 4,3 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 3,7 %.

Gebyrinntekter Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1642 ARSAVGIFTER, SELVKOST	3 419 755	3 693 493	3 650 000	4 117 573	4 056 020	4 164 133	4 258 387
Sum gebyrinntekter	3 419 755	3 693 493	3 650 000	4 117 573	4 056 020	4 164 133	4 258 387
Årlig endring		8,0 %	-1,2 %	12,8 %	-1,5 %	2,7 %	2,3 %

Øvrige inntekter Slamtømming

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 63,1 % fra 338 tusen kr til 125 tusen kr.

Øvrige inntekter Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	338 104	124 669	339 000	347 475	356 162	365 066	374 193
Sum øvrige inntekter	338 104	124 669	339 000	347 475	356 162	365 066	374 193
Årlig endring		-63,1 %	171,9 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Driftsutgifter Slamtømming

Fra 2017 til 2018 ble driftsutgiftene redusert med rundt 6,7 % fra 3,4 millioner kr til 3,2 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 0,5 millioner kr, fra 3,4 millioner kr i 2017 til 3,9 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 2,5 %.

Driftsutgifter Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	1 061 006	1 074 927	1 020 000	1 060 800	1 103 232	1 147 361	1 193 256
11** Varer og tjenester	472 474	411 824	569 000	583 225	597 806	612 751	628 070
12** Varer og tjenester	335 575	351 977	614 398	629 758	645 502	661 639	678 180
13** Tjenester som erst. kommunal tjenesteprod.	1 525 859	1 315 651	1 300 000	1 332 500	1 365 813	1 399 958	1 434 957
14** Overføringsutgifter	4 761	18 627	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	3 399 674	3 173 006	3 503 398	3 606 283	3 712 352	3 821 709	3 934 462
Årlig endring		-6,7 %	10,4 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	3,0 %

Kapitalkostnader Slamtømming

Fra 2017 til 2018 økte kapitalkostnadene med rundt 90,2 % fra 0,04 millioner kr til 0,07 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker kapitalkostnadene med 0,19 millioner kr, fra 0,04 millioner kr i 2017 til 0,22 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 36,2 %.

Kapitalkostnader Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avskrivningskostnad	28 986	28 986	175 951	175 951	175 951	175 951	175 951
Kalkulatorisk rente	6 109	37 751	65 079	60 909	56 739	52 569	48 399
Sum kapitalkostnader	35 095	66 737	241 030	236 861	232 690	228 520	224 350
Årlig endring		90,2 %	261,2 %	-1,7 %	-1,8 %	-1,8 %	-1,8 %

Indirekte kostnader Slamtømming

Fra 2017 til 2018 ble de indirekte kostnadene redusert med rundt 2,7 % fra 376 tusen kr til 366 tusen kr.

Indirekte kostnader Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	374 755	363 608	378 152	393 278	409 009	425 369	442 384
Indirekte avskrivningskostnad	845	1 798	1 605	1 562	1 206	960	17
Indirekte kalkulatorisk rente	132	153	112	75	42	16	5
Sum indirekte kostnader	375 732	365 558	379 869	394 915	410 257	426 346	442 406
Årlig endring		-2,7 %	3,9 %	4,0 %	3,9 %	3,9 %	3,8 %

Selvkostfond Slamtømming

Fremførbart underskudd forventes å være større enn eller lik 0 ved utgangen av 2026.

Selvkostfond Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	-387 394	-448 227	-243 468	-386 138	-165 610	-111 978	-61 385
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-60 834	204 759	-142 670	220 528	53 632	50 593	30 278
Selvkostfond 31.12	-448 227	-243 468	-386 138	-165 610	-111 978	-61 385	-31 107

Gebyrsatser Slamtømming

Tabellen under viser fastsatte gebyrsatser 2017 til 2019 og budsjetterte gebyrsatser 2020 til 2023, gitt forutsetningene i budsjett 2019.

Gebyrsatser Slamtømming	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Normalgebyr inkl. mva.	kr 560	kr 515	kr 515	kr 565	kr 556	kr 571	kr 584
Årlig endring		-8,0 %	0,0 %	9,7 %	-1,5 %	2,7 %	2,2 %

Feiing - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Feiing

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Feiing - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	1 897 984	1 949 862	2 071 000	2 363 261	2 451 756	2 424 362	2 505 655
Øvrige inntekter	51 018	0	0	0	0	0	0
Driftsinntekter	1 949 002	1 949 862	2 071 000	2 363 261	2 451 756	2 424 362	2 505 655
Driftsutgifter	1 505 113	1 527 966	1 816 000	1 878 740	1 943 742	2 011 091	2 080 873
Kapitalkostnader	2 358	2 409	4 419	4 370	4 322	4 274	4 226
Indirekte kostnader	253 530	332 383	344 868	358 281	371 655	385 900	398 538
Sum driftsutgifter	1 761 000	1 862 758	2 165 286	2 241 391	2 319 719	2 401 265	2 483 637
Kalkulatorisk rente selvkostfond	-7 478	-5 868	-6 092	-5 909	-3 041	-1 274	-770
Resultat	188 002	87 104	-94 286	121 869	132 037	23 097	22 018
Selvkostfond 01.01	-471 661	-291 138	-209 901	-310 279	-194 319	-65 323	-43 499
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	188 002	87 104	-94 286	121 869	132 037	23 097	22 018
Selvkostfond 31.12	-291 138	-209 901	-310 279	-194 319	-65 323	-43 499	-22 251

Gebyrinntekter Feiing

Fra 2017 til 2018 økte gebyrinntektene med rundt 2,7 % fra 1,9 millioner kr til 1,9 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å øke med 0,6 millioner kr, fra 1,9 millioner kr i 2017 til 2,5 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 4,7 %.

Gebyrinntekter Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1642 ÅRSAVGIFTER, SELVKOST	1 897 984	1 949 862	2 071 000	2 363 261	2 451 756	2 424 362	2 505 655
Sum gebyrinntekter	1 897 984	1 949 862	2 071 000	2 363 261	2 451 756	2 424 362	2 505 655
Årlig endring		2,7 %	6,2 %	14,1 %	3,7 %	-1,1 %	3,4 %

Øvrige inntekter Feiing

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 100,0 % fra 51 tusen kr til 0 tusen kr.

Øvrige inntekter Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
17** Refusjoner	51 018	0	0	0	0	0	0
Sum øvrige inntekter	51 018	0	0	0	0	0	0
Årlig endring		-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Driftsutgifter Feiing

Fra 2017 til 2018 økte driftsutgiftene med rundt 1,5 % fra 1,5 millioner kr til 1,5 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 0,6 millioner kr, fra 1,5 millioner kr i 2017 til 2,1 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 5,5 %.

Driftsutgifter Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	971 514	1 029 446	1 156 000	1 202 240	1 250 330	1 300 343	1 352 357
11** Varer og tjenester	167 483	73 399	130 000	133 250	136 581	139 996	143 496
12** Varer og tjenester	155 184	134 207	130 000	133 250	136 581	139 996	143 496
13*** Tjenester som erst. kommunal tjenesteprod.	210 119	290 120	400 000	410 000	420 250	430 756	441 525
14** Overføringsutgifter	812	794	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	1 505 113	1 527 966	1 816 000	1 878 740	1 943 742	2 011 091	2 080 873
Årlig endring		1,5 %	18,9 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %	3,5 %

Kapitalkostnader Feiing

Fra 2017 til 2018 økte kapitalkostnadene med rundt 2,2 % fra 2,4 tusen kr til 2,4 tusen kr. I perioden 2017 til 2023 øker kapitalkostnadene med 1,9 tusen kr, fra 2,4 tusen kr i 2017 til 4,2 tusen kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 10,2 %.

Kapitalkostnader Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avskrivningskostnad	0	0	2 033	2 033	2 033	2 033	2 033
Kalkulatorisk rente	2 358	2 409	2 385	2 337	2 289	2 241	2 193
Sum kapitalkostnader	2 358	2 409	4 419	4 370	4 322	4 274	4 226
Årlig endring		2,2 %	83,4 %	-1,1 %	-1,1 %	-1,1 %	-1,1 %

Indirekte kostnader Feiing

Fra 2017 til 2018 økte de indirekte kostnadene med rundt 31,1 % fra 254 tusen kr til 332 tusen kr.

Indirekte kostnader Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	251 479	327 538	340 639	354 265	368 436	383 173	398 500
Indirekte avskrivningskostnad	1 790	4 462	3 945	3 825	3 110	2 687	30
Indirekte kalkulatorisk rente	261	383	283	191	109	40	8
Sum indirekte kostnader	253 530	332 383	344 868	358 281	371 655	385 900	398 538
Årlig endring		31,1 %	3,8 %	3,9 %	3,7 %	3,8 %	3,3 %

Selvkostfond Feiing

Fremførbart underskudd forventes å være større enn eller lik kr 0 ved utgangen av 9999.

Selvkostfond Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	-471 661	-291 138	-209 901	-310 279	-194 319	-65 323	-43 500
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	180 524	81 236	-100 378	115 960	128 996	21 823	21 248
Selvkostfond 31.12	-291 138	-209 901	-310 279	-194 319	-65 323	-43 500	-22 252

Gebyrsatser Feiing

Tabellen under viser fastsatte gebyrsatser 2017 til 2019 og budsjetterte gebyrsatser 2020 til 2023, gitt forutsetningene i budsjett 2019.

Gebyrsatser Feiing	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Normalgebyr inkl. mva.	kr 610	kr 595	kr 619	kr 719	kr 745	kr 738	kr 763
Årlig endring		-2,5 %	4,0 %	16,2 %	3,7 %	-1,0 %	3,4 %

Private planer - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Private planer

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Private planer - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	0	345 017	183 807	137 037	148 995	163 153	177 003
Øvrige inntekter	914 243	3 927	845 259	866 390	888 050	910 251	933 008
Driftsinntekter	914 243	348 944	1 029 066	1 003 427	1 037 045	1 073 404	1 110 011
Driftsutgifter	793 969	319 260	849 201	878 307	908 456	939 686	972 038
Indirekte kostnader	119 199	102 287	129 626	134 608	139 497	144 752	149 111
Sum driftsutgifter	913 168	421 547	978 826	1 012 915	1 047 953	1 084 439	1 121 149
Kalkulatorisk rente selvkostfond	-1 076	-0	595	1 092	877	637	390
Andre utgifter/inntekter/subsidiering	0	-72 603	0	0	0	0	0
Resultat	1 076	0	50 239	-9 488	-10 908	-11 035	-11 139
Selvkostfond 01.01	0	-0	0	50 834	42 439	32 408	22 010
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	1 076	0	50 239	-9 488	-10 908	-11 035	-11 139
Selvkostfond 31.12	-0	-0	50 834	42 439	32 408	22 010	11 261

Gebyrinntekter Private planer

Fra 2017 til 2018 ble gebyrinntektene redusert med rundt 0,0 % fra 0,00 millioner kr til 0,35 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å reduseres med 0,18 millioner kr, fra 0,00 millioner kr i 2017 til 0,18 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig reduksjon på 0,0 %.

Gebyrinntekter Private planer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1621 GEBYR	0	345 017	183 807	137 037	148 995	163 153	177 003
Sum gebyrinntekter	0	345 017	183 807	137 037	148 995	163 153	177 003
Årlig endring		0,0 %	-46,7 %	-25,4 %	8,7 %	9,5 %	8,5 %

Øvrige inntekter Private planer

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 99,6 % fra 914 tusen kr til 4 tusen kr.

Øvrige inntekter Private planer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	804 529	3 927	845 259	866 390	888 050	910 251	933 008
19** Finansinntekter m/Aktivitetseendring	109 714	0	0	0	0	0	0
Sum øvrige inntekter	914 243	3 927	845 259	866 390	888 050	910 251	933 008
Årlig endring		-99,6 %	21424,3 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Driftsutgifter Private planer

Fra 2017 til 2018 ble driftsutgiftene redusert med rundt 59,8 % fra 0,79 millioner kr til 0,32 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 0,18 millioner kr, fra 0,79 millioner kr i 2017 til 0,97 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 3,4 %.

Driftsutgifter Private planer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	485 466	244 647	525 080	546 083	567 927	590 644	614 270
11** Varer og tjenester	39 919	13 484	41 940	42 988	44 063	45 164	46 293
12** Varer og tjenester	268 584	61 086	282 181	289 236	296 466	303 878	311 475
14** Overføringsutgifter	0	42	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	793 969	319 260	849 201	878 307	908 456	939 686	972 038
Årlig endring		-59,8 %	166,0 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %

Indirekte kostnader Private planer

Fra 2017 til 2018 ble de indirekte kostnadene redusert med rundt 14,2 % fra 119 tusen kr til 102 tusen kr.

Indirekte kostnader Private planer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	117 703	99 653	127 307	132 400	137 696	143 204	148 932
Indirekte avskrivningskostnad	1 314	2 349	2 086	2 025	1 662	1 446	95
Indirekte kalkulatorisk rente	182	284	232	183	139	103	84
Sum indirekte kostnader	119 199	102 287	129 626	134 608	139 497	144 752	149 111
Årlig endring		-14,2 %	26,7 %	3,8 %	3,6 %	3,8 %	3,0 %

Selvkostfond Private planer

Private planer har verken selvkostfond eller fremførbart underskudd.

Selvkostfond Private planer	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	0	0	0	50 834	42 438	32 407	22 009
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	50 834	-8 396	-10 031	-10 398	-10 749
Selvkostfond 31.12	0	0	50 834	42 438	32 407	22 009	11 260

Byggesak - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Byggesak

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Byggesak - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	0	690 791	1 120 289	799 749	882 266	923 931	967 375
Øvrige inntekter	1 392 634	0	692 703	710 021	727 771	745 966	764 615
Driftsinntekter	1 392 634	690 791	1 812 992	1 509 770	1 610 037	1 669 897	1 731 990
Driftsutgifter	1 287 094	1 678 351	1 388 199	1 441 732	1 497 356	1 555 153	1 615 211
Kapitalkostnader	0	6 160	12 320	12 320	63 685	62 453	61 222
Indirekte kostnader	98 350	130 940	107 455	111 608	115 496	119 666	123 718
Sum driftsutgifter	1 385 445	1 815 451	1 507 974	1 565 660	1 676 537	1 737 273	1 800 151
Kalkulatorisk rente selvkostfond	-7 189	-0	3 614	6 652	5 360	3 900	2 387
Andre utgifter/inntekter/subsidiering	0	-1 124 660	0	0	0	0	0
Resultat	7 189	0	305 019	-55 890	-66 500	-67 376	-68 160
Selvkostfond 01.01	0	-0	0	308 633	259 396	198 256	134 781
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	7 189	0	305 019	-55 890	-66 500	-67 376	-68 160
Selvkostfond 31.12	-0	-0	308 633	259 396	198 256	134 781	69 007

Gebyrinntekter Byggesak

Fra 2017 til 2018 ble gebyrinntektene redusert med rundt 0,0 % fra 0,00 millioner kr til 0,69 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å reduseres med 0,97 millioner kr, fra 0,00 millioner kr i 2017 til 0,97 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig reduksjon på 0,0 %.

Gebyrinntekter Byggesak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1621 GEBYR	0	690 791	1 120 289	799 749	882 266	923 931	967 375
Sum gebyrinntekter	0	690 791	1 120 289	799 749	882 266	923 931	967 375
Årlig endring		0,0 %	62,2 %	-28,6 %	10,3 %	4,7 %	4,7 %

Øvrige inntekter Byggesak

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 100,0 % fra 1 393 tusen kr til 0 tusen kr.

Øvrige inntekter Byggesak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	659 325	0	692 703	710 021	727 771	745 966	764 615
19** Finansinntekter m/Aktivitetssendring	733 309	0	0	0	0	0	0
Sum øvrige inntekter	1 392 634	0	692 703	710 021	727 771	745 966	764 615
Årlig endring		-100,0 %	0,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Driftsutgifter Byggesak

Fra 2017 til 2018 økte driftsutgiftene med rundt 30,4 % fra 1,3 millioner kr til 1,7 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 0,3 millioner kr, fra 1,3 millioner kr i 2017 til 1,6 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 3,9 %.

Driftsutgifter Byggesak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	1 160 473	1 529 234	1 255 168	1 305 374	1 357 589	1 411 893	1 468 369
11** Varer og tjenester	115 600	114 791	121 452	124 488	127 600	130 790	134 060
12** Varer og tjenester	11 022	31 595	11 580	11 869	12 166	12 470	12 782
14** Overføringsutgifter	0	2 732	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	1 287 094	1 678 351	1 388 199	1 441 732	1 497 356	1 555 153	1 615 211
Årlig endring		30,4 %	-17,3 %	3,9 %	3,9 %	3,9 %	3,9 %

Kapitalkostnader Byggesak

Fra 2017 til 2018 ble kapitalkostnadene redusert med rundt 0,0 % fra 0,0 tusen kr til 6,2 tusen kr. I perioden 2017 til 2023 reduseres kapitalkostnadene med 61,2 tusen kr, fra 0,0 tusen kr i 2017 til 61,2 tusen kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig reduksjon på 0,0 %.

Kapitalkostnader Byggesak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avskrivningskostnad	0	0	0	0	51 982	51 982	51 982
Kalkulatorisk rente	0	6 160	12 320	12 320	11 704	10 472	9 240
Sum kapitalkostnader	0	6 160	12 320	12 320	63 685	62 453	61 222
Årlig endring		0,0 %	100,0 %	0,0 %	416,9 %	-1,9 %	-2,0 %

Indirekte kostnader Byggesak

Fra 2017 til 2018 økte de indirekte kostnadene med rundt 33,1 % fra 98 tusen kr til 131 tusen kr.

Indirekte kostnader Byggesak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	97 635	128 884	105 602	109 826	114 219	118 788	123 540
Indirekte avskrivningskostnad	656	1 828	1 666	1 635	1 163	787	99
Indirekte kalkulatorisk rente	59	227	186	147	114	91	80
Sum indirekte kostnader	98 350	130 940	107 455	111 608	115 496	119 666	123 718
Årlig endring		33,1 %	-17,9 %	3,9 %	3,5 %	3,6 %	3,4 %

Selvkostfond Byggesak

Byggesak har verken selvkostfond eller fremførbart underskudd.

Selvkostfond Byggesak	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	0	0	0	308 633	259 395	198 255	134 779
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	308 633	-49 238	-61 140	-63 476	-65 773
Selvkostfond 31.12	0	0	308 633	259 395	198 255	134 779	69 006

Oppmåling - 2017 til 2023

Selvkostoppstilling Oppmåling

Tabellen under viser etterkalkylene for 2017 og 2018 i Åsnes kommune. Resultatet for 2018 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette fører til avvik mellom prognosene i budsjettet for 2019 og etterkalkylen for 2018.

Etterkalkyle Oppmåling - 2017 til 2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gebyrinntekter	0	516 600	-121 669	-70 641	-45 213	-36 662	-27 256
Øvrige inntekter	715 789	35 699	854 376	875 735	897 628	920 069	943 071
Driftsinntekter	715 789	552 299	732 707	805 094	852 415	883 407	915 815
Driftsutgifter	614 354	653 994	661 474	686 401	712 287	739 169	767 086
Kapitalkostnader	0	2 053	4 107	4 107	21 228	20 818	20 407
Indirekte kostnader	102 391	101 533	110 220	114 586	118 900	123 420	128 321
Sum driftsutgifter	716 744	757 581	775 801	805 094	852 415	883 407	915 815
Kalkulatorisk rente selvkostfond	955	0	0	0	0	0	0
Andre utgifter/inntekter/subsidiering	0	-205 282	-43 094	0	0	0	0
Resultat	-955	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 01.01	0	0	0	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-955	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	0	0	0	0	0	0	0

Gebyrinntekter Oppmåling

Fra 2017 til 2018 ble gebyrinntektene redusert med rundt 0,0 % fra 0,00 millioner kr til 0,52 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 forventes gebyrinntektene å reduseres med 0,03 millioner kr, fra 0,00 millioner kr i 2017 til -0,03 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig reduksjon på 0,0 %.

Gebyrinntekter Oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1621 GEBYR	0	516 600	-121 669	-70 641	-45 213	-36 662	-27 256
Sum gebyrinntekter	0	516 600	-121 669	-70 641	-45 213	-36 662	-27 256
Årlig endring		0,0 %	-123,6 %	-41,9 %	-36,0 %	-18,9 %	-25,7 %

Øvrige inntekter Oppmåling

Fra 2017 til 2018 ble øvrige inntekter redusert med rundt 95,0 % fra 716 tusen kr til 36 tusen kr.

Øvrige inntekter Oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16** Øvrige salgsinntekter	779 751	450	819 226	839 707	860 699	882 217	904 272
17** Refusjoner	33 456	35 249	35 150	36 028	36 929	37 852	38 799
19** Finansinntekter m/Aktivitetsendring	-97 418	0	0	0	0	0	0
Sum øvrige inntekter	715 789	35 699	854 376	875 735	897 628	920 069	943 071
Årlig endring		-95,0 %	2293,3 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

Driftsutgifter Oppmåling

Fra 2017 til 2018 økte driftsutgiftene med rundt 6,5 % fra 0,61 millioner kr til 0,65 millioner kr. I perioden 2017 til 2023 øker driftsutgiftene med 0,15 millioner kr, fra 0,61 millioner kr i 2017 til 0,77 millioner kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig økning på 3,8 %.

Driftsutgifter Oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10** Lønn	517 151	549 166	559 351	581 725	604 994	629 193	654 361
11** Varer og tjenester	81 555	96 738	85 683	87 826	90 021	92 272	94 579
12** Varer og tjenester	15 348	7 591	16 126	16 529	16 942	17 365	17 800
14** Overføringsutgifter	299	499	314	322	330	339	347
Sum driftsutgifter	614 354	653 994	661 474	686 401	712 287	739 169	767 086
Årlig endring		6,5 %	1,1 %	3,8 %	3,8 %	3,8 %	3,8 %

Kapitalkostnader Oppmåling

Fra 2017 til 2018 ble kapitalkostnadene redusert med rundt 0,0 % fra 0,0 tusen kr til 2,1 tusen kr. I perioden 2017 til 2023 reduseres kapitalkostnadene med 20,4 tusen kr, fra 0,0 tusen kr i 2017 til 20,4 tusen kr i 2023. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig reduksjon på 0,0 %.

Kapitalkostnader Oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avskrivningskostnad	0	0	0	0	17 327	17 327	17 327
Kalkulatorisk rente	0	2 053	4 107	4 107	3 901	3 491	3 080
Sum kapitalkostnader	0	2 053	4 107	4 107	21 228	20 818	20 407
Årlig endring		0,0 %	100,0 %	0,0 %	416,9 %	-1,9 %	-2,0 %

Indirekte kostnader Oppmåling

Fra 2017 til 2018 ble de indirekte kostnadene redusert med rundt 0,8 % fra 102 tusen kr til 102 tusen kr.

Indirekte kostnader Oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Indirekte driftsutgifter (netto)	101 261	100 797	109 524	113 905	118 461	123 200	128 128
Indirekte avskrivningskostnad	1 014	598	572	571	339	126	102
Indirekte kalkulatorisk rente	115	138	124	111	100	94	92
Sum indirekte kostnader	102 391	101 533	110 220	114 586	118 900	123 420	128 321
Årlig endring		-0,8 %	8,6 %	4,0 %	3,8 %	3,8 %	4,0 %

Selvkostfond Oppmåling

Oppmåling har verken selvkostfond eller fremførbart underskudd.

Selvkostfond Oppmåling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Selvkostfond 01.01	0	0	0	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	0	0	0	0	0	0	0

10.9 Note 9 – Ytelser til ledende personer

Antall faste årsverk pr. 31.12. 2018 var 526,17 fordelt på 693 personer. Bruk av vikarer/engasjerte var 47,9 årsverk. Tilsvarende tall for år 2017 var 508,56 faste årsverk fordelt på 720 personer. Tallet for vikarer/engasjerte i 2017 var 44,53 årsverk. Noe timelønn kommer i tillegg. NB - dette er et øyeblikksbilde pr. 31.12, og ikke et gjennomsnitt for 2018.

		2015	2016	2017	2018
Ytelser til rådmann		kr 854 324	kr 905 112	kr 874 231	kr 895 972
Ytelser til ordfører		kr 746 890	kr 752 667	kr 752 667	kr 789 311
Ytelser til varaordfører		kr 336 952	kr 380 151	kr 376 334	kr 396 630

10.10 Note 10 – Godtgjørelse til revisjon

Kommunenes revisor er Hedmark Revisjon IKS.

Samlet godtgjørelse til revisor utgjør kr 932 188 for regnskapsåret 2018.

Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Oppstilling av revisjonsarbeid:	2018	2017	2016
Regnskapsrevisjon	510 150		
Revisjonsuttalelser	164 112		
Beboerregnskap	32 300		
Veiledning/bistand	39 900		
Mindre undersøkelser	16 150		
Forvaltningsrevisjon	120 413		
Selskapskontroll	1 425		
Møter i kontrollutvalg/kommunestyret	47 738		
SUM	932 188	1 315 119	1 252 575

10.12 Note 12 – Anleggsmidler og varige driftsmidler

1. Bokført verdi pr. 31.12.2018							
	00ÅR	05ÅR	10ÅR	20ÅR	40ÅR	50ÅR	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.18	17 748 743,00	44 416 375,00	27 506 984,00	110 591 709,00	342 641 090,00	285 064 611,00	827 969 512,00
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	-	-	- 15 101,00	-	- 1 930 000,00	-	- 1 945 101,00
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 01.01.18	18 495,00	- 36 232 822,00	- 20 297 518,00	- 65 967 121,00	- 113 136 978,00	- 58 033 844,00	- 293 649 788,00
Bokført verdi 01.01.18	17 767 238,00	8 183 553,00	7 194 365,00	44 624 588,00	227 574 112,00	227 030 767,00	532 374 623,00
Tilgang i året	-	4 315 484,00	415 114,00	13 610 307,00	6 808 335,00	48 581 452,00	73 730 692,00
Avgang i året	-	-	-	-	-	-	-
Delsalg i året	- 158 063,00	-	-	- 4 468,00	- 5 374,00	-	- 167 905,00
Årets ordinære avskrivninger	-	- 2 471 016,00	- 1 632 612,00	- 4 032 398,00	- 8 402 960,00	- 5 889 725,00	- 22 428 711,00
Årets nedskrivninger	-	-	-	- 59 806,00	-	-	- 59 806,00
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.18	17 609 175,00	10 028 021,00	5 976 867,00	54 138 223,00	225 974 113,00	269 722 494,00	583 448 893,00
2. Anskaffelseskost pr. 31.12.2018							
	00ÅR	05ÅR	10ÅR	20ÅR	40ÅR	50ÅR	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.18	17 748 743,00	44 416 375,00	27 506 984,00	110 591 709,00	342 641 090,00	285 064 611,00	827 969 512,00
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	-	-	- 15 101,00	-	- 1 930 000,00	-	- 1 945 101,00
Tilgang i året	-	4 315 484,00	415 114,00	13 610 307,00	6 808 335,00	48 581 452,00	73 730 692,00
Avgang i året	-	-	-	-	-	-	-
Delsalg i året	- 158 063,00	-	-	- 4 468,00	- 5 374,00	-	- 167 905,00
Årets nedskrivninger	-	-	-	- 59 806,00	-	-	- 59 806,00
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulert anskaffelseskost pr. 31.12.18	17 590 680,00	48 731 859,00	27 906 997,00	124 137 742,00	347 514 051,00	333 646 063,00	899 527 392,00
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 31.12.18	18 495,00	- 38 703 838,00	- 21 930 130,00	- 69 999 519,00	- 121 539 938,00	- 63 923 569,00	- 316 078 499,00
Bokført verdi 31.12.18	17 609 175,00	10 028 021,00	5 976 867,00	54 138 223,00	225 974 113,00	269 722 494,00	583 448 893,00
3. Endringer i anleggsmidler som påvirker kapitalkonto pr. 31.12.2018							
	00ÅR	05ÅR	10ÅR	20ÅR	40ÅR	50ÅR	Sum
Kostpris v/tilgang i året	-	4 315 484,00	415 114,00	13 610 307,00	6 808 335,00	48 581 452,00	73 730 692,00
Salgssum v/avgang i året	- 1 571 315,00	-	-	- 146 041,00	- 96 776,00	-	- 1 814 132,00
Delsalg i året	- 1 571 315,00	-	-	- 146 041,00	- 96 776,00	-	- 1 814 132,00
Årets ordinære avskrivninger	-	- 2 471 016,00	- 1 632 612,00	- 4 032 398,00	- 8 402 960,00	- 5 889 725,00	- 22 428 711,00
Årets nedskrivninger	-	-	-	- 59 806,00	-	-	- 59 806,00
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Sum endring kapitalkonto	- 1 571 315,00	1 844 468,00	- 1 217 498,00	9 372 062,00	- 1 691 401,00	42 691 727,00	49 428 043,00
Avgang i året (bokført verdi)	- 158 063,00	-	-	- 4 468,00	- 5 374,00	-	- 167 905,00
Salgssum v/salg	- 1 571 315,00	-	-	- 146 041,00	- 96 776,00	-	- 1 814 132,00
Negativt verdiavvik v/salg	-	-	-	-	-	-	-
Positivt verdiavvik v/salg	- 1 413 252,00	-	-	- 141 573,00	- 91 402,00	-	- 1 646 227,00
						Netto verdiavvik	- 1 646 227,00
00ÅR = Tomter ikke avskrivbare anlegg							
05ÅR = Avskrivning 5 år							
10ÅR = Avskrivning 10 år							
20ÅR = Avskrivning 20 år							
40ÅR = Avskrivning 40 år							
50ÅR = Avskrivning 50 år							

10.13 Note 13 – Vesentlige investeringsprosjekter

Åsnes kommune har følgende større pågående prosjekter knyttet til nybygg- og anleggsinvesteringer.						
Prosjekt	Tekst	Regnskaps- ført tidligere år	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	Vedtatt total ramme	Kommentar
3660	FOR- OG HOVEDPROSJEKT IHT.PLO-PAN, OMSORGSBOLIGER	1 698 024,81	2 390 992,86	15 000 000	120 661 000	Pågår-forventet ferdig 2020
3665	SØNSTERUD BOFELLESEKAP, HEIS	0,00	1 219 489,74	950 000	950 000	Prosjekt sluttført i 2018
6167	LUFTREDUKSJONSANLEGG FLISA RA	325 044,36	5 022 291,74	4 830 000	5 580 000	Prosjekt sluttført i 2018
6172	KJØLEN NEDRE, INFRASTRUKTUR	0,00	1 536 026,01	1 300 000	1 950 000	Pågår - videreføres i 2019
6294	SØNSTERUD GÅRD, BRANNSIKRING	267 300,82	2 832 698,88	1 900 000	2 100 000	Prosjekt sluttført 2018
6335	MOBILMASTER / SENDESTASJONER	3 332 637,68	1 895 995,60	1 200 000	5 484 000	Pågår
6540	NYTT BEREDSKAPSSENTER, FOR- OG HOVEDPROSJEKT	4 866 892,23	35 379 544,82	29 000 000	52 913 000	Pågår - forventes ferdig 2019
6545	BEREDSKAPSSENTER, POLITI	0,00	6 518 188,84	0	45 000 000	Pågår - forventes ferdig 2019
6666	KALDTLAGER TEKNISKE TJENESTER	1 488 019,80	3 704 155,34	3 775 000	5 492 000	Prosjekt sluttført 2018
9010	ÅSNES KIRKELIGE FELLESRÅD, ÅSNES KIRKE	4 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000	13 000 000	Pågår - forventes ferdig 2019
I tillegg kommer diverse samleprosjekter innenfor;						
VA, IKT, Åsnes kirkelige Fellesråd og kommunale veier og bygg. Det innbetales årlig kapitalinnskudd til KLP.						

10.14 Note 14 – Endret regnskapsprinsipp

Endring av regnskapsprinsipp - drift				2018	2017
Inngående balanse 01.01				4 522 246,59	4 522 246,59
Endring				0,00	0,00
Utgående balanse 31.12.				4 522 246,59	4 522 246,59
Opprinnelsesår - detaljer				Beløp	
1992	Feriepenger			8 774 646,62	
1999	Momskompensasjon			-2 720 328,00	
2001	Påløpte ikke forfalte renter pr.31.12.2000			2 160 927,97	
2008	Ressurskrevende brukere			-3 693 000,00	
	SUM			4 522 246,59	

10.15 - Note 15 – Regnskapsmessig merforbruk / mindreforbruk i drift

Regnskapsmessig merforbruk		2018	2017
I.B Tidligere opparbeidet merforbruk		0,00	3 377 080,11
Årets avsetning til inndekning		0,00	3 377 080,11
Nytt merforbruk i regnskapsåret		0,00	0,00
U.B Totalt merforbruk til inndekning		0,00	0,00
Resterende antall år for inndekning			
Regnskapsmessig mindreforbruk		2018	2017
I.B Tidligere opparbeidet mindreforbruk		8 143 670,44	19 655 008,96
Årets disponering av tidligere års mindreforbruk		8 143 670,44	19 655 008,96
Sum til disponering fra tidligere år		0,00	0,00
Nytt mindre forbruk i regnskapsåret		0,00	8 143 670,44
U.B Totalt mindreforbruk til disponering		0,00	8 143 670,44

10.16 Note 16 – Strykninger i driftsregnskapet og korrigeringer i investeringsregnskapet

Strykninger i driftsregnskapet			
Driftsregnskapet er avsluttet i balanse. For å komme frem til resultatet er følgende disposisjoner strøket i samsvar med regnskapsforskriften § 9			
Regnskapsmessig merforbruk før strykninger	kr		10 793 899,44
Redusert overføringer til investeringsregnskapet	kr		0,00
Redusert avsetning til disposisjonsfond	kr		10 793 899,44
Redusert dekning av tidligere års merforbruk	kr		0,00
Regnskapsmessig merforbruk etter strykninger	kr		0,00
Korrigeringer investeringsregnskapet			
Investeringsregnskapet er avsluttet med et udekket beløp etter gjennomførte korrigeringer i henhold til regnskapsforskriften § 9. Følgende korrigeringer er gjennomført.			
Udekket beløp før korrigeringer	kr		4 190 493,64
Redusert budsjetterte avsetninger	kr		1 790 905,00
Økt budsjettert, ikke disponert bruk av ubundne avsetninger	kr		
Udekket beløp etter korrigeringer	kr		kr 2 399 588,64

11 Revisjonsberetning

Til kommunestyret i Åsnes kommune

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2018

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Åsnes kommunes årsregnskap som viser kr 428 957 433 til fordeling drift og et regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk på **kr 0**. Investeringsregnskapet er avlagt med udekket kr 2 399 588,64. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Åsnes kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsmelding, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende. Vi henviser for øvrig til avsnittet "Konklusjon om årsmeldingen" under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Rådmannens ansvar for årsregnskapet

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- * identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- * opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- * evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av rådmannen er rimelige.
- * evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

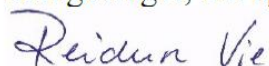
Konklusjon om årsmeldingen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsmeldingen (kapittel 1-9) om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kongsvinger, 12. april 2019

Reidun Vie

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Tove Brattli
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

12 Visjon Åsnes - Inkluderende og miljøbevisst

- Visjonen "Åsnes - inkluderende og miljøbevisst" har kommunestyret vedtatt som plattform i kommuneplanarbeidet.
- Visjonen skal være en **grunnleggende verdi** både for politikere og administrasjon og et gjennomgående tema i det videre arbeidet med utvikling av kommunesamfunnet.
- Kommunestyret har videre vedtatt et program på 11 punkt hvor visjonen er nærmere konkretisert og som kommunal forvaltning, tjenesteproduksjon og ulike utviklingsarenaer skal ta hensyn til, i sitt arbeide.

Ta vare på naturverdier samtidig som naturen skal gi rom for aktiviteter som fremmer helse og friluftsliv.

Inkludering betyr alt for den som blir inkludert. Det å lære seg å være inkluderende, være åpen for andres annerledeshet og oppleve den gode følelsen å bli kjent med andre er en viktig samfunnsverdi. Å kunne inkludere alle krever høy toleranse. Det må være fokus på dette for å hindre utstøtingsmekanismer. Utstøting hemmer utvikling – inkludering fremmer utvikling.

Fremme befolkningens helse og motvirke sosiale forskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet.

La kultur, nyskaping og fremtidsrettet fokus få en sterkere rolle.

Legge til rette for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling.

Styrke kommunesenteret med fokus på universell utforming og som kommunens sentrale kultur- og møtested.

Sikre hensynet til barn og ungdom. Skal Åsnes kommune være et godt sted å vokse opp i, må all planlegging vurderes i forhold til barn og unge.

Ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning og transport.

Sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle kulturlandskap og kulturmiljøer.

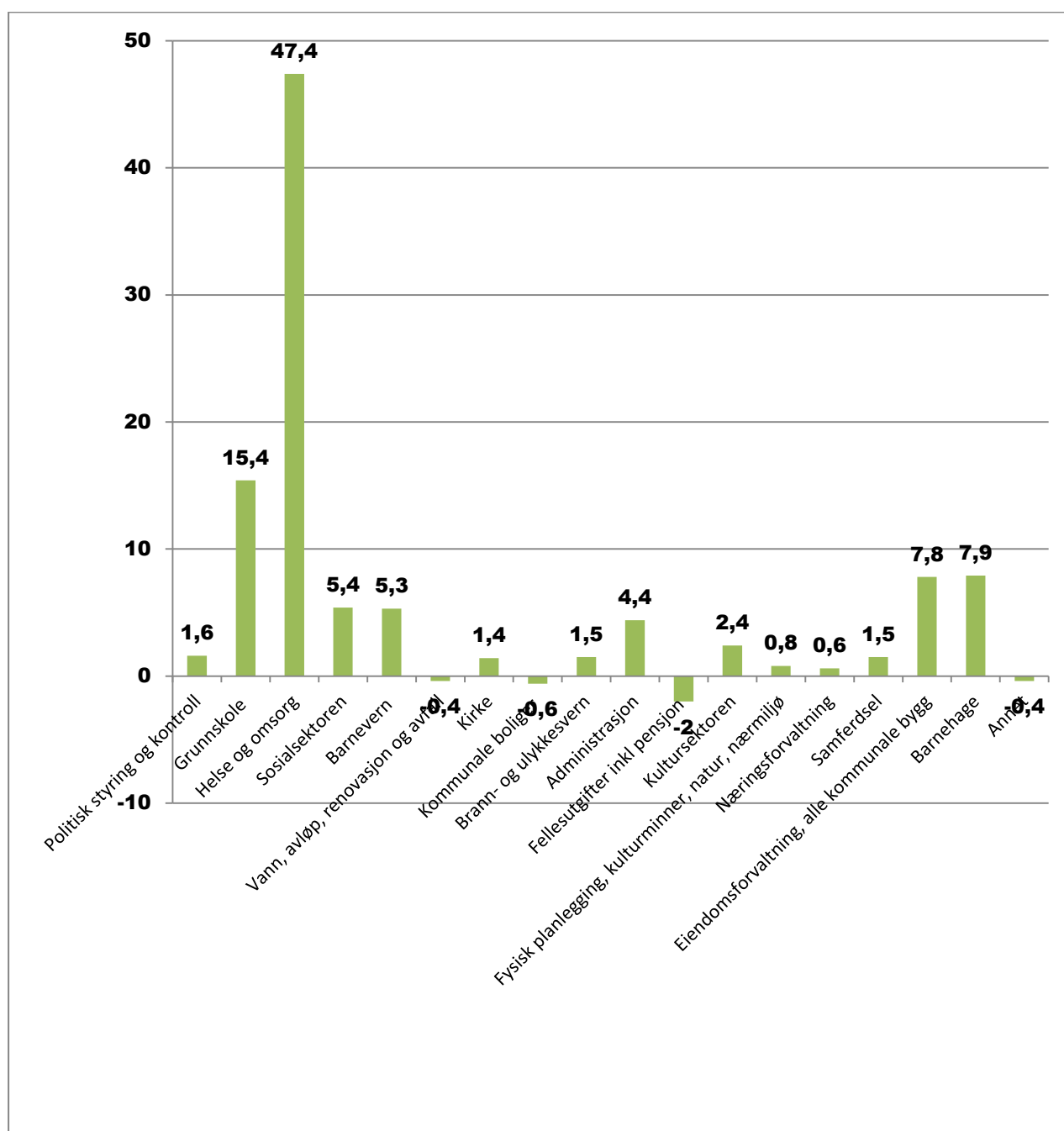
Gjøre det attraktivt å bo i Åsnes gjennom og skape bolyst.

Ha et program for at nye innflyttere/pendlere blir værende i kommunen.

13 Styringsinformasjon / parameter

Åsnes kommune tilbyr sine innbyggere gode, morderne og tilpassede tjenester på alle områder. KOSTRA tallene forteller oss hvordan fordelingen er mellom de ulike tjenesteområdene, og de prioriteringer som ligger til grunn for vår virksomhet. I årsmeldingen er alle KOSTRA tallene hentet fra SSB sin publisering den 15.3.2019, og dette er de *ureviderte* tallene. Det gjøres oppmerksom på at SSB har utarbeidet nye KOSTRA tabeller, og at disse ikke kan sammenlignes mot tabeller i tidligere årsmeldinger. Kommunenes driftsinntekter pr innbygger er kr 96 178,-, mens driftsutgifter pr innbygger er kr 95 748,-.

Figuren viser fordeling av netto driftsutgifter i prosent av totale driftsutgifter for 2018.:

14 Årsrapport administrasjon

Brukere: Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser i 2018. Stabens største andel av brukere er egen organisasjon. I tillegg har økonomikontoret eksterne brukere både i forhold til fakturering av alle kommunal tjenester og skatt..

Medarbeidere: Staben hadde i 2018 et arbeidsnærvær på 94,5 %. Det er under målsettingen på 97 %, men høyere enn 2017 (87,7 %). De tilsvarende tallene på nærvær i 2015 og 2016 var henholdsvis 94,7 % og 92,5 %. Fravær, og spesielt langtidsfravær, på medarbeidere i stabslår veldig ut på prosenten på grunn av at det er få medarbeidere i utgangspunktet.

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2018 – 10-faktor. Resultatene er gjennomgått, og hver avdeling har laget egne handlingsplaner for videre oppfølging. Resultatet av undersøkelsen viser gode resultater i staben.

Læring/ forbedring/utvikling: Åsnes kommune er en lærende organisasjon. Fokusområdet «Læring, forbedring og utvikling» måler hvor gode vi er til å anvende kunnskap og erfaringer til å forbedre prosedyrer og prosesser til å tilpasse og utvikle våre tjenester.

Staben har en to-delt oppgave som utfører av lønns-, personal-, regnskap-, økonomi- og IKT-tjenester for virksomhetene. I tillegg har staben en rådgiverfunksjon med ansvar for opplæring og kompetanseoverføring til virksomhetene. Staben har i 2018 vært aktive, og det er gjennomført aktiviteter for å bygge og dele vår kompetanse med resten av organisasjonen. Det er gjennomført mini-kurs på mange områder gjennom året.

Lokalsamfunn: Lokalsamfunnsutvikling er organisatorisk plassert i rådmannens stab. Det jobbes videre med Landsbyen Flisa og de målsettingene som ble definert i forhold til dette, og samarbeid mellom «frivilligheten» og kommunal tjenesteproduksjon er selve bærebjelken i denne satsingen. Målet er ikke å erstatte, men utfylle og forsterke kommunale tilbud ut fra å sammen skape merverdier for den enkelte og lokalsamfunnet. De fire grenderådene er samhandlingsarenaer innbyggerne imellom, og mellom innbyggerne og kommunen. Via grenderådene er det igangsatt tiltak som skal bidra til *positiv utvikling, økt trivsel og bolyst*. Landsbysatsingen har vært godt synlig i mediebildet, og fått mye positiv omtale i lokalaviser og lokalradio. Steds- og mulighetsanalysen viser noen muligheter for videre arbeid. Analysen er en inspirasjon til både kommunal planlegging, til grunneiere, utviklere og innbyggere for utvikling av Flisa tettsted inn i framtiden.

Økonomi: Staben har et mindreforbruk i forhold til regulert budsjett i 2018 på ca. 1,2 mill. I tallet inngår ikke politisk styring og kontroll.

14.1 Politikk

Omfatter all politisk virksomhet, politisk sekretariat, revisjon og kontrollutvalget. Tabellen viser avdelingens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-98	-164	-276
Driftsutgifter	7 414	7 379	7 862
Netto	7 316	7 216	7 586

Tjenesteområdet hadde et mindreforbruk i 2018. Dette skyldes lavere revisjonskostnader enn budsjettet – se note 10 side 57.

14.1.1 KOSTRA tall politisk styring og kontroll

Åsnes kommune benytter større andel av sine ressurser til styring og kontrollvirksomhet enn KOSTRA gr.11 og Hedmark. Nedenfor vises tall for 2018:

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn styring og kontroll i % av totale lønnsutgifter	1,2	0,7	0,8	1,2
Bto. Driftsutg. funksjon 100 politisk styring pr.innb.	856	482	436	838
Bto. Driftsutg. funksjon 110 kontroll og revisjon pr.innb.	183	157	146	227
Nto.driftsutg. styring og kontroll i % av totale nto.driftsutg.	1,6	0,9	0,9	1,8

Det er utfordrende å finne sammenligningstall i KOSTRA som viser kun utgifter til politisk styring og kontroll. Mye av tallmaterialet inkluderer administrasjonsutgifter (funksjon 120). Derfor er sammenligningstallene for politikk og styring ulike de som benyttes på tjenesteområdene.

Tallene viser at Åsnes prioriterer dette området, og ligger langt over egen KOSTRA gruppe og Hedmark i forhold til utgifter innenfor politisk styring og kontroll.

Brutto driftsutgifter er driftsinntekter fratrasket driftsutgifter eksklusiv finanstransaksjoner (renter, avdrag, fonds). Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Ordfører Ørjan Bue

14.1.2 Oversikt politisk aktivitet

Nedenfor vises den politiske aktiviteten som har vært i de ulike råd og utvalg de siste tre årene.

Utvalg / råd	Ant. møter 2016	Ant. saker 2016	Ant. møter 2017	Ant. saker 2017	Ant. møter 2018	Ant. saker 2018
Kommunestyret	9	150	9	126	8	111
Formannskapet	6	59	9	57	7	58
Utvalg for helse, pleie og omsorg	9	40	7	23	4	9
Utvalg for kultur og oppvekst	7	24	7	22	6	24
Utvalg for næring og miljø	12	50	8	36	7	33
Eldrerådet	4	11	4	14	2	6
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	5	9	4	14	3	8
Arbeidsmiljøutvalg	4	29	4	33	4	22
Partssammensatt utvalg	4	13	4	11	4	11

14.2 Administrasjonen

Omfatter sentraladministrasjonen, fellesutgifter, lønn og personal, IKT /arkiv og økonomikontoret.

Tabellen viser avdelingenes regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-7 692	-10 675	-9 519
Driftsutgifter	31 671	33 471	30 568
Netto	23 979	22 797	21 049

Administrasjonen hadde et mindreforbruk i 2018. De fleste områdene i staben hadde et lite mindreforbruk som samlet utgjør resultatet. Det største avviket skyldes kjøp av tjenester vedr arbeidsgiverkontroll som ble iverksatt fra juli, mens det var budsjettet for hele året. I tillegg er det mottatt refusjonsinntekter vedr sykepengen, og det er ikke leiet inn vikar ved fravær i staben.

14.2.1 KOSTRA tall administrasjon

Åsnes kommune benytter mindre ressurser enn KOSTRA gruppe 11 og Hedmark til administrasjon.

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn administrasjon i % av totale lønnsutgifter	4,0	5,0	5,6	3,8
Bto. Driftsutg. funksjon 120 administrasjon pr.innb.	3 116	4 404	4 990	2 926
Nto.driftsutg. administrasjon i % av totale nto.driftsutg.	4,4	6,2	6,4	4,8

Brutto driftsutgifter er driftsinntekter fratrasket driftsutgiftene eksklusiv finanstransaksjoner (renter, avdrag, fonds). Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

15 Årsrapport kultur og oppvekst

Brukere: Hovedfokus i 2018 innen oppvekst har vært kompetanseutvikling gjennom Kultur for læring, skolebasert vurdering satt i system og et tverrfaglig fokus på tidlig innsats. Trivsel i barnehage og grunnskole har vært, og er, prioritert også dette året. Kultur for læring er etablert som felles rettesnor og kvalitetsgaranti for å oppnå stadig bedre læringsresultater.

Gjennom prosjektet Kultur for læring i Hedmark ble det foretatt en stor kartleggingsundersøkelse i grunnskolen i 2016 (T1). Skole gjennomførte ny kartlegging (T2) høsten 2018. Arbeidet med dataene og sammenligning mot T1 fortsetter inn i 2019. Barnehagene gjennomførte i 2017 samme kartlegging, resultatene er analysert i 2018, og barnehagene har jobbet godt med tiltak gjennom bruk av verktøyet pedagogisk analyse. Både barnehage og skole har lært verktøyet pedagogisk analyse for best mulig å finne gode tiltak i profesjonelle læringsfellesskap.

Kulturskolen bidrar til at barn og unge opplever mestring, og er en viktig medspiller i det tverrfaglige samarbeidet. Skolen har tett kontakt med barnehagene og skolene for å se mulighetene i den kompetansen kulturskolen sitter med.

Medarbeidere: Sektoren hadde et arbeidsnærvær på 91,7 %. Dette betyr at fraværet var relativt høyt. Barnehagene er med i NED-prosjektet. 10-FAKTOR viste gode resultater, og enhetene jobber med utvalgte områder for forbedring, som resultat av undersøkelsen.

Læring/ forbedring/utvikling: Det gjennomføres systematisk møtevirksomhet i hele sektoren. Sektoren har målsetning om å få til god samhandling mellom de ulike nivåene. Skole, barnehage, PPT og kultur rapporterer årlig om sin virksomhet og tjenester til Fylkesmannen. I tillegg er det regelmessig kommunikasjon i Kongsvingerregionen som sikrer at spesielt barnehage og grunnskole kvalitets sikrer sin virksomhet.

«Åsnesskolen» og barnehagene gjennomførte i 2018 kompetanseheving for alle lærere og ansatte i barnehagen gjennom deltakelse i kompetansepakker utviklet av høgskolen Innlandet. En av målsettingene er at alle barnehagene og skolene skal mestre verktøyet pedagogisk analyse. Grunnskolen har også jobbet med kompetanse pakken «Motivasjon og tro på seg selv», som bygger videre på «Vurdering for læring», hvor det er etablert gode prinsipper for vurdering; best mulig læringsutbytte og mestring for eleven.

Skolene i Åsnes fikk også i 2018 veiledning fra UDIR gjennom deltakelse i «Veilederkorpset 2017» (VK 17). Målsetningen er å bli en bedre skoleeier. I dette utviklingsarbeidet har administrativ skoleeier og skoleledere deltatt. Helt i starten av VK 17 deltok også politisk skoleeier deltatt, men dette avtok dessverre. Fokuset på veiledningen har i 2018 vært systemisk utvikling, kvalitetsutvikling og skolebasert vurdering. Utvikling av dialogen mellom nivåene og med målsetning om en rød tråd gjennom de ulike nivåene i Åsnesskolen er fortsatt et fokusområde for oss. Det største forbedringsområdet- og potensialet innenfor dette er politisk skoleeier.

Åsnes opplæringsssenter deltar ikke i «Kultur for læring», men har vektlagt refleksjon og kompetansedeling. De har videreført arbeidet med «Vurdering for læring», og har i 2018 arbeidet med kollegaveiledning, erfaringsdeling og utviklet sitt profesjonelle læringsfellesskap. Dette gir samlet økt kompetanse og bedre samhold i virksomheten. Virksomheten har også i 2018 arbeidet med å omstille driften på grunn av nedgang i antall brukere.

Lokalsamfunn: Grunnskolen arbeider med ulike prosjekt i forhold til lokalsamfunnet. Barnehagene i Åsnes har ulike kontakter i lokalsamfunnet, for eksempel sykehjemmet, jakt og fiskeforeningen og idrettslag.

Økonomi: Oppvekst har i 2018 hatt fokus på økonomistyring og tilpasning av driften i våre tjenester med nedadgående barnetall. Området har løst oppgaven i henhold til rådmannens krav, men ser at det blir stadig mer utfordrende.

15.1 Kultur

Omfatter kulturskolen, bibliotek og informasjon, kino, fritidsklubb og svømmehall.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-3 212	-4 548	-4 224
Driftsutgifter	11 843	13 722	12 384
Netto	8 631	9 173	8 159

Merforbruk på kulturområdet i 2018 skyldes Skjoldmøyaspelet.

15.1.1 KOSTRA tall kultur

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn kultur i % av totale lønnsutgifter	1,9	2,5	2,7	1,8
Netto driftsutgifter kultur pr. innbygger	1 656	2 198	2 370	1 445
Netto driftsutgifter folkebibliotek pr. innbygger	472	309	315	478
Netto driftsutgifter kino pr. innbygger	74	37	20	59
Netto driftsutgifter idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	14	153	186	29
Netto driftsutgifter kultur- og musikksskole pr. innbygger	338	426	341	264
Netto driftsutgifter til barn og unge i % av totale netto driftsutgifter	0,8	0,8	0,8	0,6

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Kultursektoren i Åsnes kommune benytter lavere andel av de totale ressurser enn de sammenlignbare i oversikten. Noe av årsaken til dette er at vi har minimalt med utgifter som knyttes mot aktiviteter som muséer, kunstformidling og andre kulturaktiviteter. De prioriterte kulturområdene i Åsnes er kino og bibliotek. På disse to områdene benyttes det betydelig mer ressurser enn egen KOSTRA gruppe og fylket. Det er viktig å tenke på at organisering påvirker tallene. Vår avdeling for bibliotek og informasjon belastes i sin helhet på bibliotek. Kommunene benytter en like stor andel av sine ressurser til barn og unge som de sammenlignbare.

Kulturskolen ligger tilnærmet snittet i Hedmark, men lavere enn KOSTRA gruppe 11.

15.2 Grunnskole

Området omfatter alle tjenester knyttet til grunnskoleopplæring etter Opplæringsloven. Trekksatser i rammeoverføringene for elever i statlige og private skoler 2018 var kr 85 800 per elev. Dette medfører et trekk på kr 1,544 mill. for Åsnes kommune. Sektorleder oppvekst omfattes av tallene under fellesutgifter.

Tabellen viser avdelingens regnskapstall for *fellesutgiftene*:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-2 905	-696	-1 161
Driftsutgifter	8 400	9 055	9 812
Netto	5 495	8 359	8 651

I budsjett 2018 ble det lagt inn en innsparing på 2 mill. på sektoren. Hele dette beløpet ble lagt inn på fellesutgifter. Det er ikke foretatt endringer mot enhetene i 2018, men totalt sett har oppvekst sektoren klart denne innsparingen.

Tabellen viser grunnskolenes regnskapstall samlet – Sønsterud, Flisa, Jara (inkl. SFO på barneskolene) og ÅUS

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-15 027	-19 736	-19 665
Driftsutgifter	75 470	78 785	75 179
Netto	60 443	59 049	55 514

15.2.1 KOSTRA tall grunnskole

KOSTRA tallene for grunnskole omfatter barneskolene, ungdomsskolen, PPT og en del av opplæringscenteret. I tillegg til grunnskoleopplæring inneholder tallen størrelser for SFO, skoleskyss og skolelokaler.

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn grunnskole i % av totale lønnsutgifter	19,4	24,2	21,8	19,4
Netto driftsutgifter til grunnskole i % av samlede netto driftsutgifter (202,215,222,223)	18,2	23,2	21,4	18,9
Netto driftsutgifter til grunnskole per innbygger 6-15 år (202,215,222,223)	122 168	121 494	118 480	110 937
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring per innbygger 6-15 år (202)	92 111	97 766	94 409	83 791
Netto driftsutgifter til SFO per innbygger 6-9 år (215)	4 726	4 696	4 075	4 119
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger 6-15 år (222)	22 555	18 626	18 653	19 674
Netto driftsutgifter til skoleskyss per innbygger 6-15 år (223)	5 791	3 255	3 826	6 014

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Åsnes benytter lavere andel av sine netto driftsutgifter (%) til grunnskole enn de sammenlignbare, men Åsnes benytter mer enn de sammenlignbare per elev til grunnskole. Dette skyldes høyere

utgifter per elev til SFO, skolelokaler og skoleskyss. Årsaken til dette er struktur, og at aldersgruppen 6-15 år kun utgjør 9,5 % av befolkningen i Åsnes kommune. De små barnekullene som kommunen har opplevd de siste årene er nå inn i grunnskolen, og dette er en årsak til økte netto driftsutgifter per innbygger i målgruppen. Åsnes kommune har 72 registrerte 15-åringer og 57 registrerte 6-åringer per 1.1.2019. Når vi, på tross av dette, ser at utgiftene som benyttes til grunnskole ikke reduseres, betyr dette at vedtak om prioritering av barn og unge følges opp. I 2018 hadde vi 95,9 % andel av elevene som hadde direkte overgang fra grunnskolen til videregående skole. Dette er en nedgang fra forrige år (96,3 %). Åsnes sitt tall er lavere enn KOSTRA gr.11 (97,9 %) og Hedmark (97,4 %). Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i Åsnes var 39,6 (37,6 i 2013, 38,0 i 2014, 38,9 i 2015, 39,7 i 2016 og 39,8 i 2017). Tallet for Hedmark i 2018 er 41,4 og for landet 41,8.

Aldersgruppen 6-15 år i Åsnes er nedadgående. Oversikten viser utviklingen de siste årene:

Folkemengde	1.1.12	1.1.13	1.1.14	1.1.15	1.1.16	1.1.17	1.1.18	1.1.19
Gutter 6-15 år	408	408	397	396	380	356	360	350
Jenter 6 -15 år	388	390	378	374	366	357	352	335
Sum	796	798	775	770	746	713	712	685

15.3 Grunnskolene i Åsnes

15.3.1 Flisa skole / SFO

Flisa skole / SFO har inneværende skoleår 248 elever fordelt på 1. til 7. trinn. Det er 89 barn ved skolens SFO for 1. til 4. trinn. Antall elever i skolen har gått ned med 17, og ved SFO med 5 fra forrige skoleår.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-5 303	-7 026	-7 376
Driftsutgifter	25 637	27 119	25 811
Netto	20 334	20 093	18 435

15.3.2 Sønsterud skole / SFO

Sønsterud skole / SFO har inneværende skoleår 137 elever fordelt på 1. til 7. trinn. Det er 36 barn ved skolens SFO for 1. til 4. trinn. Dette er en nedgang på tre elever på skolen, og åtte på SFO.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-2 773	-4 168	-4 150
Driftsutgifter	13 000	14 562	13 529
Netto	10 227	10 394	9 379

15.3.3 Jara skole / SFO

Jara skole / SFO har inneværende skoleår 56 elever fordelt på 1. til 7. trinn. Dette er en nedgang på seks det siste året. Det er 11 barn ved skolens SFO. Det var ikke tilbud om SFO ved Jara skole det forrige skoleåret pga. for få elever.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-1 680	-1 911	-2 168
Driftsutgifter	8 786	8 730	9 606
Netto	7 106	6 819	7 438

15.3.4 Åsnes ungdomsskole

Åsnes ungdomsskole har inneværende skoleår 240 elever på 8. til 10.trinn. Dette er fire flere elever enn forrige skoleår.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-5 271	-6 631	-5 971
Driftsutgifter	28 047	28 374	26 233
Netto	22 776	21 743	20 262

Grunnskolepoengene gikk ned med 0,2 fra forrige år, og ligger dermed 1,8 poeng bak snittet for Hedmark. På eksamen ligger ÅUS svært godt an sammenliknet med nasjonalt nivå. I matematikk godt over snittet, mens resultatene i engelsk og norsk ligger på eller rett under nasjonalt snitt. Alle elevene har nå fått egen PC, noe vi er sikre på vil være med på å løfte resultatene videre. Elevundersøkelsen og kartleggingsundersøkelsen KFL viser at elevene trives svært godt ved skolen, og det er få elever som forteller om mobbing. Ett tilfelle av mobbing er imidlertid ett for mye, så dette er et satsningsområde i arbeidet ved skolen fortsatt. ÅUS er sertifisert som Olweus-skole, etter god og systematisk jobbing på dette feltet. Skolen startet opp med vurderingspraksis som sitt satsningsområde i 2016, og dette arbeidet fortsetter også inneværende skoleår i tospann med Kultur for læring. Skolen er også med som deltaker i Veilederkorpsset.

15.4 Kommunale barnehager

De kommunale barnehagene i Åsnes kommune er Myrsnipa, Sønsterud, Jara og Bashammeren. I tillegg er det fire private barnehager som det ytes driftstilskudd til. Dette er Mosogn, Tyristubben, Solør Montessori og Finnskogen Montessori. Tilskuddet påvirkes av driften i de kommunale barnehagene og føres på eget ansvar i kommunens regnskap.. Tilskuddet for 2018 var kr 17 185 000. Åsnes kommune er tilsynsmyndighet både for de kommunale og private barnehagene, og oppgaven er organisert i rådmannens stab.

Tabellen viser regnskapstallene for tilsynsmyndigheten og de private barnehagene:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-200	-167	-506
Driftsutgifter	18 000	17 839	17 842
Netto	17 800	17 672	17 336

Tabellen viser enhetens regnskapstall for de kommunale barnehagene:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-6 260	-6 984	- 6 449
Driftsutgifter	24 804	25 143	24 070
Netto	18 544	18 159	17 622

15.4.1 KOSTRA tall barnehagene

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn barnehage i % av totale lønnsutgifter	5,3	8,2	8,2	5,2
Netto driftsutgifter barnehage i % av kommunenes totale netto driftsutgifter	8,4	12,8	12,0	8,8
Netto driftsutgifter barnehage pr. innbygger 1-5 år	137 518	153 391	157 961	128 842
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale lokaler og skyss pr. barn i kommunal barnehage	20 008	18 533	19 485	19 200
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i barnehage, alle barnehager	5,6	5,6	5,6	5,9
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. korrigert oppholdstid i kommunale barnehager i kroner (funksjon 201)	59	55	57	59
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år, %	91,4	92,5	92,3	88,8

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Kommentarene mellom barnehagene og grunnskolen vil være samsvarende. Det lave fødselstallet påvirker barnehagesektoren også i stor grad, og det er naturlig at Åsnes benytter lavere andel av sine totale ressurser til barnehage enn både KOSTRA gr.11 og Hedmark. Aldersgruppen 1-5 år utgjør 3,9 % i befolkningen i kommunen (280 stk.). Struktur påvirker også utgiftene i barnehagesektoren. I Åsnes er andelen av barna mellom 1-5 år som er i barnehage noe lavere enn de sammenlignbare, men det har vært en økning av andelen det siste året.

15.5 Åsnes opplæringscenter

Enheten yter tjenester knyttet til voksenopplæring i forhold til norskopplæring etter Introduksjonsloven. Kommunen mottar tilskudd (statlig) i tre år for personer som inngår i ordningen. I tillegg yter opplæringscenteret tjenester etter Opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2. Dette er spesialundervisning og grunnskoleopplæring for voksne. Disse oppgavene er i sin helhet et kommunalt ansvar. Våler kommune og Grue kommune kjøper tjenester av Åsnes kommune innenfor disse områdene.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-5 118	-6 959	-5 811
Driftsutgifter	8 486	7 658	7 638
Netto	3 368	700	1 827

15.5.1 KOSTRA tall ÅOS

Det finnes ikke egne KOSTRA tall for hele tjenesten. Disse inngår som en del av tallene i grunnskoleopplæringen. Det er derfor valgt ut kun et område for enhetens utvikling.

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Netto driftsutgifter til voksenopplæring(213) i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,5	0,7	0,6	0,7
Netto driftsutgifter til voksenopplæring(213), per innbygger	323	436	364	403

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Ifølge. Tabellen benytter Åsnes kommune mindre ressurser enn de sammenlignbare til voksenopplæring, men tallene tar ikke hensyn til samarbeidet mellom nabokommunene og gir dermed en feil fremstilling både i prosent og kroner per innbygger.

Åsnesmodellen

Modellen viser ansvar og sammenheng på tre nivåer. Målet er å oppdage risikoutsatte barn, unge og deres familie, yte tidlig innsats, slik at barn har en trygg base i vår kommune, med gode utviklingsmuligheter. I modellen finner du diverse informasjon, råd og veiledning, både som barn/ungdom, foreldre, familie, venn/nabo, trener/fritidsleder, ansatt i møte med barn, ansatt i møte med voksne/foreldre.

16 Årsrapport helse, omsorg og velferd

Visjon for sektoren er «Livsmestring og egenmestring gjennom hele livet».

Sektoren som består av enhetene Helse- og familie, NAV, Solør barneverntjeneste, ViTT (virksomhet for tilpassede tjenester) og Åsnes omsorgstjeneste. Koordinering, fag og forvaltning (KFF) og økonomikonsulent har organisatorisk plassering i stab hos sektorleder.

Brukere: Åsnes kommune har som mål å bidra til å fremme befolkningens helse, forebygge sykdom og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen med positive og negative faktorer som påvirker, samt iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer.

Tidlig innsats rettet mot barn og unge har positiv innvirkning på livene til den enkelt og gir i tillegg størst avkastning for samfunnet, viser samfunnsøkonomiske analyser. Mulighetene barn og unge får gjennom opplevelse av mestring og utvikling er avgjørende for livskvaliteten hos den enkelte, videre utdanningsløp og mulighetene i arbeidsmarkedet. Analyse av Bufdir (2017) viser at det er utfordrende å hente inn en negativ utvikling som har begynt tidlig i barndommen og vektlegger betydningen av tidlig innsats. Barn og unges oppvekstvilkår er sentrale i denne sammenheng gjennom forebygging av utenforskap og marginalisering og for å fremme deltakelse og inkludering. Fokus og tiltak for like utviklingsmuligheter for alle barn vil være med på å bekjempe fremtidig sosial ulikhet. Åsnes-modellen skal bidra til å sikre tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og kartlegge barn og unge som lever under risikoutsatte vilkår. Det har i 2018 vært fokus på utvikling av Åsnes-modellen.

Det gjennomføres brukerundersøkelser på tjenesteområdet helse og omsorg annen hvert år, dette ble gjennomført i 2017 og neste gang vil være 2019. Tidligere undersøkelser viser at sektoren har forbedringspotensialet inne; brukers medvirkning i å utarbeide egne planer og informasjon om kontaktperson, dette har vært i fokus i 2018. Videre har det vært rettet fokus på forbedringspotensialt innen områdene; informasjon og brukermedvirkning, og det jobbes kontinuerlig med å øke kvaliteten på tiltak knyttet til habilitering og hverdagsmestring.

Barneverntjenesten ansatte i desember 2018 to kjærlighetskonsulenter med erfaring fra barneverntiltak. Disse nye ansatte skal bidra til forbedring og forenkling av barneverntjenestens håndtering av brukermedvirkning og kvalitetssikring av god praksis framover. Kjærlighetskonsulentene skal dele av egne erfaringer for å skape forståelse for barneverntjenestens og klargjøre gode endringstiltak for å sikre reell brukerinvolvering.

Barneverntjenesten har mottatt 363 bekymringsmeldinger i 2018, hvor 210 saker handler om nye barn, unge og familier i barneverntjenestens fokus. Det har vært tilbakemelding om lovbrudd fra Fylkesmannen i 10 saker, hvor innbyggerne har fått medhold i sin klage om oppfølging eller barneverntjenesten har fått kritikk for saksbehandlingstid. Tjensten får svært få bekymringsmeldinger fra barnehager, skoler og helsestasjoner i Solør, mens politiet og privatpersoner er blant de hyppigste melderne.

Åsnes kommune har også i 2018 prioritert å rette fokus på barn og unge og benytter mer ressurser til helsestasjon og skolehelsetjeneste enn sammlignbare kommuner. NAV Åsnes har særlig fokus på arbeidsrettede tiltak for unge mellom 18 - 28 år, og antall mottaker av sosialhjelp innen målgruppen er betydelig redusert i løpet av 2018. Finansiert fra Fylkesmannen i Hedmark ble det i 2016 opprettet

et prosjekt, der temaet er boligsosialt arbeid, dette ble videreført i 2018. Prosjektkoordinator har jobbet målrettet med boligflyt, samarbeid på tvers og har tett oppfølging på av ungdom i krevende livssituasjoner. Det erfares at arbeidet har gitt meget gode resultater. Flere innen målgruppen har kommet seg ut i aktivitet, og blant ungdom viser prosjektevalueringen at mål oppnås.

Satsingsområde har også vært bosetting av flyktninger, der kommunen hadde tilbud om bosetting av om å bosette 10 flyktninger i 2018.

Det er meldt noen klager på legetjenesten, forbindelse med tilgjengelighet og stadig nye leger. Det har vært hyppige skifter av vikarleger i 2018, noe som har medført at enkelte pasienter har skiftet fastlege flere ganger.

Medarbeidere: Koordinring, fag og forvaltning (KFF) har fokus på at kommunen skal yte forsvarlige og godt koordinerte tjenester, og samhandler tett med enhetene i sektoren og kommunen for øvrig. Vedtak om helse- og omsorgstjenester fattes med grunnlag i gjeldende lovverk, og fokuset rettes mot den enkeltes behov, da riktig tjeneste til rett tid til kommunens innbyggere. Utvikling av en stab-funksjon som skal jobbe sektorovergripene med samhandling og koordinering av tjenester har hatt kontinuerlig fokus gjennom 2018. Tilpasningen er foretatt med at medarbeidere med spisskompetanse innen relevante fagområder har endret organisasjonstilknytning fra en av enhetene i sektoren til KFF. I 2018 er det også tilrettelagt internt med en medarbeider som har fokus på sektorenes økonomi og er organisatorisk plassert i stab.

Fastlegeordningen er under stort trykk på landsbasis, og dette erfares også i Åsnes kommune. Det er behov for kommunale grep med mål om å sikre gode og stabile legetjenester for framtida. Med mål om samorganisering og samlokalisering av legetjenesten har dette vært fokusområde i 2018. Prosjektering av byggeprosess har gått som planlagt i 2018, men for ansatte i legetjenesten oppleves trangboddhet i midlertidige lokaler utfordrende.

Solør Barneverntjeneste er fra våren 2018 organisatorisk lokalisert i sektoren (jf pkt. 6.1). Barneverntjenesten i Solør er organisert som interkommunalt samarbeid, der Åsnes kommune er vertskommune, og det er etablert egen administrativ styringsgruppe med representanter fra hver kommune. Kommunen er fra 2018 knyttet til den regionale barnevernvakten.

I Psykiske helse- og rustjeneste og i Solør barneverntjeneste har det vært registrert avvik i forbindelse med vold og trusler, men det er ikke avdekket eller rapportert fysiske eller psykiske skader og belastninger på personalet. Alle avdelingene har lokale AMU, og kommunen har avtale med BHT Glåmdal HMS om samtaler med den enkelte ansatte inntil to ganger per år, for å ivareta det press og stress enkelte kan oppleve.

Sektoren har i 2018 hatt fokus på gjennomføring og oppfølging av medarbeiderundersøkelse, 10-faktor. Høsten 2017 fikk Åsnes kommune tilbud om deltakelse i satsingen IA-ledelse 2.0 – NED, ned sykefraværet. Satsingen er gitt som tilbud til kommuner med sykefravær over 10 %. Satsingen er blant annet rettet mot helse- og omsorgssektoren, og er et samarbeid mellom KS og NAV. Prosjektet ble gjennomført i 2018 og sektoren kan vise til positiv utvikling, da et nærvær på 91,37 % i 2018. Arbeidet med nærvær og tiltak rettet mot medarbeiderne prioriteres. Dette gjelder både fysiske og psykososiale tiltak, da for å fremme nærvær.

Læring, forbedring og utvikling: I sektoren erfares det at stadig flere og større oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Dette krever at kommunene har kompetanse og ressurser til å møte de nye utfordringene på en tilfredsstillende måte. I tjenestene innehar ansatte fagspesifikk kompetanse innen mange fagområder, dette er avgjørende for dreining av tjenester, dette er gjeldende i alle enheter. En del av utfordringsbildet preges av økende press med flere og mer komplekse oppgaver, samt stadig flere innbyggere som trenger helsehjelp i kommunen.

De sentrale spørsmål er hva slags tjenester kommunen skal tilby, hvordan disse tjenestene skal tilbys og hvem skal tilby dem. Innenfor svarene av disse spørsmålene ligger mulighetsrommet for innovasjon, digitalisering og bruk av samarbeidende aktører (frivillig sektor). Det er grunn til å anta at kommunen vil innta en ny rolle i årene som kommer. - Det å gjennomføre tilpasninger og hente ut effekter av disse (gevinstrealisering) krever en systematisk, helhetlig og målrettet innsats. Sektoren har målrettet fokus på tilpasning og gevinstrealisering med mål om at kommune skal bli bedre rustet til å klare å begrense kostnadsøkningen og tilpasse tjenesteproduksjonen etter det økonomiske handlingsrommet.

ESS'et benyttes aktivt innenfor helse, omsorg og velferd. Dette resulterer i at avdelinger nyter godt av hverandres kunnskap gjennom deling. Klare målsettinger i 2018 har vært tettere samarbeid mellom enheter i sektoren, og øvrige sektorer, dette for å sikre gode og sømløse tjenester til innbyggerne.

Det er gjort endringer i organisasjonen for å håndtere fremtidige oppgaver på ny måte, og med innretning mot tidlig innsats.

Utviklingen av Koordinering, fag og forvaltning (KFF) har vært sentral i 2018, da med fokus om riktige tjenester til riktig tid. Med mål om å bli bedre rustet til å klare å begrense kostnadsøkningen og tilpasse tjenesteproduksjonen etter det økonomiske handlingsrommet, er det foretatt organisasjonsendringer slik at sektoren har en medarbeider med hovedfokus på økonomi. Dette vil sammen med andre faktorer gi viktige bidrag til målet om å tilrettelegge for en bærekraftig kommuneøkonomi i årene fremover.

Fokus i 2018 har fortsatt vært «fra pleie til mestring» i omsorgstjenestene. Dette vil, på sikt, fremkomme som økte korttidsopphold på institusjon, tilbud om rehabilitering og habilitering, dagtilbud på dagsenter og i tilrettelagte jobber. Pasienter kommer raskere hjem fra sykehus og bor hjemme lengre. Rehabiliteringsavdelingen i Åsnes omsorgstjeneste er i positiv utvikling. Dette medfører økt behov for fysisk behandling, ergoterapitjenester og tilpasning av hjelpemidler.

Dagsenter for hjemmeboende personer med en demenssykdom er organisert i avdeling for hjemmetjenesten fra 01.10.2018. Dagsenteret har i løpet av året blitt videreutviklet og har vært åpent 4 dager per uke. Dette er et godt forebyggende tiltak for å utsette et institusjonsopphold og å avlaste pårørende, tjenesten vil bli lovpålagt fra 2020.

Åsnes-modellen har hatt fokus i 2018 og skal bidra til å sikre tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og kartlegge barn og unge som lever under risikoutsatte vilkår.

Det er ønskelig med kompetanseheving i større grad på gruppenivå, og sektoren har fokus på kortreist fagutvikling. Høsten 2018 ble det gjennomført to fagdager Helse og familie, som også kommer andre medarbeidere i Åsnes kommune og nabokommuner til nytte.

Barneverntjensten har i 2018 deltatt på Bufdir sitt kompetanseløft knyttet til veilederkorps og læringsnettverk via Fylkesmannen i Hedmark. I enheten er det også ansatt egne kjærlighetskonsulenter, med mål om at barneverntjenesten skal sikre økt innsats og involvering fra brukerne. Gjennom interkommunal barnevernvakt er det etablert møtepunkter for flere medarbeidere på tvers av kommuner, og det er en tro på at praksis for akutt arbeid vil bli mer enhetlig og standardisert. Dette er nyttig for innbyggere og ansatte i tjenestene. Barneverntjenesten har i 2018 lukket alle lovbrudd som handlet om fristoverskridelser på meldinger og undersøkelser.

Lokalsamfunn: Sektor for Helse omsorg og velferd tar aktivt del i lokalsamfunnet. Det er også i 2018 blitt gitt tilbud til studenter, læringer, elever, språkpraksis og arbeidstrening i stor grad. Dette er en vinn – vinn situasjon for alle parter, og personene som får slike tilbud tilfører også enhetene positive bidrag.

Sektoren har gode støttespillere i de frivillige organisasjonene. Det er god oppslutning om Fysak tilbud som lanseres og Frislivsentralen har god deltakelse på sine tiltak og kurstilbud.

Avdelingene/enhetene innenfor helse, omsorg og velferd er ofte å se med positive bidrag i media. Andelen arbeidssøkere med overgang til arbeid viser gode tall for Åsnes.

ViTT arrangerte i 2018 Solørlekene for første gang. Dette ble en formidabel suksess, og legges opp til å bli en årlig begivenhet. Aktivitetene som ble gjennomført var langrenn, aking, natursti og hesteskys. Arrangementet var et samarbeid med ViTT og Kjellmyra Idrettslag, og ble holdt i idrettsparken på Kjellmyra. - Blant positive bidrag kan også nevnes vaktmestergruppa på Flisa dagsenter som tar oppdrag med snømåking, gressklipping, rydding i hager mm for kommunens innbyggere.

Barneverntjenesten har fokus på et mer åpent barnevern. Det er i 2018 gjennomført tverrfaglige og interkommunale møter for å skape økt engasjement og felles innsats i den hensikt å skape bærekraftige forebyggende tjenester til innbyggerne.

Økonomi: Med hensyn på målet om å etablere en bærekraftig kommuneøkonomi i årene fremover, har 2018 vært et krevende økonomisk år for sektoren, og kan i den forbindelse nevne:

- Enhet Helse og familie der det medio 2018 ble avdekket at budsjett 2018 ikke sto i forhold til tjenestenivå og -behov.

- Det er ytterligere innskjerpelser/ innstramminger fra Helsedirektoratet, hvilket gjør det uforutsigbart med hensyn på rapporteringer/tilskudd ressurskrevende tjenester. Det foreligger fortsatt ingen mal for rapportering, og arbeidet med rapporteringen er tidkrevende.

Det tilstrebes å øke antall korttidsplasser. Dette er i tråd med nasjonale – og kommunale føringer. Åsnes kommer dårlig ut sammenlignet med øvrige relevante kommuner, dette viser positiv utvikling i 2018. Det er en høyt prioritert oppgave å tilrettelegge for at innbyggerne i Åsnes kan mestre egen hverdag i eget hjem. Tilpasningen må ses i et langsiktig perspektiv og i overgangen vil reduksjon i

inntekt på institusjonsplass erfares som negativ økonomisk faktor, dette erfares i 2018. Videre ble det vurdert nødvendig med organisasjonstilpasning i enheten som har påført utgifter i 2018. Målet er at tilpasning allerede neste år, også økonomisk, vil gi positiv effekt.

Det er fortsatt stor aktivitet og betydelig bruk av eksterne tilskuddsmidler innenfor enhet for Helse og familie på ulike prosjekter, noe som gir positive bidrag med hensyn på å tilrettelegge og utvikle tjenestene. Tilpasningen i legetjenesten er å se i et langsiktig perspektiv, og med de utfordringer som legetjenesten har stått overfor i 2018 har inntektene vært lave i tillegg til at det ble vurdert nødvendig med ei oppøkning av fast ansatte leger fra 2 til 3 i 2018.

NAV har videreført det gode arbeidet med målrettet og systematisk jobbing over flere år, og utbetalinger av sosialstønader viser reduksjon i antall sosialhjelpmottakere i 2018, sammenlignet med 2017.

Barneverntjenesten har levert gode resultater i 2018. Det har vært aktivt fokus på reforhandling avtaler med fosterhjem, og at avtalene skal gjenspeile barn og unges behov. Det har vært noen akutte plasseringer av unge som her gitt utfordringer, men kvalitet i tjenesten og barnas behov for nødvendig hjelp til rett tid har vært vesentlig å sikre. Barnevernvakten i regionen ble etablert i april 2018, og har vært en viktig investering for innbyggerne. Dette er pålagt fra senest 01.01.19 i alle landets kommuner.

I 2018 ble avrudet uten betalingsdøgn for utskrivningsklare pasienter og sektoren kunne notere en reduksjon i kostnader med ca 1, 5 mill sammenlignet med 2017.

Det ble foretatt en omfattende gjennomgang av økonomien og stillingshjemler i sektoren høsten 2018.

Samhandlingsarenaer

16.1 NAV – sosiale tjenester og flyktninger

Området dekker tjenestene gjeldsrådgivning, bostøtte, saksbehandling av Husbankens låne- og tilskuddsordninger, sosial rådgivning, økonomisk sosialhjelp, flyktningetjeneste, sysselsetting, aktivitets og arbeidstilbud, oppfølging av ungdom uten skole- eller arbeidsplass og Atico. Det mottas integreringstilskudd til arbeidet med flyktninger.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-12 531	-13 567	-12 329
Driftsutgifter	31 085	29 506	28 491
Netto	17 554	15 939	16 162

16.1.1 KOSTRA tall NAV

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn sosialtjenesten i % av totale lønnsutgifter	2,8	3,8	3,9	2,8
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i % av kommunenes totale netto driftsutgifter	5,4	5,5	6,2	6,0
Nto.driftsutg. til sosialtj. pr. innb.	3 461	3 483	3 825	3 440
Nto.driftsutg. til råd, veiledning, sos.forebyggende arb. Pr. innb. (kr)	902	1 046	972	838
Nto.driftsutg. til økonomisk sosialhjelp pr. innb. (kr)	1 526	1 059	1 423	1 493
Sosialhjelpsmottakere, antall	258	-	-	269
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde i %	62,0	-	-	62,5
Antall sosialhjelpsmottakere 18 – 24 år	55	-	-	69

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Antall sosialhjelpsmottakere og sosialhjelpsmottakere med stønad i seks måneder eller mer (88 stk.) har gått ned med 12 personer fra 2017 til 2018. Til sammen er det 88 barn i familier som mottok sosialhjelp, også dette tallet har gått noe ned fra 2017 til 2018 (93). Den gjennomsnittlige stønadslengden for mottaker med sosialhjelp som hovedinntektskilde er 5,6 måneder. Dette er det samme som for 2017. Totalt er 3,6 % av kommunenes innbygger sosialhjelpsmottakere (4,6 % i 2014, 4,1 % i 2015, 3,6 % i 2016 og 3,7 % i 2017). Tallet på landsbasis er 2,6 %, som er det samme som for 2016 og 2017. Arbeidsledigheten ved utgangen av året i Åsnes var 2,3 % av arbeidsstyrken. Dette er en økning fra samme periode i 2017 på to personer. Antall helt ledige personer ved utgangen av året i Hedmark var 2 079 stykker, og 78 av disse er bosatt i Åsnes kommune.

16.2 Helse, omsorg og velferd

Omfatter sektorleder og koordinering fag og forvaltning. Det har vært store organisatoriske endringer i 2018, og regnskapstallene fra året før er ikke sammenlignbare.

Tabellen viser avdelingenes regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-2 230	-299	-175
Driftsutgifter	6 402	4 931	4 207
Netto	4 172	4 632	4 032

Det er et regnskapsmessig merforbruk i 2018 på disse områdene. Dette skyldes budsjettetert innsparing på sektoren jfr. kommentaren under grunnskole. Åsnes kommune hadde ingen utgifter til utskrivningsklare pasienter i 2018. I 2017 hadde kommunen 371 overliggerdøgn, og i 2016 var tallet 507.

16.2.1 KOSTRA tall helse, omsorg og velferd

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønnsutgifter helse og omsorg i % av totale lønnsutgifter	55,5	45,4	47,1	54,0
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i % av kommunenes totale netto driftsutgifter	44,2	34,7	36,2	41,4
Utgifter kommunale helse- og omsorgstj. pr. innbygger	40 680	32 238	32 362	36 865

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Det er ikke mulig å skille ut virksomhetene i forhold til KOSTA tall. Det er derfor valgt å sette opp måleparameter som gjelder hele helse, pleie og omsorgstjenesten i denne oversikten. I tillegg vil det være utvalgte tall som presenteres under de enkelte enheter der dette er mulig. Det har vært en prosentmessig økning av ressursbruken vedr helse, omsorg og velferd sett i forhold til de totale ressursene fra 2017 til 2018. Åsnes kommune, som har blitt påpekt i mange år, ligger langt over både egen kommunegruppe og Hedmark når det gjelder bruk av ressurser til helse, omsorg og velferdstjenester. Den viktigste forklaringen til dette er folkehelseprofilen og demografien i kommunen. I kommunen er det både mange psykisk utviklingshemmede og eldre over 80 år. Vi har flere med kroniske sykdommer. Det må fortsatt jobbes aktivt for å snu trenden og gi tjenestene den profilen som ønskes; fra institusjon til hjemmebasert omsorg. Det forventes at tallene vil endres når de nye omsorgsboligene står klare i 2020.

16.3 Helse og familie

Enhet for Helse og familie består av mange ulike tjenester, organisert i fire avdelinger.

Helsestasjonen med skolehelsetjeneste, som også rommer Barne- og familieteam og SLT koordinator, er en avdeling. Avdelingen psykisk helse- og rustjeneste består av døgnbemannet omsorgsbolig, miljøarbeidertjeneste til hjemmeboende med psykisk helse- og rusproblematikk, samtalejeneste, dagsenter og Fønix. Videre består enheten av avdelingen fysioterapi, ergoterapi og interkommunal frisklivssentral. Den fjerde avdelingen rommer legetjenesten, inkludert daglegevakt.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-15 604	-19 410	-19 506
Driftsutgifter	51 389	62 031	54 605
Netto	35 785	42 621	35 099

Enheten hadde et merforbruk i 2018. Dette skyldtes bl.a. feil i budsjettet vedr psykiatritjenesten, og er rapportert gjennom året. Prosessen rundt legetjenestene har fortsatt i 2018, og det er overtatt praksiser slik at tre av legene nå er ansatt i Åsnes kommune.

16.3.1 KOSTRA tall helse og familie

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	14,7	12,4	12,0	12,1
Årsverk i helsestasjons og skolehelsetjenesten pr 10 000 innbyggere	69,6	47,3	47,9	70,5
Fysioterapeutårsverk pr 10 000 innbyggere	8,3	10,2	10,7	10,6
Netto driftsutg. pr. innbygger til diagnose, behandling og rehabilitering (kr)	2 761	2 206	2 030	2 215
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb. (kr)	830	688	675	725
Annet forebyggende helsearbeid pr. innbygger (kr)	212	225	346	101

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Kommunen prioriterer barn og unge jfr. politiske styringssignaler, og benytter mer ressurser til helsestasjons- og skolehelsetjenester per innbygger enn sammenligningsgruppene. Antall legeårsverk pr. 10 000 innbygger har økt det siste året. Dette er en følge av endringene som gjøres vedr legetjenesten, og vil bli redusert igjen når denne prosessen er ferdig. Det benyttes mindre ressurser i Åsnes på forebyggende helsearbeid, men her fremkommer det store forskjeller når man ser på KOSTRA gruppen og Hedmark. Åsnes ligger nå litt under egen KOSTRA gruppe. Dette er et overordnet satsningsområde, og må sees i sammenheng med tidlig innsats. Tabellen viser også at det har vært en markant endring det siste året.

16.4 Åsnes omsorgstjeneste

Åsnes omsorgstjeneste består av hjemmetjenesten og Åsnes sykehjem. Ansvarsområder er hjemmesykepleie, praktisk bistand i hjemmet (hjemmehjelp), tjenester til beboerne i omsorgsboligene Flisabo, Heimly og Sønsterud Bofellesskap. Sistnevnte er heldøgns bemannet. Hjemmetjenesten har transport av mat til hjemmeboende som har vedtak om ernæringsoppfølging. Enheten har ansvaret for administrasjon av omsorgstønad.

Det er 92 institusjonsplasser fordelt på 4 avdelinger (organisatorisk endring fra 1.oktober fra 3 til 4 avdelinger). Plassene er fordelt på langtidsplasser for personer med en demenssykdom og somatisk syke og korttidsplasser. I 2018 ble ca. 18 plasser benyttet til ulike typer korttidsopphold; utredning/kartlegging, rehabiliterings-, avlastning -, lindrende omsorg i livets siste fase og andre typer korttidsopphold.

Det tilstrebes å øke antall korttidsplasser. Dette er i tråd med nasjonale – og kommunale føringer. Åsnes kommer dårlig ut sammenlignet med samme KOSTRA gruppe og landet forøvrig. Vi ser en bedring av dette i 2018. Det er en høyt prioritert oppgave å tilrettelegge for at innbyggerne i Åsnes kan mestre egen hverdag i eget hjem.

Dagsenter for hjemmeboende personer med en demenssykdom er organisert i enheten (hjemmetjenesten fra 01.10.) Dagsenteret har i løpet av året blitt videreutviklet og har vært åpent 4 dager pr uke. Dette er et godt forebyggende tiltak for å utsette et institusjonsopphold og å avlaste pårørende. Denne oppgaven vil bli lovpålagt fra 2020.

Sykehjemmet har egen kjøkkendrift, og lager mat etter kok – server prinsippet. De leverer også mat til Sønsterud Bofellesskap, Flisabo omsorgsbolig og Kjølørønningen.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-34 685	-35 727	-38 263
Driftsutgifter	147 083	153 713	151 382
Netto	112 398	117 986	113 119

Enheten hadde et merforbruk i 2018. Det har vært mye omstrukturering innen helse, omsorg og velferd i 2018. Åsnes omsorgstjeneste har flyttet flere stillinger over til Koordinering fag og forvaltning, og det har vært vanskelig for enheten å redusere iht. dette. I tillegg er det lavere inntekter pga. vridning av tjenesten – færre langtidsplasser og mere korttid.

16.4.1 KOSTRA tall hjemmetjenesten

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende pr. innb. (kr)	13 845	12 134	10 998	10 632
Nto.driftsutg.til hjemmeboende av totale nto.driftsutg. (%)	21,7	19,1	17,9	18,5

Hjemmetjenesten har sammenfalne KOSTRA-funksjoner med ViTT. Tjenestene er ikke mulig å skille fra hverandre utover at Hjemmetjenesten har overvekt av de eldste brukerne. Åsnes kommune benytter noe høyere andel av sine ressurser til hjemmeboende enn KOSTRA gr. 11 og Hedmark, og tallet har vært stigende det siste året. På landsbasis benyttes 15,7 % av de totale ressursene til

hjemmeboende. For kommunen sin del er dette en ønsket utvikling av tjenesten, da målet er å endre fra institusjonsbasert til hjemmebasert. Jfr. også tidligere kommentar.

16.4.2 KOSTRA tall sykehjemmet

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Utgifter pr. oppholdsdøgn i institusjon	-	-	-	3 364
Netto driftsutgifter helse- og omsorgstjenester i institusjon av totale netto driftsutgifter (%)	18,0	12,2	14,1	19,0
Netto driftsutgifter helse- og omsorgstjenester i institusjon pr. innbygger (kr)	11 482	7 760	8 657	10 928
Korr.brutto driftsutgifter per plass – institusjon	1 161 564	1 172 605	1 167 596	1 093 198
Antall tidsbegrensede plasser institusjon	18,0			15,0

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Kommunenes brutto utgifter pr. institusjonsplass er på linje med både KOSTRA gruppen og Hedmark. I KOSTRA tallene for institusjon inngår også tall fra ViTT vedr. avlastning for barn og unge under 18 år som bor utenfor foreldrehjemmet som følge av behov for tjenester (barnebolig), herunder avlastningsbolig. Det benyttes 18,0 % av de totale utgifter kommunen har til institusjonsplasser. Dette er en betydelig høyere andel enn KOSTRA gr.11 og Hedmark. Utgifter pr. oppholdsdøgn fremkommer ikke i tabellene (SSB) for 2018.

16.5 Virksomhet tilpassede tjenester (ViTT)

ViTT yter tjenester til personer med utviklingshemming, og til personer med ulike diagnoser som gir nedsatte kognitive evner. Tjenestemottakerne bor i eget hjem og får tjenester fra ViTT sin utetjeneste, eller i omsorgsbolig (Evenshaugen omsorgsbolig og Myra gruppebolig.) Tjenestene er i hovedsak *miljøarbeidertjenester* og *helsetjenester i hjemmet*. Tjenesten omfatter også de mottakerne som har ordningen *brukerstyrt personlig assistanse(BPA)*. ViTT yter tjenesten *avlastning* til omsorgspersoner som har særlig tyngende omsorgsoppgaver knyttet til barn og unge under 18 år (i den kommunale avlastningsboligen eller i privat hjem), *støttekontakttjeneste* og *dagaktivitet ved Flisa dagsenter*. Tildelerenheten fattet vedtak om hvilke tjenester den enkelte tjenestemottaker skal ha.

Åsnes kommune har mange som mottar særlig ressurskrevende tjenester. Det mottas tilskudd for disse tjenestene, og ordningen styres av sentrale myndigheter.

Det ytes årlig tilskudd til Atico AS for VTA-plasser. Tilskuddet for 2018 var kr 992 325,-.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-33 083	-31 312	-37 055
Driftsutgifter	74 517	77 325	72 684
Netto	41 434	46 013	35 629

Enheten hadde et merforbruk i 2018. Årsaken til dette var større utgifter til hjemmeboende som mottar tjenester fra utetjenesten i ViTT.

Innen tjenesteområdet er det 20 tjenestemottakere som defineres innenfor gruppen ressurskrevde tjenester. Disse sendes det inn refusjonskrav til Helsedirektoratet på, og kommunen får refundert deler av sine utgifter til disse brukerne. Det er en meget tidkrevende og omfattende oppgave og klargjøre dette kravet – både for ansatte i kommunen og revisor. Helsedirektoratet er ansvarlig for ordningen, og det oppleves stadig innskjerpinger knyttet til dokumentasjonskravet.

Beregningsgrunnlaget for refusjonen er faktisk påløpte direkte lønnsutgifter, fratrasket enkelte øremerkede tilskudd, brukerbetaling, samt et generelt beløp på 1, 270 mill. per bruker (innslagspunktet). Tilskuddet utgjør 80 prosent av restbeløpet.

16.5.1 KOSTRA tall ViTT

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Netto driftsutgifter aktivisering- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse(f234) pr. innbygger (kr)	917	971	1 099	667

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

ViTT, hjemmetjenesten og deler av helseavdelingen (psykisk helse) har sammenfallende KOSTRA funksjoner. Det er derfor ikke mulig å finne tall kun for enheten. ViTT har størst andel av sine brukere under 66 år, og brukerne med størst tjenestebehov. Kommunen har stor andel beboere som bor i bolig med heldøgns bemanning. Organisering påvirker tallene, og er annerledes enn spesielt Hedmark på dette området

ViTT arrangerte i 2018 Solørlekene for første gang. Dette ble en formidabel suksess, og legges opp til å bli en årlig begivenhet. Aktivitetene som ble gjennomført var langrenn, aking, natursti og hesteskyss. Arrangementet var et samarbeid med ViTT og Kjellmyra Idrettslag, og ble holdt i idrettsparken på Kjellmyra.

17 Årsrapport tekniske tjenester

Brukere: Tekniske tjenester har gjennom 2018 bygget ferdig trinn 2 av universielt utformet turveg på Myrmoen. Trinn 3 av turvegen er påstartet i 2018, og vil bli bygget ferdig i løpet av 2019. Turveg langs toppen på skråning Nedre Kjølén ble også igangsatt i 2018. Denne turvegen vil også bli bygget universielt utformet, og vil innehold en paviljong lengst syd med god utsikt sørover.

Tekniske tjenester har gjennom 2018 vært prosjektleder for bygging av treningspark mellom Solør videregående skole og Åsneshallen. Denne ble ferdigstilt helt i slutten av 2018, og vil få en offisiell åpning våren 2019.

Alle disse tiltakene fremmer bedret folkehelse.

Medarbeidere: Sykefraværet har hatt en negativ utvikling i 2018. Målsetningen var 95 % nærvær, mens resultatet ble 90,2 %. Rehabilitering av ventilasjonsanlegg ved Flisa RA ble gjennomført i løpet av 2018. Det er kjørt prosesser etter 10-faktor medarbeiderundersøkelse, og det er igangsatt tiltak for bedret arbeidsmiljø.

Læring/ forbedring/utvikling: Eiendomsavdelingen har gjennom 2018 fortsatt arbeidet med implementering av system for FDV (forvaltning, drift og vedlikehold). Systemet inneholder moduler for internkontroll, rutiner, oppfølging av vedlikehold og oppfølging av ordinære driftsoppgaver.

Lokalsamfunn: Tekniske tjenester er sterkt involvert i prosjekter, mange med utspring fra Landsbyen Flisa. Sammen med grenderådene er det søkt om ekstern finansiering til utbygging av høyhastighets bredbånd. Søknaden ble innvilget med 2 mill., og det ble lyst ut anskaffelse av utbygging til 750 nye husstander i Åsnes kommune. I samarbeid med Telenor er i tillegg utbygging av høyhastighets bredbånd til samtlige husstander Åsnes vestsida igangsatt. Åsnes kommune har nå tilrettelagt for høyhastighets bredbånd til 3192 husstander (79 % av alle husstander)

Samarbeidet med Flisa AIL er i 2018 blitt ytterligere utvidet gjennom samarbeidsavtaler.

Prosjekter ellers gjennom året har blant annet vært Myrmoen friluftsområde, arealplaner under arbeid, sanering av asbest sementledning i vannforsyningen, mobilutbygging Hof Finnskog, beredskapssenter, politibygge, legesenter og nye omsorgsboliger.

Økonomi: Tekniske tjenester fikk et meget høyt overforbruk i 2018. De største budsjettutfordringene har vært vedlikeholdskostnader kommunale bygge, energikostnad til bygge/anlegg og drift av kommunal veg.

17.1 Tekniske tjenester

Enheten har ansvar for all drift og vedlikehold av den kommunale eiendomsforvaltningen. Dette medfører utgifter som er knyttet til vaktmester, renhold, elektrisk energi, olje og kommunale eiendomsavgifter. Det benyttes mange ulike tjenester som gjenspeiler formålet til bygget, og det er vanskelig å budsjettere korrekt på hver av disse. I tillegg består enheten av tjenestene kommunale veier og gater, VAR-sektoren, brann og beredskap, planlegging og saksbehandling.

Tabellen viser enhetens regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-54 779	-62 815	-63 591
Driftsutgifter	83 487	101 671	97 813
Netto	28 708	38 856	34 222

17.1.1 KOSTRA tall tekniske tjenester

KOSTRA-tall / statistikk 2018	Åsnes 2018	KOSTRA gr.11 2018	Hedmark 2018	Åsnes 2017
Lønn vann, avløp, renovasjon i % av totale lønnsutgifter	1,7	1,7	1,9	1,1
Lønn fysisk planlegging, kulturminne, natur, nærmiljø i % av totale lønnsutgifter	1,0	1,5	1,4	1,1
Lønn samferdsel i % av totale lønnsutgifter	0,1	0,7	0,4	0,1
Lønn eiendomsforvaltning i % av totale lønnsutgifter	3,3	3,4	3,8	3,4
Lønn brann og ulykkesvern i % av totale lønnsutgifter	1,3	1,6	1,6	1,0
Netto driftsutg. kommunale veier og gater pr innbygger (kr)	969	1 374	1 013	884
Netto driftsutg. til brannberedskap og utrykninger pr. innb (kr)	949	936	799	723
Netto driftsutg. kommunal eiendomsforvaltning pr innb.(kr)	4 962	5 250	5 553	4 298
Netto driftsutg. byggesaksbehandling og eierseksjonering pr. innb.(kr)	137	25	30	84
Årsgebyr for vannforsyning	2 316	2 773	3 463	2 286
Årsgebyr for avløpstjenesten	4 605	3 436	4 758	4 575
Årsgebyr for avfallstjenesten	2 659	2 520	2 294	2 594
Årsgebyr for feiing og tilsyn	495	410	525	476

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene er trukket fra. Netto driftsinntekter må dekkes av de frie inntektene. Indikatoren blir brukt som et mål på prioritering i KOSTRA.

Det er ikke alle tjenester innenfor virksomheten som er med i oversikten. Netto driftsutgifter pr innbygger til tjenestene i tabellen har alle økt det siste året. Det benyttes fortsatt mindre enn de sammenlignbare til kommunal eiendomsforvaltning og veier/gater. Åsnes kommune bruker mye ressurser til byggesaksbehandling og eierseksjonering sammenlignet med KOSTRA gruppe 11 og Hedmark. Årsgebyr for selvkostområdene samlet sett i Åsnes kommune er lave, men at vi nå på avfallstjenesten ligger over egen KOSTRA gruppe og Hedmark. I forhold til avløpstjenesten og feiing / tilsyn (hvor det er store forskjeller), ligger Åsnes nå også høyt i forhold til egen KOSTRA gruppe. Årsgebyret for vannforsyning er fortsatt meget lavt i kommunen.

18 Generelle inntekter og utgifter

Området omfattes av de store postene i forhold til skatteinntekter, rammeoverføringer, generelle statstilskudd, renter og avdrag på lån, renteinntekter fra likviditet, tilskudd til Fellesrådet og andre trossamfunn, premieavvik og amortisering vedr pensjon og postene som gjelder avslutning av årsregnskapet.

Tabellen viser områdets totale regnskapstall:

	Budsjett 2018 Inkl. endringer	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter	-462 291	-465 496	-469 836
Driftsutgifter	43 716	28 840	61 812
Netto	-418 575	-436 656	-408 024

Skatteinntekter og rammetilskudd: 2018 ble nok et godt skatteår for kommuner og fylkeskommuner. Kommunesektorens skatteinntekter for 2018 utgjorde totalt 162,5 mrd. ifølge KS. Kommunene fikk i 2018 inn 4,0 mrd. mer i skatteinntekter enn anslaget i statsbudsjettet fra høsten 2017. Forskuddstrekk fra arbeidsgivere utgjør hovedtyngden av skatteinntektene, og her hadde kommunene en vekst på 4,3 %, og fylkeskommunene 3,9 %, sammenliknet med året før. Skatteinntektene totalt hadde en vekst på 3,8 % i kommunene og 3,4 % i fylkeskommunene fra 2017 til 2018.

Åsnes kommunes skatteanslag var 153,260 mill. Den endelige skatteinngangen ble 162,251 mill. Dette utgjør kr 22 290 pr. innbygger og er 72,6 % av landsgjennomsnittet. Det ytes kompensasjon til skattesvake kommuner, og når denne medregnes mottar Åsnes kommune 94,0 % av landsgjennomsnittet i skatt og netto inntektsutjevning. Rammetilskudd var 228,417 mill., og netto inntektsutjevning 47,665 mill. I tillegg er det mottatt 3,260 mill. som ekstra skjønn tildelt av Fylkesmannen. Rammetilskuddet inkl. inntektsutjevning økte med 1,2 % fra 2017, mens skatteinntektene har hatt en økning på 3,12 % det siste året. Den totale endringen vedr skatt og rammetilskudd var 1,9 % fra 2017 til 2018. Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning var kr 37 675, - pr. innbygger i 2018. I tillegg til de ovennevnte tallene fikk Åsnes kommune ekstra skjønnsmidler tildelt av Fylkesmannen på 3,260 mill.

Tilskudd Åsnes kirkelige Fellesråd: Åsnes kommune utbetalte 6,457 mill. i driftstilskudd til fellesrådet i 2018. Dette er iht. vedtak. I tillegg ble det utbetalt 0,4 mill. i generelt investeringstilskudd, og 3 mill. til restaurering Åsnes kirke.

Det ble ikke foretatt utbetaling av driftstilskudd til andre trossamfunn i 2018.

Pensjonskostnader: Årets premieavvik var positivt med 10,923 mill. Dette beløpet er inntektsført i driftsregnskapet, og skal amortiseres over de neste syv årene (utgiftsføres). Tidligere års amortisering er utgiftsført med 7,793 mill. Øvrige pensjonsutgifter som er bokført er tilskudd/kontingent til pensjonskontoret, administrasjonstilskudd og sikringsordningstilskudd. Til sammen utgjør disse kostnadene ca. 0,2 mill. Åsnes kommune benyttet oppspart premiefond til dekning av deler av pensjonskostnadene – dette var 10,931 mill. Det er KLP og SPK som er våre pensjonsleverandører jfr. Kap. 5 – note 2.

19 Drift iht. KOSTRA funksjon

Oversikten viser hvordan driften har vært på KOSTRA funksjon de tre siste regnskapsårene. Dette er hvordan tallene på funksjon (tjeneste) rapporteres inn til SSB, og blir benyttet til sammenligning kommunene i mellom.

KOSTRA funksjon	TEKST	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
100	POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	6 015 209	5 999 097	5 513 986
110	KONTROLL OG REVISJON	1 300 124	1 653 357	1 597 500
120	ADMINISTRASJON	20 505 305	20 150 685	20 590 876
121	FORVALTNINGSUTGIFTER I EIENDOMSFORVALTNING	378 604	1 150 889	1 123 000
130	ADMINISTRASJONSLOKALER	2 232 033	1 715 051	1 781 607
170	ÅRETS PREMIEAVVIK	-10 923 040	-7 097 303	-4 232 077
171	AMORTISERING AV TIDLIGERE ÅRS PREMIEAVVIK	7 792 798	7 185 813	6 581 231
172	PENSJON	182 212	362 282	179 485
173	PREMIEFOND	-12 089 728	-6 644 107	-10 217 411
180	DIVERSE FELLESGIFTER	8 111 579	8 485 510	2 683 771
190	INTERNE SERVICEENHETER	990	0	-1 485
201	BARNEHAGE	35 041 331	34 589 188	35 424 611
202	GRUNNSKOLE	62 996 028	59 577 647	56 213 917
211	STYRKET TILBUD TIL FØRSKOLEBARN	945 063	48 773	-58 118
213	VOKSENOPPLÆRING	2 330 427	2 932 048	1 578 477
215	SKOLEFRITIDSTILBUD	1 172 782	1 036 962	1 078 297
221	BARNEHAGELOKALER OG SKYSS	2 506 201	2 398 780	1 936 092
222	SKOLELOKALER	15 449 052	14 006 622	13 672 463
223	SKOLESKYSS	3 967 430	4 282 337	3 724 921
231	AKTIVITETSTILBUD BARN OG UNGE	1 344 102	556 003	900 283
232	FOREBYGGING - SKOLE OG HELSESTASJONSTJEN	5 592 020	5 568 694	5 683 830
233	ANNET FOREBYGGENDE HELSEARBEID	1 472 908	710 891	-842 799
234	AKTIVISERING ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	6 616 548	4 900 071	5 125 379
241	DIAGNOSE, BEHANDLING, REHABILITERING	19 848 096	16 088 608	13 670 056
242	SOSIAL RÅDGIVNING OG VEILEDNING	6 466 754	6 073 089	5 457 850
243	TILBUD TIL PERSONER MED RUSPROBLEMER	0	3 306	1 186
244	BARNEVERN TJENESTE	6 445 510	5 723 618	5 387 934
251	BARNEVERN TILTAK I FAMILIEN	788 415	1 064 352	1 488 873
252	BARNEVERN TILTAK UTENFOR FAMILIEN	17 187 025	18 653 486	18 680 797
253	HELSE OG OMSORGSTJENESTER I INSTITUSJON	82 556 781	79 455 090	76 774 913
254	HELSE OG OMSORGSTJENESTER TIL HJEMMEBOENDE	95 079 157	77 120 228	77 986 526
256	TILBUD OM ØYEBLICKELIG HJELP DØGNOPPHOLD I KOMMUNENE	1 891 411	1 395 548	2 341 585
261	INSTITUSJONSLOKALER	12 644 481	9 790 634	8 624 250
265	KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER	-2 372 640	-4 031 940	-3 681 042
273	ARBEIDSRETTEDE TILTAK I KOMMUNAL REGI	992 325	966 222	939 900
275	INTRODUKSJONSORDNINGEN	5 717 681	5 882 591	5 713 463
276	KVALIFISERINGSORDNINGEN	738 623	1 219 601	1 461 833
281	ØKONOMISK SOSIALHJELP	10 929 880	10 852 087	10 641 214
283	BISTAND TIL ETAB./OPPRETT. EGEN BOLIG	-672 773	-669 891	-648 198

Årsmelding og regnskap 2018 – Åsnes kommune

KOSTRA funksjon	TEKST	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
301	PLANSAKSBEHANDLING	404 703	1 911 936	417 127
302	BYGGESAKSBEHANDLING OG EIERSEKSJONERING	987 560	609 274	665 979
303	KART OG OPPMÅLING	1 316 063	731 366	1 196 120
315	BOLIGBYGGING OG FYSISKE BOMILJØTILTAK	416 027	320 972	251 043
320	KOMMUNAL NÆRINGSVIRKSOMHET	-174 724	-186 381	-274 196
325	TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLIVET	2 548 967	2 111 553	2 202 741
329	LANDBRUKSFORV/-BASERT NÆRINGSUTVIKLING	4 380 736	4 129 893	3 906 663
332	KOMMUNALE VEIER	6 995 005	6 433 827	5 754 157
335	REKREASJON I TETTSTED	936 353	1 562 307	1 359 114
338	FOREBYGGING AV BRANN OG ULYKKER	-94 358	-197 613	318 069
339	BEREDSKAP MOT BRANN OG ANDRE ULYKKER	6 846 278	5 264 071	5 489 296
340	PRODUKSJON AV VANN	1 543 555	1 154 710	1 014 722
345	DISTRIBUSJON AV VANN	-1 988 745	-1 543 029	-1 367 828
350	AVLØPSRENSING	4 172 771	-1 034 870	4 407 389
353	AVLØPSNETT/INNSAMLING AV AVLØPSVANN	-4 095 353	1 612 913	-4 320 430
354	SEPTIK TØMMING	-271 008	21 805	-32 954
355	INNSAMLING, GJENVINNING OG SLUTTBEHANDLING AV HUSHOLDNINGSAVFALL	125 420	-154 822	116 065
360	NATURFORVALTNING OG FRILUFTSLIV	14 735	152 211	148 839
365	KULTURMINNEFORVALTNING	30 000	0	0
370	BIBLIOTEK	3 722 438	3 480 106	3 245 449
373	KINO	532 990	430 346	682 410
375	MUSÉER	18 198	18 323	18 640
377	KUNSTFORMIDLING	7 725	-36 037	-29 612
380	IDRETT OG TILSKUDD TIL ANDRES IDRETTSANLEGG	202 801	349 904	305 311
381	KOMMUNALE IDRETTSBYGG OG -ANLEGG	1 873 323	1 469 890	1 282 549
383	KULTUR- OG MUSIKKSKOLE	2 435 605	2 052 495	2 102 732
385	ANDRE KULTURAKTIVITETER	1 515 492	1 723 883	1 607 788
386	KOMMUNALE KULTURBYGG	712 472	756 007	366 027
390	DEN NORSKE KIRKE	6 503 959	6 316 850	6 536 827
392	ANDRE RELIGIØSE FORMÅL	0	0	143 724
800	SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-172 494 353	-167 258 301	-160 203 054
840	STATLIG RAMMETILSKUDD OG ØVRIGE GENERELL	-279 408 833	-276 009 867	-279 512 704
850	GENERELT STATSTILSKUDD VEDRØRENDE FLYKTN	-10 429 992	-12 226 200	-8 987 800
860	MOTPOST AVSKRIVNINGER	-22 428 711	-21 328 339	-21 240 869
870	RENTER/UTBYTTE OG LÅN	27 735 315	26 978 148	26 881 680
880	INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-5 773 121	9 083 080	11 015 000
899	ÅRETS REGNSKAPSMESSIGE RESULTAT	0	8 143 670	19 655 009

I KOSTRA er utgangspunktet at kommunens (fylkeskommunens) oppgaver og ressursbruk relateres til dekning av innbyggernes behov. Derfor knyttes oppgaver og ressursbruk til funksjoner og brukergrupper. Begrepet funksjon fokuserer på hvilke typer behov tjenesten skal dekke, og hvilke grupper disse tjenestene primært henvender seg til. Funksjonsbegrepet er derfor uavhengig av hvilke typer tjenester og hvordan organiseringen av disse som er etablert.